

การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน
โรงเรียนปทุมพัฒนาวินิจฉัย
อำเภอปง จังหวัดพะเยา

เอื้อการย์ นาชัยัน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน
โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปงจังหวัดพะเยา” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง

พฤษภาคม 2556

The logo of the University of Phayao is centered in the background. It features a purple shield with a white stupa and five lit candles. Below the shield is a yellow banner with the university's name in Thai and English: "มหาวิทยาลัยพะเยา" and "UNIVERSITY OF PHAYAO".

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความกรุณาจาก ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และอาจารย์ทุกท่านจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และให้การช่วยเหลือแนะนำตลอดจนถึงให้กำลังใจ และติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าของผู้จัดทำ

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยาทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

หากพบข้อบกพร่องผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาค้นคว้าขออภัยเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากรายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา แต่คุณบิดา มารดา ตลอดจนบรรพชนอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เอื้อการย์ นาชัยน

ชื่อเรื่อง	การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ผู้ศึกษาค้นคว้า	เอื้อการ์ย์ นาขยัน
ที่ปรึกษา	ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม และเพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประชากร คือ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 49 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็ก จำนวน 285 คน ในปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน และนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโดยภาพรวม โรงเรียนมีการประชุมวางแผนร่วมกับคณะครู จัดประชุมสัมมนา มีการกำหนดแผนการดำเนินงาน มีการรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ ความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นของนักเรียน โดยภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

Title ADMINISTRATION AFFECTING THE SUCCESS OF SCHOOL
BOTANICAL GARDEN PROJECT AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS
TEACHERS AND STUDENTS OF PONGPATTANAWITTAYAKHOM
SCHOOL PONG DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

Author Aeukan Na-khayan

Advisor Dr., Sunthon Khlai-um

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration,
University of Phayao, 2012

Keywords Administration affecting the success

ABSTRACT

The purposed of this research were to study Administration affecting the success of School Botanical Garden Project as perceived by administrators, teachers and students of Pongpattanawittayakhom school and investigate the problems and suggestions for used to develop the Botanical Garden Project. The population were 4 administrators and 49 teachers, the sampling were 285 students in 2012 academic year. The materials divided into three sets were the administrators interview form, teacher and student questionnaires. The results of research were the opinion of administrators as a whole a meeting to plan the operation process coordinators from teachers, training seminar, assign the plan, report the result at the end of project. The opinion of teachers as a whole 5 aspects at the highest level. The opinion of students as a whole 4 aspects at the high level.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน.....	9
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Base-Management: SBM)	33
การบริหารโรงเรียน	36
ทฤษฎีการบริหารที่เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วม	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
สรุปกรอบแนวคิด	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร.....	78
ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน.....	91
ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน.....	100
5 บทสรุป	109
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	115
ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา	134
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน	147
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม ชุดที่ 3 สำหรับนักเรียน	156
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	165

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ เป็นสื่อ	22
2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา.....	24
3 แสดงเขตพื้นที่บริการในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	25
4 แสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม ในปีการศึกษา 2555.....	28
5 แสดงจำนวนครูและบุคลากรของโรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม ในปีการศึกษา 2555	30
6 แสดงการเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิโดยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก ประชากร	73
7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระดับการศึกษา การมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	78
8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน วุฒิการศึกษา การมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน.....	91
9 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน พฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน.....	93
10 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้	94
11 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน..	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวน พฤกษศาสตร์โรงเรียน.....	96
13	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน	97
14	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน..	98
15	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำแนกตามเพศ อายุ เรียนชั้น การมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน.....	100
16	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	102
17	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้	103
18	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวน พฤกษศาสตร์โรงเรียน.....	104
19	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน	105

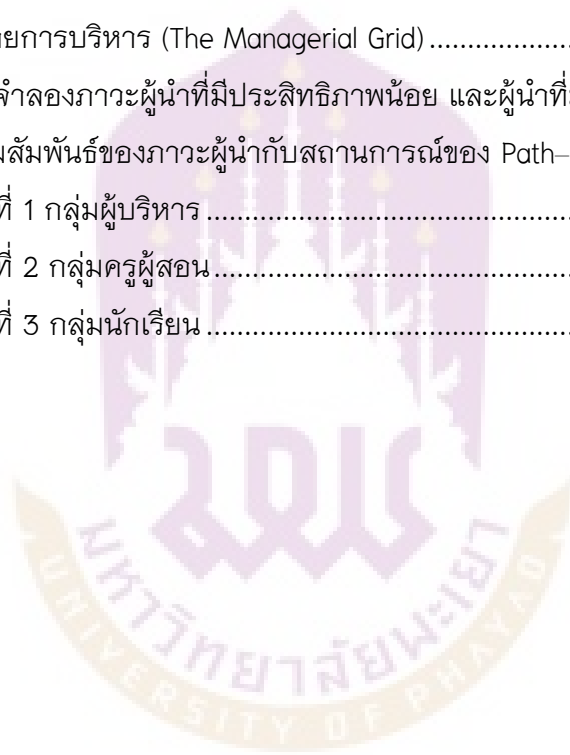
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
20	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน..	106

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	12
2 แสดงการรวบรวมพันธุ์ไม้นำเข้าไปปลูกในโรงเรียน.....	14
3 แสดงการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน.....	15
4 แสดงวิธีการบริหารจัดการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานของ.....	31
5 แสดงตาข่ายการบริหาร (The Managerial Grid)	58
6 แสดงแบบจำลองภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย และผู้นำที่มีประสิทธิภาพมาก..	60
7 แสดงความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับสถานการณ์ของ Path-Goal Theory	62
8 แสดงกลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหาร	69
9 แสดงกลุ่มที่ 2 กลุ่มครูผู้สอน	70
10 แสดงกลุ่มที่ 3 กลุ่มนักเรียน	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช “การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจและเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การให้วิธีการสอนการอบรมที่เกิดความรู้สึกกลัวว่าหากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเครียดซึ่งจะส่งผลแก่เด็กในระยะยาว”

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริจัดตั้งงาน “สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน” เพื่อเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยให้เยาวชนนั้นได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่า ประโยชน์ ความสวยงาม อันจะเกิดความคิดที่จะอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จึงเป็นการดำเนินงานที่อิงรูปแบบของสวนพฤกษศาสตร์ คือ เป็นแหล่งที่รวบรวมพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ ที่มีชีวิต มีแหล่งข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาปลูกในโรงเรียน และจัดปลูกตามความเหมาะสมกับสภาพถิ่นอาศัยเดิม มีห้องสมุดที่ใช้ในการศึกษา มีสถานที่เก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้รักษาสภาพ อาจเป็นพรรณไม้แห้งตัวอย่าง ดอกหรือเก็บรักษาโดยวิธีอื่น ๆ มีการบันทึกรายงาน มีมุมสำหรับศึกษาค้นคว้า และมีการนำไปใช้ประโยชน์เป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ไม่ฝืนธรรมชาติ เป็นไปตามความสนใจและความพร้อมของโรงเรียน (โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2555, สื่อบนไลน์)

นวลลอบ สาครนาวัน (2546, หน้า 1-2) กล่าวไว้ว่า สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นสวนใช้ประโยชน์ที่จะนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณมิใช่เป็นสวนประดับ สวนหย่อมหรือสวนสวยโรงเรียนงาม แต่เป็นงานที่เข้ามาสนับสนุนสวนที่มีอยู่แล้วหรือดำเนินการขึ้นใหม่ ซึ่งจะทำให้ความรู้พัฒนาสภาพแวดล้อมตามลำดับ เป็นงานที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่รู้จบเพราะสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ไม่ต้องลงทุน เพียงแต่ให้เด็กรู้จักการสังเกต เรียนรู้ ตั้งคำถาม และหาคำตอบเป็นข้อมูลสะสมอันจะก่อให้เกิดความรู้และผู้เชี่ยวชาญในพันธุ์ไม้นั้น ๆ รวมทั้งเป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้ใกล้สูญพันธุ์ พรรณไม้ที่เป็นประโยชน์ พืชสมุนไพร พืชผักพื้นเมือง เป็นที่รวมภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสวนพฤกษศาสตร์-

โรงเรียน ของโรงเรียนที่เป็นสมาชิกจะเป็นส่วนหนึ่งของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ที่เชื่อมต่อดัวยระบบข้อมูล จะเป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจากมีกระจายอยู่ทั่วประเทศมีความหลากหลายของพรรณไม้ ภูมิประเทศและความหลากหลายของการปฏิบัติในการนำเอาต้นไม้พืชพรรณในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นสื่อการเรียนการสอน

สอดคล้องกับในหมวด 4 แนวทางจัดการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของตนเอง ซึ่งการศึกษาจัดออกเป็น 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 มาตราที่ 24 ได้กำหนดไว้ว่า ให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งการเรียนสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยการจัดการศึกษาต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และทุกส่วนในชุมชน และให้สถานศึกษามีการประเมินผลผู้เรียนจากพัฒนาการของผู้เรียน คุณธรรม จริยธรรม การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม การทดสอบควบคู่กับการจัดกระบวนการเรียนการสอน

นอกจากการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 แล้วระบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องจัดระบบการบริหารจัดการให้ทุกภาคส่วนได้เปิดใจยอมรับการพัฒนาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อเป้าหมายในการทำงานปฏิรูปการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันนักเรียนต้องมีมุมมองในการเรียนรู้ใหม่ มีการแสวงหาความรู้โดยเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะกระบวนการ มีการทำโครงการและมีการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากโรงเรียน บ้าน และสังคมพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อจะให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านสติปัญญาและอารมณ์ควบคู่กันไป

โรงเรียนงพัฒนวิทยาอม อำเภอบึง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เป็นโรงเรียนหนึ่งที่สมัครเข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 จนถึงปัจจุบัน พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากผลการสรุปงานโครงการประจำปีและจากการ

สังเกตผลการดำเนินงานที่ผ่านมามีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้การดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ เช่น การมีส่วนร่วมของคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ครูไม่เห็นความสำคัญไม่นำมาใช้จัดการเรียนการสอน หรืองบประมาณในการสนับสนุนมีน้อย และพบว่า ในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการจัดกิจกรรมการสอนอย่างหลากหลาย และขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะสวนพฤกษศาสตร์ควรนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ศึกษาและนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนบึงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปอง จังหวัดพะเยา เนื่องจากทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโดยตรง ผลการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และสารสนเทศที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียนที่มีการดำเนินโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 และใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนบึงพัฒนาวิทยาคม
2. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนบึงพัฒนาวิทยาคม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 49 คน และนักเรียน จำนวน 1,098 คน ของโรงเรียนปทุมพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออก เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ เลือกใช้จากประชากร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน จำนวน 285 คน ของโรงเรียนปทุมพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555 โดยใช้เกณฑ์ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน

2. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียนปทุมพัฒนวิทยาคม ในด้านองค์ประกอบของสอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน ได้แก่ การจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ การรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน การเขียนรายงาน และการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน

3. ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียนปทุมพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

4. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัย ปีการศึกษา 2555 (เดือนพฤษภาคม ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จ หมายถึง สิ่งที่มีผลสนับสนุนให้การบริหารงาน โครงการสอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน ได้ผลตามองค์ประกอบของสอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน ได้แก่ จัดทำป้ายชื่อต้นไม้ การรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน การเขียนรายงาน และการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

สอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน หมายถึง การจัดสภาพพื้นที่ในโรงเรียนให้มีสภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยประยุกต์หลักการจัดสอนพฤษภาคมศาสตร์

องค์ประกอบของสอนพฤษภาคมศาสตร์โรงเรียน หมายถึง การจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

การรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การเขียนรายงาน และการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียน ปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่มีต่อการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ที่มีผลต่อความสำเร็จ ของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ จัดทำทะเบียนพรรณไม้ และมีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ มีการศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบ และการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7-003 ดำเนินการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ มีการจัดทำผังพรรณไม้ มีการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการรวบรวมข้อมูล และภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นและพืชในกลุ่มที่สนใจ การรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน การประสานงานและทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครู และบุคลากรในสถานศึกษา ในการดำเนินการรวบรวมพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียน การดำเนินการให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอขอของบประมาณของสถานศึกษาเพื่อใช้ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างพอเพียง และทันสมัย ตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้าของบุคลากรและนักเรียนในเรื่องพันธุ์ไม้ เพื่อใช้ศึกษาและรวบรวมในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการจัดอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ และมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้เรื่องสวนพฤกษศาสตร์-

โรงเรียน โดยสนับสนุนให้ครูมีโอกาสร่วมประชุม อบรม สัมมนา กับหน่วยงานอื่น การส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษาได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านเขียนรายงาน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการกำหนดวางแผนการนิเทศ เพื่อปรับปรุงข้อมูลสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของบุคลากรในสถานศึกษา การยกย่อง ชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณและเผยแพร่ผลงานของครู ในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน การรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด การประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร ในการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผู้การปฏิบัติงานในโรงเรียน เผยแพร่สู่ชุมชน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน หมายถึง ความคิดเห็นของ ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ การศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7-003 การจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง การวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ การจัดทำทะเบียนพรรณไม้ การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์

ความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการรวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นและพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง การรวบรวมพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกในโรงเรียน การรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน การจัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ในโรงเรียน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นในด้าน การอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน การศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ การศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ

ความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านเขียนรายงาน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านการรายงานผลการศึกษาศวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างเป็นทางการ มีที่จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนสู่การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี การนำเสนอความคืบหน้าของ

โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการประชุมประจำเดือน การเผยแพร่ผลงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่ชุมชน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ การจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน การนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนประกอบการเรียนการสอน การจัดตั้งชุมนุม/ชมรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ หมายถึง ความคิดเห็นในด้านนักเรียนมีส่วนร่วมในการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ นักเรียนได้ศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7-003 นักเรียนได้จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง นักเรียนได้มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำผังพรรณไม้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ นักเรียนได้จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์

ความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านนักเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมข้อมูลพรรณไม้ในโรงเรียน นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ นักเรียนได้ศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ

ความคิดเห็นของนักเรียน ด้านเขียนรายงาน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านนักเรียนมีการทำรายงานเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในรายวิชาต่าง ๆ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเผยแพร่แก่ชุมชน นักเรียนมีการนำเสนอโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน นักเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน

ความคิดเห็นของนักเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ในการเรียนการสอน หมายถึง ความคิดเห็นในด้านโรงเรียนมีสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียง โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ อย่างพอเพียง และตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน โรงเรียนมีการเชิญวิทยากร ภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การเรียนรู้

โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างมีคุณภาพ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ นักเรียนได้เข้าร่วม ชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ การงานพื้นฐานอาชีพ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศิลปะศึกษา เกษตร คหกรรม ภาษาต่างประเทศ สุขศึกษา พลศึกษา และรายวิชาวิทยาศาสตร์

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. เพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา ให้การบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของโรงเรียนพงพัฒน์วิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น
2. เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดจัดทำแผนการปฏิบัติงาน และใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วารสาร คู่มือ ระเบียบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนปงพัฒนาวិทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
 - 1.2 องค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
 - 1.3 การนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนบูรณาการในการเรียนการสอน
 - 1.4 ข้อมูลของโรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School–Base–Management: SBM)
3. การบริหารโรงเรียน
 - 3.1 การบริหารงานวิชาการ
 - 3.2 การบริหารงานงบประมาณ
 - 3.3 การบริหารงานบุคคล
 - 3.4 การบริหารงานทั่วไป
 - 3.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
 - 3.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. สรุปกรอบแนวคิด

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาจะมีเฉพาะในห้องเรียน แต่ในปัจจุบันซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น บริเวณแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ทั้งห้องสมุด ห้องพิพิธภัณฑ์ สวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ล้วนเป็นการพัฒนาให้

ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ อีกทั้งการจัดการ การเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ หรือกลุ่มสาระต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระ ภาษาไทย กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระ สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระศิลปะ โดยมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ลงมือปฏิบัติได้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่งดงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดองค์ความรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ ฯลฯ แหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้ เป็นกฎหมายทางการศึกษาของประเทศไทยที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องแหล่งเรียนรู้ อย่าง หลากหลาย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการกับกลุ่มสาระต่าง ๆ และมีแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนมาจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ซึ่งหากมีแหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมและหลากหลาย อีกทั้งมีการบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ (เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์, 2544, หน้า 26)

อบฉันทน์ ไทยทอง (2543, หน้า 37) ได้กล่าวไว้ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริว่า โดยทั่วไปสวนพฤกษศาสตร์นอกจากจะเป็นแหล่งรวบรวมและ อนุรักษ์พันธุ์ไม้ ซึ่งประกอบด้วยพันธุ์ไม้ที่จัดปลูกตามความเหมาะสมกับสภาพถิ่นอาศัยเดิมแล้ว ยังเป็นแหล่งข้อมูลและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้แก่ประชาชนอีกด้วย ดังนั้น สวนพฤกษศาสตร์จึงมีห้องสมุด ห้องปฏิบัติงานวิเคราะห์วิจัย มีสถานที่เก็บรวบรวมตัวอย่างพันธุ์ไม้ รักษาสภาพ ซึ่งอาจเป็นตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง ตัวอย่างดอกหรือเก็บรักษาโดยวิธีอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีการตกแต่งสวนให้สวยงามเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและดึงดูดความสนใจควบคู่กันไป สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนที่จัดขึ้นโดยวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ เป็นสื่อ หรือเป็น สถานที่ที่จะสามารถปลูกฝัง หรือช่วยนำความคิดให้นักเรียน เยาวชน หรือประชากรในชุมชน ที่อยู่ใกล้เคียงกับสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนให้เห็นและตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของพืช ที่มีต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีต้นไม้

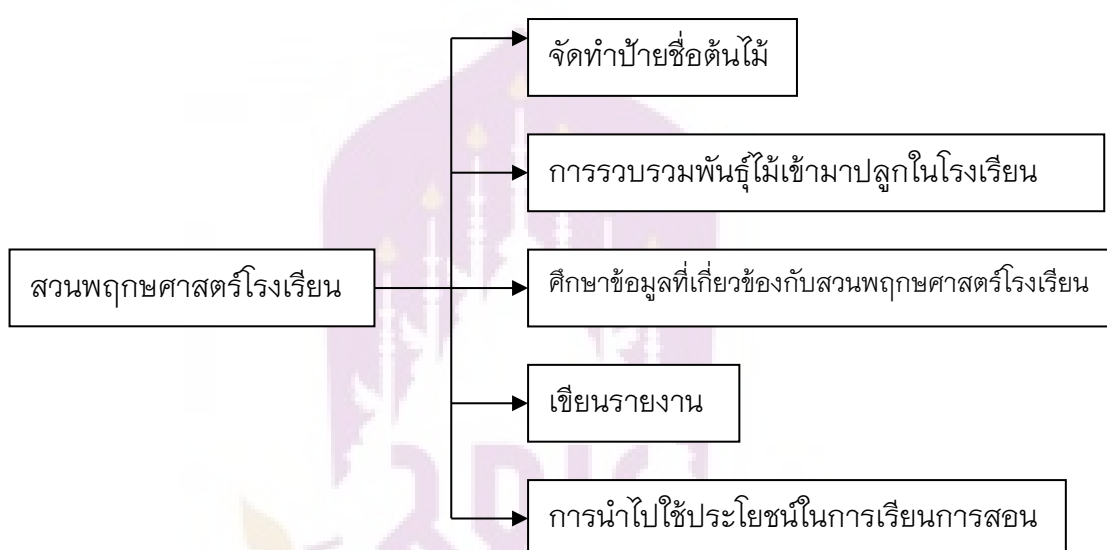
พืช ซึ่งจะนำไปสู่ความคิดของบุคคล และชุมชนในท้องถิ่นในการที่จะช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติ รู้จักการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และอยู่ร่วมกับธรรมชาติโดยไม่เป็นผู้ทำลาย

นवलลอบ สาครนาวิน (2546, หน้า 39) ได้กล่าวไว้ว่า สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนที่จัดตั้งมานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ เป็นสื่อหรือเป็นสถานที่ที่สามารถปลูกฝังหรือนำความคิดให้นักเรียน เยาวชนหรือประชากรในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน ให้ได้เห็นและตระหนักได้อย่างแท้จริงถึงประโยชน์และคุณค่าของพืชที่มีต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีต้นไม้ มีพืชแต่อย่างไรก็ตามการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์ไม่ได้หมายความว่าไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือความสวยงามหรือความเป็นระเบียบ เพราะการจัดสวนใด ๆ ย่อมมีการวางแผน วางรูปแบบ มีการกำหนดกลุ่มหรือชนิดของพันธุ์ไม้ที่จะนำมาปลูก ดังนั้น สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสามารถเป็นสวนที่ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่เยาวชนและประชาชนในการที่จะทำให้เกิดความรักและหวงแหนธรรมชาติ และยังเป็นสวนที่มีความสวยงาม แต่สิ่งที่เป็นความวิตกกังวลของผู้เขียนก็คือ การมุ่งเน้นความสวยงามของสวนเป็นหลักจนทำให้วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์ถูกเบี่ยงเบนหรือถูกบดบังไป และอาจเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่จำเป็นเท่าที่ควร เพราะสิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกด้านหนึ่ง คือ กำลังคนและงบประมาณที่จะใช้ในการดูแลสวนพฤกษศาสตร์ การที่คิดจะจัดสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่ให้เกิดความสวยงามโดยต้องลงทุนจ้างนักออกแบบ นักตกแต่งสวน และเลือกต้นไม้ที่ต้องซื้อหาในราคาที่แพงคงเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเลย ในการจัดทำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนนั้น คือ ครูข้าราชการ หรือลูกจ้างในตำแหน่งต่าง ๆ รวมทั้งนักเรียน ซึ่งแต่ละคนก็มีภาระหน้าที่มากอยู่แล้ว และงบประมาณที่แต่ละโรงเรียนได้รับจากงบประมาณแผ่นดินก็มีจำกัด ดังนั้นสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จึงควรเป็นสวนที่ง่ายต่อการจัดการและดูแล ไม่ควรจะเป็นสวนที่ต้องใช้งบประมาณในการจัดทำและดูแลสูง ในการเตรียมพันธุ์ไม้ในการจัดสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนนั้น ควรจะมีการสำรวจพื้นที่ของโรงเรียนว่าเป็นอย่างไรเพื่อที่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการจัดวางผัง หรือรูปแบบของสวน นอกจากนั้นควรสำรวจต้นไม้ที่มีอยู่เดิมภายในโรงเรียนว่ามีต้นไม้อะไรบ้าง โดยเฉพาะไม้ต้น สมควรที่จะเก็บเอาไว้ในสภาพเดิมอาจจะไม่จำเป็นต้องการย้ายปลูก แต่พวกที่เป็นไม้พุ่มหรือไม้ล้มลุกอายุหลายปีบางชนิดที่ขึ้นอยู่กระจัดกระจาย อาจมีการย้ายหรือนำมาปลูกเอาไว้รวมกัน หรือไว้ในพื้นที่ใกล้เคียงกันแล้วแต่การจัดวางผังหรือรูปแบบของสวนที่วางเอาไว้

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน คือ การจัดพื้นที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการนำเอาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่มารวบรวมไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา และใช้สื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

2. องค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีวิธีการดำเนินการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการดำเนินงาน สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายส่วนใหญ่ของโรงเรียน และสอดคล้องกับหมวด 4 แนวทางการจัดศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้เป็นอย่างดี และในการดำเนินการจัดการจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนนั้น มีองค์ประกอบดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงองค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ที่มา: โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2543, หน้า 24

องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อ

“รู้ลักษณะ รู้ชื่อ รู้จัก” ให้นักเรียนรู้จักชื่อจากการสัมผัส การสังเกตพรรณไม้ หรือปัจจัยที่ศึกษา เช่น เมื่อเห็นพรรณไม้ชนิดหนึ่งดอกคล้ายแตงสีแดงอาจเรียกชื่อดอกแตงแดง ตั้งไว้ก่อนแล้วจึงศึกษาเรื่องอื่น ๆ ก่อน ในการที่จะเรียนรู้ธรรมชาติ ใช้ความเป็นธรรมชาติของเด็ก ครูทำให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก การที่จะหาชื่อเพื่อให้สื่อให้เข้าใจตรงกันต้องทราบชื่อประจำถิ่น จะเกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของการแสวงหาชื่อ ให้ที่บ้าน คนข้างเคียงได้ดู ได้ช่วยบอกชื่อ โดยการนำส่วนของพืชไปให้ดู จะเข้าสู่การเก็บตัวอย่างพืช เมื่อทราบชื่อก็เก็บรักษา

ตัวอย่างไว้เป็นพรรณไม้แห้ง ใช้อ้างอิงสืบค้นชื่อทางวิทยาศาสตร์ได้ การสืบค้นชื่อนั้นต้องมีการเรียนรู้ส่วนอื่น ๆ ต่อไป เช่น การศึกษาลักษณะวิสัย รูป ทรง สี กลิ่น ตามแบบการเรียนรู้ เป็นการรู้แบบคร่าว ๆ ซึ่งหากสามารถรู้อย่างละเอียดได้จะดี การค้นคว้าในตอนหลังได้

ขั้นตอนการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้

1. สำรวจติดชื่อพื้นเมืองและเลขหมายประจำต้น
2. การศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบ และการจำแนกชนิดพืชโดยใช้เอกสารการศึกษา

พรรณไม้ ก 7-003

3. การจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง
4. การวาดภาพทางพฤกษศาสตร์
5. การจัดทำฝังพรรณไม้
6. การจัดทำทะเบียนพรรณไม้
7. การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์

จัดทำป้ายชื่อประจำต้นไม้ในโรงเรียน ในขั้นแรกเป็นชื่อพื้นเมือง ชื่อท้องถิ่นเป็นป้ายชั่วคราว จากนั้นมีการศึกษาพืชพรรณไม้นั้นโดยใช้เอกสาร ก7-003 การศึกษาพรรณไม้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับกรสืบค้นจากเอกสารหรือสื่อ Internet หากข้อมูลจากการศึกษาส่วนใหญ่เหมือนกับการสืบค้น เชื่อว่าจะมีชื่อวิทยาศาสตร์ตามที่ปรากฏ จากนั้นมีการตรวจสอบจากนักพฤกษศาสตร์ เพื่อให้ได้ชื่อที่ถูกต้อง สมบูรณ์ หากไม่สามารถค้นคว้าได้ จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้งโดยมีส่วนต่าง ๆ ครบ ทั้งใบ ดอก ผล ส่งให้กับทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชให้นักพฤกษศาสตร์อนุกรมวิธานพืช ทำการศึกษาจำแนกหาชื่อวิทยาศาสตร์และข้อมูลต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพันธุ์ไม้้นำเข้าปลูกในโรงเรียน

การรวบรวมพันธุ์ไม้เข้าปลูกในโรงเรียนอาจเป็นพืชในกลุ่มที่สนใจ โดยเน้นพืชพรรณไม้ในท้องถิ่น ซึ่งอาจมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ชื่อที่ถูกต้องตามวิธีการ จัดทำป้ายชื่อ โดยมีการบันทึกแหล่งที่เก็บรวบรวม ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของท้องถิ่น จะเป็นองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น พืชผักพื้นเมือง สมุนไพร ฯลฯ จัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ทั้งที่มีอยู่เดิม และการนำเข้าปลูกรวบรวม

☐	พืชพรรณไม้ท้องถิ่น
☐	พืชในกลุ่มที่สนใจ - สมุนไพร - พืชผักพื้นเมือง
☐	ดูแลพันธุ์ไม้ในโรงเรียนทั้งที่อยู่เดิม และปลูกเพิ่ม

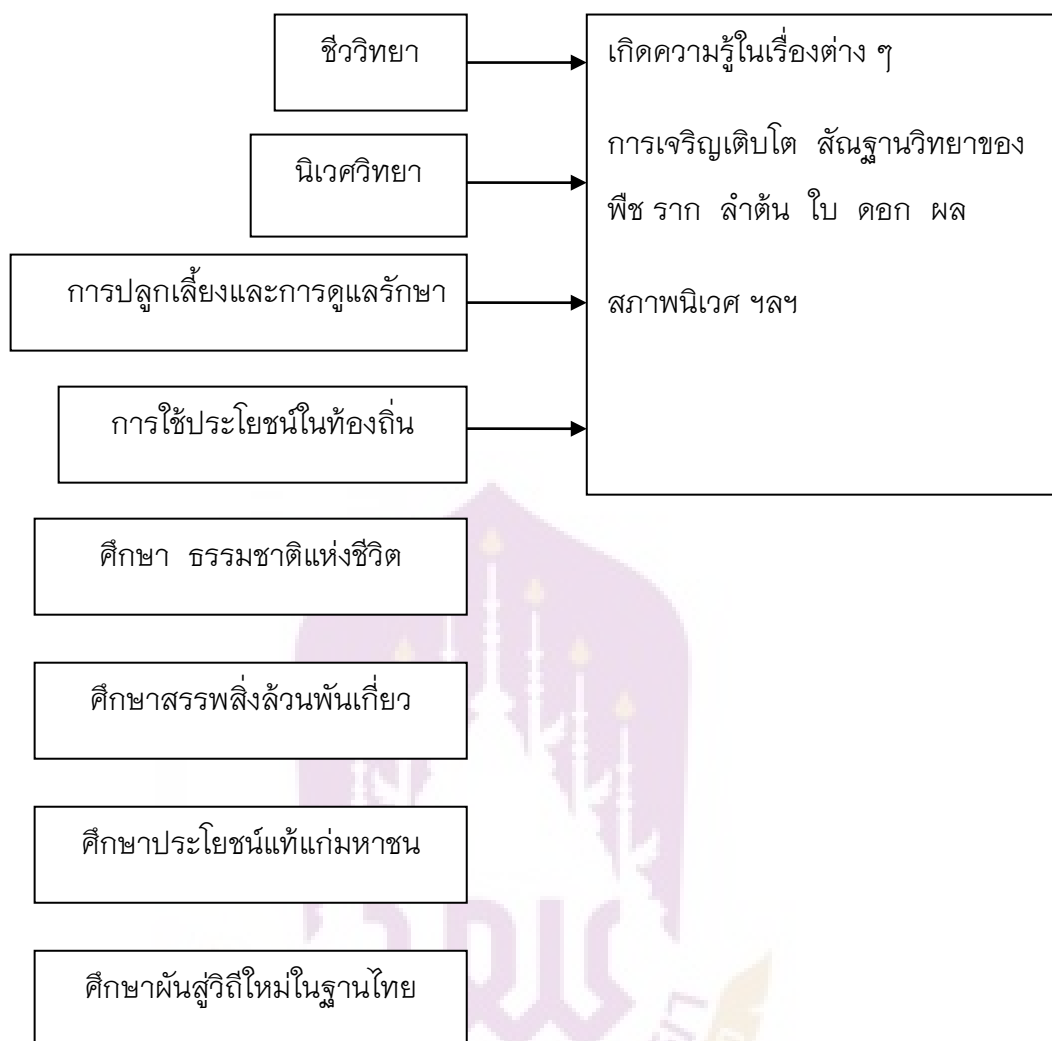
ภาพ 2 แสดงการรวบรวมพันธุ์ไม้ นำเข้าปลูกในโรงเรียน

ที่มา: โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุตา
สยามบรมราชกุมารี, 2543, หน้า 26

การดำเนินการในองค์ประกอบที่ 2 เพื่อสร้างสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีการจัดทำ
ผังภูมิทัศน์และการออกแบบภูมิทัศน์ การไปเก็บรวบรวมพรรณไม้ท้องถิ่น การปลูกพรรณไม้
และการดูแลบำรุงรักษา การรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม รวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่น
พืชพรรณไม้ท้องถิ่น พืชในกลุ่มที่สนใจ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง ดูแลพันธุ์ไม้ในโรงเรียน ทั้งที่อยู่เดิม
และปลูกเพิ่ม

องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

“ธรรมชาติการเรียนรู้” การศึกษาเพื่อให้เกิดธรรมชาติการเรียนรู้ ความหลากหลาย
และธรรมชาติแห่งชีวิต การศึกษาด้านชีววิทยา นิเวศวิทยา การปลูกเลี้ยง การขยายพันธุ์ การศึกษา
ธรรมชาติแห่งชีวิต รู้การเปลี่ยนแปลง รู้ความแตกต่าง รู้ชีวิต การศึกษาสรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยว
รู้สัมพันธ์ ผูกพัน รู้คุณภาพ การศึกษาประโยชน์แท้แก่มหาชน สัมผัส เรียนรู้ พิจารณาศักยภาพ
จินตนาการ เห็นคุณค่า สร้างสรรค์ การศึกษาพันธุ์วิถิใหม่ในฐานไทย

ภาพ 3 แสดงการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ที่มา: โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2543, หน้า 27

ธรรมชาติแห่งชีวิต “รู้การเปลี่ยนแปลง รู้ความแตกต่าง รู้ชีวิต” คิษย์จะรู้ว่า ความต่างที่เกิดเหมือนหรือต่างกับชีวิตตนอย่างไร เด็กจะรู้ชีวิต การที่จะรู้เริ่มจากสภาวะของ โตเต็มวัย เริ่มจากต้นไม้ที่สมบูรณ์ ให้ดูธรรมชาติของปัจจัยที่ศึกษา ให้คิษย์ดูแล้วดูย้อนหลัง ดูสี ของดอกแรกเกิด ดอกกำลังตูม กำลังบาน กำลังร่วงหล่น ร่วงหล่นแล้ว เห็นการเปลี่ยนแปลง รู้ชีวิตของปัจจัยที่ศึกษา จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของตน เกี่ยวกับกายตน ชีวิตตน ความงดงามในตน จิตใจตนมีความเมตตากรุณา

สรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยว “รู้สัมพันธ์ รู้ผูกพัน รู้ดุลยภาพ” เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีชีวิตไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ต้องมีชีวิตอื่น สิ่งอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งกายภาพ อุดมภูมิ ความชื่น แสง ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างชีวิต ระหว่างทรัพยากรชีวภาพ พืช สัตว์ สัมพันธ์กับทรัพยากรกายภาพ ที่สุดนำมาสู่การครองชีวิต ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมจะอยู่ในจิตใจ เมื่อรู้ตนก็รู้สิ่งอื่นพร้อมกันไป สรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยวจะแสดงให้เห็น รู้ว่าแต่ละชีวิตมีทั้งดีและด้อย อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ประโยชน์แท้แก่มหาชน เมื่อมีองค์ความรู้เกิดขึ้น ศักยภาพขององค์ความรู้นั้น เห็นศักยภาพแต่ละส่วน การสัมผัสต่าง ๆ มีศักยภาพอย่างไร รู้ศักยภาพแต่ละส่วนแต่ละตอน มองสู่จินตนาการ นำสู่ประโยชน์ที่จะเกิด เห็นคุณที่เกิดแก่ตน แก่ครอบครัว สังคม และแก่มหาชน ประเทศชาติ เมื่อเกิดองค์ความรู้นำไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา เช่น การตั้งวงสนทนา เป็นกลุ่มย่อย ๆ หรือวงใหญ่ การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด ป้ายประกาศ หุ่นแสดง สิ่งสำคัญ หากต้องการใช้การสนทนา เสวนา สัมมนา เป็นวิทยากร เกิดประโยชน์ เกิดความรู้ นำไปขยายผล รู้รูปลักษณ์ รู้ศักยภาพ ให้รู้คุณที่เกิดแก่ตน สังคม ประเทศ ตนมีความสุข ความเบิกบาน ความสบายใจ หากสิ่งใดเกิดขึ้นแล้วตนรู้สึกเบิกบานอย่างไม่รู้จบ นี่คือนั่นที่เห็นอย่างชัดเจน ต่อไปสู่สังคมในโรงเรียน ในหมู่บ้าน สังคมต้องการสันติ เมื่อใดสังคมมีสันติ สังคมนั้นเบิกบาน มีความสุข สันติเป็นหัวใจ สิ่งใดทำให้เกิดความอุดม เกิดความสันติ คุณของสิ่งนั้นเกิดประโยชน์ ต่อสังคม คุณที่เกิดแก่แผ่นดิน ทุกชีวิตอยู่บนแผ่นดิน แผ่นดินจึงต้องอุดมสมบูรณ์ คนต้องการอาหาร ต้องการยา ต้องการเครื่องนุ่งห่ม ต้องการที่อยู่อาศัย สิ่งใดทำให้สิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่สูญไปจากแผ่นดิน เกิดความอุดมและสมบูรณ์ นี่คือการมองประโยชน์แท้

ผันสู่วิถีใหม่ในฐานไทย การนำไปสู่แนวทางใหม่ในฐานทรัพยากรไทย ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ สิ่งดีงาม ของความเป็นไทย วิเคราะห์ สังเคราะห์ ศักยภาพ พัฒนานำไปสู่มาตรฐานสากล โดยปฏิบัติตนตั้งมั่นอยู่ในความเป็นไทย การผันสู่วิถีใหม่ในฐานไทย จากฐานการเรียนรู้ธรรมชาติแห่งชีวิต สรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยวประโยชน์แท้ แก่มหาชน ยกตัวอย่าง เช่น การนำพืชสมุนไพรชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีภูมิปัญญาดั้งเดิม นำมาพัฒนา โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่นำไปสู่มาตรฐานสากล การทำอาหารไทยที่ใช้พืชผักพื้นเมือง นำมาพัฒนาสามารถบอกได้ถึงคุณค่าทางโภชนาการของรายการอาหารนั้น ๆ

องค์ประกอบที่ 4 การเขียนรายงาน

“รู้สาระ รู้สรุป รู้สื่อ” การเขียนรายงานผลการศึกษามาเขียนรายงานแบบวิชาการ การเขียนรายงานเชิงพรรณนา คุณธรรม คติธรรม เป็นข้อมูลเก็บไว้ในมุมมองพหุศาสตร์โรงเรียน ซึ่งอาจจะทำการศึกษาต่อเนืองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน จากนั้นนำเสนออันจะก่อให้เกิด

ผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นของพีชชนิดนั้น ๆ การรวบรวมรายงานจากการศึกษา

1. รายงาน
2. ข้อมูลเก็บในมุมมองสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
3. ศึกษาต่อเนื่องให้ได้ข้อมูลถูกต้อง ชัดเจน
4. นำเสนอ
5. เกิดผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นของพีชชนิดนั้น ๆ

องค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

“นำองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์เป็นวงกว้าง” การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน นำไปบูรณาการวิชาการ บูรณาการแห่งชีวิต นำองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง การขยายองค์ความรู้เป็นการอาทร เป็นการแบ่งปัน การจินตนาการให้กว้างจนเห็นเป็นนิมิต การขยายผลการเรียนรู้สู่แผ่นดินสู่ประเทศ

การนำไปใช้ในการเรียนการสอน บูรณาการวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ศิลปะ เกษตร สุขศึกษา สังคมศึกษา พุทธศาสนา ฯลฯ การใช้ประโยชน์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ การขยายพันธุ์ ปลูก เลี้ยง ให้เกิดผลประโยชน์ แก่โรงเรียน การนำองค์ความรู้ไปสู่พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา และการนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน

1. จะเกิดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง
2. จะเป็นแหล่งข้อมูลพืชพรรณ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กระจายทั่วประเทศในเขตการศึกษาต่าง ๆ
3. เป็นส่วนหนึ่งของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ที่ในอนาคตจะเชื่อมต่อกันด้วยระบบข้อมูล
4. นักเรียน เยาวชน จะมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณของท้องถิ่น ตระหนัก เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง สรรพชีวิต มีการศึกษาค้นคว้า อันก่อให้เกิดผู้เชี่ยวชาญระดับท้องถิ่น เกิดองค์ความรู้
5. เมื่อนักเรียน เยาวชน ได้สัมผัสเกี่ยวกับพืชพรรณ ใกล้เคียงธรรมชาติ ก่อให้เกิด จิตใจที่อ่อนโยน มีสมาธิในการเรียน การทำงาน ผลงาน ผลการเรียนรู้ดีขึ้น ซึ่งจะเกิดผลกระทบ ในด้านต่าง ๆ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดทำป้ายชื่อ การรวบรวมพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียน การศึกษาข้อมูล ด้านต่าง ๆ การเขียนรายงาน และการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในแต่ละองค์ประกอบจะมี

กิจกรรมการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เพื่อให้การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ประสบผลสำเร็จ

3. การนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนบูรณาการในการเรียนการสอน

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจัดว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้รวบรวมเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน สามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้ ดังนี้ (สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน, 2555)

วิชาคณิตศาสตร์

วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับจำนวนตัวเลข การคำนวณ ทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งเป็นการหาข้อเท็จจริง เป็นวิชาที่ต้องใช้ความคิดและการจินตนาการ มีความเข้าใจในหลักการและโครงสร้างของคณิตศาสตร์ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระเบียบ ชัดเจน และรัดกุม เน้นให้เกิดทักษะ และนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนการสอน แต่บางครั้งวัสดุหรือสื่อประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมาอาจจะต้องใช้งบประมาณ ใช้วัสดุและเวลา การนำนักเรียนเข้าไปในสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน เป็นการสื่อให้เด็กเห็นสื่อการเรียนการสอนของจริง เป็นการลดงบประมาณ อีกทั้งตัวอย่างสื่อการสอนหาได้ง่ายและมีความหลากหลายของสื่อ นอกจากนี้ยังเป็นการลดความตึงเครียดของเด็กที่จะต้องนั่งอยู่แต่ในห้องเรียน เป็นการให้อิสระในความคิดและให้นักเรียนได้สัมผัสตัวอย่างจริงในการเรียน ด้วยการนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ อาจจะใช้ในเรื่องของการตั้งโจทย์ โดยการบวก ลบ คูณ หาร โดยใช้ต้นไม้ในสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นโจทย์ การใช้แผนภูมิรูปภาพ ต้นไม้ ดอกไม้ แทนการใช้สัญลักษณ์อื่น การใช้สูตรการหาพื้นที่คำนวณหาพื้นที่ใบไม้ การใช้ตรีโกณมิติในการหาความสูงของต้นไม้ เป็นต้น

วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ

เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดอุปนิสัยรักการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความเข้าใจและมีประสิทธิภาพ เป็นพื้นฐานสำหรับวิชาชีพ อดทน ขยัน ไม่รังเกียจงานทุกชนิดที่เป็นงานสุจริต มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ทำงานเป็นระบบ มีหลักการ มุ่งมั่นพัฒนาบุคลิกที่พึงประสงค์ในการทำงาน เจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ นำทักษะไปศึกษาหาความรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในหมวดวิชาการงานพื้นฐานอาชีพประกอบด้วยวิชาเกษตรและวิชาต่าง ๆ

วิชาภาษาไทย

มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้ทั้งการพูด อ่าน และเขียน ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการติดต่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้ผู้สอนรับทราบ รับรู้สภาวะของร้อยแก้ว ร้อยกรอง มีความเจริญทางจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้ภาษาเป็นเครื่องช่วยคิดหาเหตุผล ชาบซึ่งถึงสุนทรียภาพของวรรณคดีไทย รู้จักสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับ

วัฒนธรรม และเชิดชูภาษาไทย

เราสามารถนำสนวนพจนานุกรมศาสตร์โรงเรียนมาใช้ประกอบในวิชาภาษาไทยได้ ตั้งแต่อนุบาล เช่น เขียนชื่อต้นไม้ หัดอ่านสะกดคำ ออกเสียง การสร้างประโยค ส่วนในระดับชั้นสูงขึ้นมาใช้เสริมความเข้าใจ ทำให้เข้าใจง่าย ชัดเจน เนื่องจากได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างของจริง ซึ่งจะช่วยให้จดจำได้ง่ายกว่าการฟังคำสอนหรืออ่านจากหนังสือ เช่น การใช้เชื่อมโยงกับสำนวนไทย คำพังเพย สุภาษิต วรรณกรรมไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ได้ซาบซึ้งกับอรรถรสของบทประพันธ์ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการเขียนรูปแบบต่าง ๆ ได้ทั้งนิยาย นิทาน ร้อยแก้ว ร้อยกรอง เรียงความ บทความเชิงวิชาการ ฯลฯ

วิชาสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษามีจุดประสงค์ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งมุ่งเน้นในด้านการเป็นพลเมืองของสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม ชี้ให้เห็นรูปแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม เข้าใจในวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมของสังคม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เข้าใจการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร รู้จักหน้าที่ความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย เข้าใจหลักการทฤษฎี ของสังคมศาสตร์ เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ความสัมพันธ์ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในสังคม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของเรา ประเทศของเรา ประเทศเพื่อนบ้าน กฎหมายประชากรและสิ่งแวดล้อม พุทธศาสนา

ตัวอย่างการนำสนวนพจนานุกรมศาสตร์โรงเรียนไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เช่น การเปรียบเทียบสังคมพืชกับสังคมมนุษย์ เครื่องเทศกับการล่าอาณานิคม ป่าในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความสัมพันธ์ของต้นไม้ในชีวิตประจำวัน ศึกษาพรรณไม้ในพุทธประวัติ เปรียบเทียบพรรณไม้กับสังฆธรรม ใช้พรรณไม้บางชนิดเป็นสื่อเชื่อมโยงไปถึงวันสำคัญทางศาสนา และพุทธประวัติ ศึกษาบทบาทของพรรณไม้ที่มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล

วิชาศิลปศึกษา

เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักแสดงออกด้านความงาม มีคุณลักษณะที่ดีงาม สามารถดำรงชีวิต พัฒนาสังคม ส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ออกมาอย่างเสรี เป็นรูปแบบความงามตามธรรมชาติของแต่ละคน โดยการนำเอาเรื่องราวของธรรมชาติมาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการตามระดับวัย เพศ ความสามารถ ซึ่งแสดงออกได้หลายวิธี ทั้งภาพวาด ภาพพิมพ์ ปั้น แกะสลัก ศิลปการช่าง รวมถึงการนำเอาวัสดุธรรมชาติมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ผลงานการประดิษฐ์ ออกแบบตกแต่ง ดนตรี และพิธีกรรม

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสามารถนำมาบูรณาการในวิชาศิลปะได้ เช่น การนำสีจากส่วนต่าง ๆ ของพืชมาใช้ในการศิลปะการพิมพ์ภาพใบไม้ การวาดภาพเกี่ยวกับต้น โดยจินตนาการอิสระ การวาดภาพต้นไม้จากคำบอกเล่าหรือบทเพลง การใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น กิ่ง ใบ ดอก ผล เมล็ด ที่มีรูปทรง พื้นผิว สี ที่แตกต่างกัน มาประกอบเป็นภาพสองมิติ หรือสามมิติ การนำลวดลายรูปร่างของพืชมาประดิษฐ์เป็นลวดลายต่าง ๆ เช่น ลายเครือเถา ลายก้านขด ลายกลีบบัว กระจิ่งตาอ้อย ลายดอกพิกุล ฯลฯ หรือแม้แต่การออกแบบป้ายชื่อพรรณไม้สวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ให้มีความสวยงาม มีข้อมูลที่สำคัญ ทั้งชื่อวงศ์ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อพื้นเมือง ชื่อสามัญ และประโยชน์ใช้สอย

วิชาเกษตร

เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปลูก การจัดการ การดูแลรักษาพืช เพื่อให้เกิดผลโดยตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเป็นประโยชน์ทางอ้อมต่อโรงเรียนในด้านความสวยงาม เราสามารถนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาบูรณาการในวิชาเกษตร เช่น การรวบรวมพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียน โดยเน้นพรรณไม้ท้องถิ่นเป็นหลัก การปลูกและดูแลรักษา โดยมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาข้อมูลในด้านต่าง ๆ พันธุ์ไม้บางอย่างสามารถจำหน่ายได้ ทำให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนซึ่งเป็นระบบการจัดการผลิตแบบครบวงจร

วิชาคหกรรม

เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตประจำวัน เน้นความรู้ด้านการอุปโภคบริโภคอย่างมีคุณภาพและถูกสุขอนามัย การนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาบูรณาการการเรียนการสอนวิชาคหกรรม เช่น การเย็บปักถักร้อย โดยใช้ตัวอย่างจากพรรณไม้มาเป็นแบบในการปักลายผ้า การประกอบอาหารจากพืช การแปรรูปผลไม้ การใช้สีจากพืชในการแต่งสีอาหารแทนสีสังเคราะห์ การศึกษาสมุนไพรในอาหารประเภทต่าง ๆ และพรรณไม้ที่ใช้เป็นอาหาร

วิชาภาษาต่างประเทศ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและคมนาคม ทำให้ต้องมีการติดต่อกันระหว่างนานาชาติ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศซึ่งมีจุดมุ่งหมายเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและกว้างขวางพอที่จะสื่อความหมายได้นำภาษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตน เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้วิชาการทั้งหลาย เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของชาติเจ้าของภาษา ตลอดจนมีความรู้ในทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ควบคู่กับองค์ประกอบสามประการของภาษา คือ เสียง คำศัพท์ และโครงสร้าง โดยการเรียนรู้ สนทนา คัด แปล แต่ง และไวยากรณ์

การใช้สวณพฤษศาสตร์โรงเรียนกับการสอนภาษาต่างประเทศ สามารถทำได้โดยกำหนดวัตถุประสงค์ แล้วเติมเนื้อหาหลักไวยากรณ์ที่นักเรียนควรรู้ ผสมผสานกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งในระดับอนุบาลและประถมศึกษาควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ เช่นการอ่าน พุดชื่อต้นไม้ หรือส่วนประกอบของต้นไม้ คำศัพท์ การแต่งประโยคจากพีช ใช้หลักไวยากรณ์ การเปรียบเทียบขนาด รูปร่าง ในระดับมัธยมศึกษาสามารถใช้ในรูปแบบที่ยากขึ้น เช่น การเรียนบรรยายในรูปร้อยแก้ว ร้อยกรอง บทความ

วิชาสุขศึกษา

มุ่งให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการกระทำ เพื่อปรับปรุงสุขภาพอนามัยของตนให้ดีขึ้น อาจนำสวณพฤษศาสตร์โรงเรียนมาใช้ในการเรียนเรื่องพรรณไม้ที่ใช้เป็นยารักษาโรค พืชผักพื้นเมือง พรรณไม้ที่ให้สารอาหารประเภทต่าง ๆ

วิชาพลศึกษา

เป็นวิชาที่เน้นความร่วมมือกันในการทำงาน ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความมีระเบียบวินัย ความสนุกสนาน การให้อภัย และการออกกำลังกาย การใช้สวณพฤษศาสตร์-โรงเรียน ในการออกกำลังกายแบบอยู่กับที่ อาจให้นักเรียนออกกำลังกายโดยประดิษฐ์ท่าทางเลียนแบบการเคลื่อนไหวของกิ่งไม้ ใบไม้ ให้เข้ากับทำนองและเนื้อหาของบทเพลง โดยใช้อวัยวะต่าง ๆ เช่น ศีรษะ แขน ลำตัว ซึ่งเพลงที่ใช้เลือกเนื้อหาเกี่ยวกับพรรณไม้ เช่น เพลงสนต้องลม เพลงอุทยานดอกไม้ ฯลฯ การออกกำลังกายแบบเคลื่อนไหว เช่น การวิ่ง ตัวอย่าง เช่น การวิ่งเปี้ยว เขียนชื่อต้นไม้ที่หลักโดยให้นักเรียนถือปากกาวิ่งไปที่หลัก เขียนชื่อต้นไม้แล้ววิ่งมาส่งต่อปากกาให้เพื่อนคนที่ 2 ไปเขียนชื่อต้นไม้โดยไม่ซ้ำกับคนแรก วิธีนี้จะได้ออกกำลังกาย เขียนชื่อต้นไม้ได้ถูกต้อง และได้รับความสนุกสนานด้วย

วิชาวิทยาศาสตร์

การศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ เน้นให้เกิดความเข้าใจในทฤษฎีขั้นพื้นฐานหลักการวิทยาศาสตร์ และขอบเขตของวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ ทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้า โดยเริ่มจากการสังเกต ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การบันทึก การนำเสนอข้อมูล การจัดจำแนกประเภท มีความเข้าใจถึงอิทธิพลของวิทยาศาสตร์ที่มีผลต่อมวลมนุษย์และสภาพแวดล้อมวิชาวิทยาศาสตร์มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 สาขาหลัก คือ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ เช่น ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น ฟิสิกส์ เคมี ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เราสามารถนำพรรณไม้ที่มีหลายหลากในสวณพฤษศาสตร์โรงเรียนมาเป็นตัวอย่างของจริงใช้ประกอบ

ในการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ

ด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ เกี่ยวกับสารเคมีในสมุนไพร การมองเห็นสีของต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ การทดสอบการหาแป้งในพืช เป็นต้น ด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืช ลักษณะพืชใบเลี้ยงเดี่ยว พืชใบเลี้ยงคู่ ลักษณะวิสัยแบบต่าง ๆ ของพืช การเรียนการสอนเรื่องอาณาจักรพืช การจำแนกพืช ความหลากหลายของพืช การศึกษาเกี่ยวกับ โครงสร้างภายในของส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น ลักษณะของเซลล์ เนื้อเยื่อของใบ เนื้อเยื่อลำเลียง การศึกษาเรื่องระบบนิเวศ การเก็บตัวอย่างพรรณไม้แห้ง เมล็ดแห้ง ผลแห้ง การทำโครงการ วิทยาศาสตร์ โดยการใช้พรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การสร้างฐานข้อมูลพรรณไม้ ในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ การที่มีตัวอย่างของจริงอยู่ในโรงเรียนจะช่วยให้สามารถจดจำบทเรียน ได้แม่นยำ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน

สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

สำหรับในประเทศไทยได้มีการจัดโครงการสวนพฤกษศาสตร์สนองพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่ง เรียนรู้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2543 มีโรงเรียนต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการดังมีรายชื่อในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการเข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ เป็นสื่อ

โรงเรียน	กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ สวนพฤกษศาสตร์เป็นสื่อในการเรียน
แก่งกระจานวิทยา จังหวัดเพชรบุรี	- การนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ในการเรียน การสอนวิชาคณิตศาสตร์
แก่งคร้อวิทยา จังหวัดชัยภูมิ	- การนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ในการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษา
อนุบาลจันทน์เจ้า กรุงเทพฯ	- การพัฒนาการเรียนการสอนหน่วยบูรณาการ ระดับชั้นอนุบาล” พหุปัญญาจากต้นไม้”
เฉลิมขวัญสตรีพิษณุโลก	- งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
จังหวัดพิษณุโลก	- การนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้บูรณาการ ในการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์
ชัยนาทพิทยาคม จังหวัดชัยนาท	- การบูรณาการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียน การสอนวิชาชีววิทยา

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ สวณพฤษศาสตร์เป็นสื่อในการเรียน
ตลิ่งชันวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี	- สีสจากพืชนำมาใช้แต่งอาหาร
บ้านเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	- สวณพฤษศาสตร์โรงเรียนกับการปฏิรูปการศึกษา - โครงร่างแผนการเรียนรู้วิชาการต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เรื่อง “สวณพฤษศาสตร์โรงเรียน
พิจิตรพิทยาคม จังหวัดพิจิตร	- การสอนชีววิทยากับโครงงานวิทยาศาสตร์
พิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี	- โครงงานวิทยาศาสตร์ เรื่อง “ยาหม่องจากพริก”
ราชินีบน จังหวัดกรุงเทพฯ	- สู่สายธารงานยุวพฤษ
สตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	- การนำสวณพฤษศาสตร์โรงเรียน ใช้ในการเรียนการสอนหมวดวิชาเกษตร - การนำสวณพฤษศาสตร์โรงเรียน ใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคม - เรื่องระบบนิเวศน์ - โครงการแปลแผนพับแนะนำสวณพฤษศาสตร์-โรงเรียน เป็นภาษาอังกฤษ
สตรีนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	- นางูรังสรรค์จากครูพรรณไม้ - การวาดภาพทางพฤษศาสตร์ - พรรณไม้งาม จรัสเรื่องกับภาษาฝรั่งเศส

ที่มา: โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2543, หน้า 32

โรงเรียนที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นโรงเรียนที่นำสวณพฤษศาสตร์โรงเรียนมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระวิชาต่าง ๆ จนสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางได้เป็นอย่างดี และคาดว่าในอนาคตจะมีโรงเรียนต่าง ๆ เข้ามาร่วมโครงการนี้อีกเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การนำสวณพฤษศาสตร์โรงเรียนมาใช้ในการบูรณาการเรียนรู้ออกกับกลุ่มสาระต่าง ๆ ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อและมีความน่าสนใจ รวมถึงการที่ผู้เรียนได้รู้จักพันธุ์พืชต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืชด้วยความสมัครใจ

4. ข้อมูลของโรงเรียนปทุมพัฒนาวិทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ตาราง 2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนปทุมพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

รายการ	รายละเอียด
ชื่อโรงเรียน	โรงเรียนปทุมพัฒนาวิทยาคม
ประเภทโรงเรียน	สหศึกษา
อักษรย่อ	ป.พ.ค.
สีประจำโรงเรียน	สีฟ้า – แดง - สีฟ้า หมายถึง ความแจ่มใส - สีแดง หมายถึง ความมั่นคง แข็งแรง เข้มข้น
สถาปนาโรงเรียน	14 กุมภาพันธ์ 2526
คำขวัญของโรงเรียน	วิชาการดี กีฬาเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม สัมพันธ์ชุมชน ดำรงประชาธิปไตย
คติพจน์ประจำโรงเรียน	นตฺถิ ปญญา สมา อภา (แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี)
ตราประจำโรงเรียน	

ตราประจำโรงเรียนประกอบด้วยวงกลม 2 วง ซ้อนกัน มีกนก 14 ตัว ล้อมรอบอยู่นอกวงกลม มีเครื่องหมายเสมาธรรมจักรอยู่ด้านบน และกระจังตราอ้อยอยู่ด้านล่าง วงในประกอบด้วย เทียน พระธาตุ และต้นไม้ ระหว่างวงกลมนอกกับวงกลมใน มีรูปดอกพิกุล 2 ดอก ซึ่งทุกส่วนในตราประจำโรงเรียนมีความหมายดังนี้

1. เครื่องหมายเสมาธรรมจักร หมายถึง กระทรวงศึกษาธิการ
2. เทียนส่องแสงสว่าง หมายถึง คติพจน์ประจำโรงเรียน คือ นตฺถิ ปญญา สมา อภา หมายถึง “แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี” เป็นแหล่งสร้างปัญญา หรือความเก่งให้แก่มวลมนุษยชาติ

3. พระธาตุ หมายถึง พระธาตุสัมปอย ที่อยู่ ณ วัดป่าวุดอย เป็นศาสนสถานเก่าแก่ที่ตั้งอยู่ติดกับโรงเรียน ซึ่งชาวบ้านตำบลจิมและตำบลออย ให้ความเคารพนับถือเปรียบเป็นศูนย์รวมแห่งความดี

4. ต้นไม้ หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ของที่ตั้งโรงเรียน ซึ่งล้อมรอบด้วยป่าไม้นานาพรรณ เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติที่ให้ความร่มเย็นเป็นสุข เป็นสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ปงพัฒนาวิทยาคม

5. รูปดอกพิกุล 2 ดอก หมายถึง เดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นเดือนที่สถาปนาโรงเรียน ปงพัฒนาวิทยาคม

6. ลายกนกล้อมรอบสองด้าน รวม 14 ดอก หมายถึง วันที่สถาปนาโรงเรียน คือ วันที่ 14 กุมภาพันธ์

7. กระจิ่งตราอ้อย หมายถึง ความเป็นเอกภาพของโรงเรียนและชุมชน

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 161 หมู่ที่ 13 ตำบลจิม อำเภอบง จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56140 มีเนื้อที่ 115 ไร่ 90 ตารางวา อยู่ห่างจากอำเภอบง 16 กิโลเมตร หมายเลขโทรศัพท์ 0-5444-8356, โทรสาร 0-5444-8359, E-mail: py2pong443@gmail.com, Website <http://www.pongppk.ac.th> สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6

ตาราง 3 แสดงเขตพื้นที่บริการในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เขตพื้นที่บริการตำบลออย	เขตพื้นที่บริการตำบลจิม	เขตพื้นที่บริการตำบลผาช้างน้อย
1. โรงเรียนบ้านดอนแก้ว	1. โรงเรียนชุมชนบ้านดอนไชย	1. โรงเรียนบ้านใหม่ปางคำ (ภูลังกาอนุสรณ์)
2. โรงเรียนบ้านดอนเงิน	2. โรงเรียนบ้านบัว	2. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์
3. โรงเรียนบ้านหลวง	3. โรงเรียนบ้านเลี้ยว	3. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เบ็ดดีตูเมน
4. โรงเรียนบ้านห้วยฝายแก้ว	4. โรงเรียนบ้านแบ่ง	
5. โรงเรียนบ้านดอนไชยป่าแหม	5. โรงเรียนบ้านควน	
6. โรงเรียนบ้านแม่ท่าย	6. โรงเรียนบ้านหนองบัว	
	7. โรงเรียนบ้านสันกลางนาดอก	
	8. โรงเรียนบ้านแฮะ	
	9. โรงเรียนบ้านทุ่งแต	

ตาราง 3 (ต่อ)

เขตพื้นที่บริการตำบลออย	เขตพื้นที่บริการตำบลจิม	เขตพื้นที่บริการตำบลผาช้างน้อย
	9. โรงเรียนบ้านทุ่งแต	
	10. โรงเรียนบ้านใหม่น้ำเงิน	
	11. โรงเรียนบ้านปางผักหม	
	12. โรงเรียนวัดป่าดอย	

ความเป็นมาของโรงเรียนงพัฒนวิทยาคม

โรงเรียนงพัฒนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ได้รับอนุมัติจากกรมสามัญศึกษาให้เปิดเป็นโรงเรียนสาขา ของโรงเรียนงรัชดาภิเษก ใช้ชื่อว่า โรงเรียนงรัชดาภิเษก สาขาจิม-ออย เมื่อปีการศึกษา 2525 อาศัยอาคารเรียนโรงเรียนบ้านดอนเงินเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว ต่อมาได้มีราษฎรบริจาคที่ดินเพื่อก่อตั้งโรงเรียนดังนี้

1. นายแปลง ตั้งจิตต์ จำนวน 49 ไร่ 80 ตารางวา
2. นายทองคำ สุขกาย จำนวน 27 ไร่ 1 งาน 20 ตารางวา
3. นายปิ่น สุขไชยา จำนวน 25 ไร่ 1 งาน 50 ตารางวา
4. นายปิ่น ธรรมพันธ์ จำนวน 13 ไร่ 1 งาน 40 ตารางวา

จากความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลออย ตำบลจิม และนักการภารโรง โรงเรียนงรัชดาภิเษก สาขาจิม-ออย สร้างอาคารเรียนชั่วคราว จำนวน 1 หลัง ใช้ชื่อว่า “อาคารไทยช่วยไทย” วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2526 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนประจำตำบล โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนงพัฒนวิทยาคม วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในอาคารไทยช่วยไทย หลังจากนั้นกรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารชั่วคราวมาตรฐาน 4 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง บ้านพักครูโสด 5 ห้องนอน จำนวน 2 หลัง โดยมีนายทรงศักดิ์ อนุพันธ์ เป็นครูใหญ่

วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2530 นายทรงศักดิ์ อนุพันธ์ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น อาจารย์ใหญ่โรงเรียนงพัฒนวิทยาคม

วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2536 นายณรงค์ ลินธุ์ปิ่น มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนงพัฒนวิทยาคม

ปี พ.ศ. 2537 นายณรงค์ ลินธุ์ปิ่น ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนงพัฒนวิทยาคม

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 นายประมวล กระจ่างอรุณชัย ดำรงตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนงพัฒนวิทยาคม

วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 นายอุบลศักดิ์ ชีตสร้อย ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนงพัฒนวิทยาคม

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 นายเจียมศักดิ์ เทพวิไล มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนงพัฒนวิทยาคม จนถึงปัจจุบัน

และในปัจจุบันโรงเรียนงพัฒนวิทยาคมมีบุคลากร ฝ่ายบริหาร 4 คน ครูผู้สอน พนักงานราชการ ครูจ้างสอน และพนักงานธุรการ รวมทั้งสิ้น 49 คน และมีนักเรียน จำนวน 1,098 คน

ปรัชญาของโรงเรียน

โรงเรียนงพัฒนวิทยาคมมีความเชื่อว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ทิศทางของโรงเรียน

1. วิสัยทัศน์

เร่งรัดพัฒนาวิชาการประสานชุมชน มุ่งผลให้เกิดคุณธรรม นำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างรู้ค่า พัฒนาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

2. พันธกิจ

2.1 ปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.2 จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศ

ต่าง ๆ

2.3 สร้างความเข้าใจและเสริมสร้างเครือข่ายชุมชน โดยใช้นโยบายเชิงรุก เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง

2.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม

2.5 พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3. เป้าหมาย

3.1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ 5

3.2 ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย

3.4 ผู้เรียนและบุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างรู้คุณค่า

3.5 โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียน

การสอน

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 4.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 - 4.2 ซื่อสัตย์สุจริต
 - 4.3 มีวินัย
 - 4.4 ใฝ่เรียนรู้
 - 4.5 อยู่อย่างพอเพียง
 - 4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
 - 4.7 รักความเป็นไทย
 - 4.8 มีจิตสาธารณะ
 5. อัตลักษณ์

“นักเรียนมีจิตอนุรักษธรรมชาติ”
 6. เอกลักษณ์

“โรงเรียนในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”
- ข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555)**
1. จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งสิ้น 1,013 คน
 2. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 1,098 คน จำนวนตามระดับชั้นที่สอน

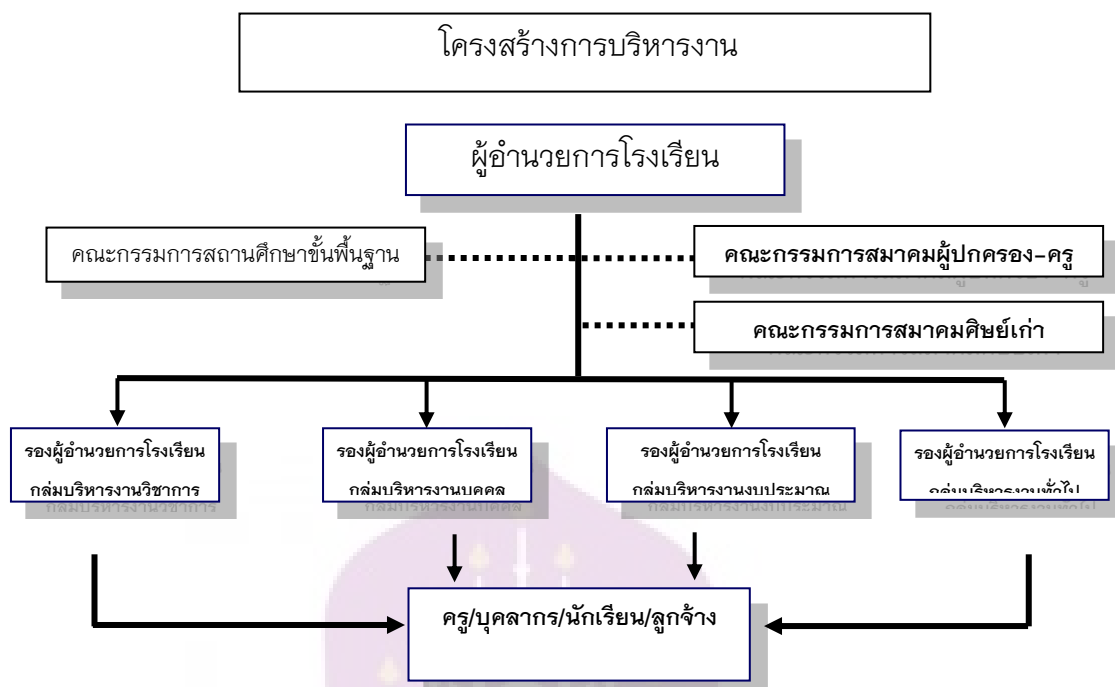
ตาราง 4 แสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม ในปีการศึกษา 2555

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
ม. 1	4	48	87	135	34
ม. 2	5	84	82	166	34
ม. 3	5	79	92	171	35
รวม	14	211	261	472	34
ม. 4	5	109	115	224	45
ม. 5	6	100	127	227	38
ม. 6	5	69	106	175	35
รวม	16	278	348	626	40
รวมทั้งหมด	30	489	609	1098	37

3. จำนวนนักเรียนที่มีสรรณภาพทางกายตามเกณฑ์ของกรมพลศึกษา หรือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) 1,076 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00
4. จำนวนนักเรียนที่มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย 938 คน คิดเป็นร้อยละ 93.47
5. จำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วม 23 คน คิดเป็นร้อยละ 2.09
6. จำนวนนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ – คน คิดเป็นร้อยละ –
7. จำนวนนักเรียนที่มีปัญญาเลิศ 225 คน คิดเป็นร้อยละ 20.49
8. จำนวนนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ – คน คิดเป็นร้อยละ –
9. จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน (ปัจจุบัน) 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18
10. สถิติการขาดเรียน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1
11. จำนวนนักเรียนที่ซ้ำชั้น – คน คิดเป็นร้อยละ –
12. จำนวนนักเรียนที่จบหลักสูตร
 - ม. 3 จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 97.08
 - ม. 6 จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00
13. อัตราส่วนครู:นักเรียน = 1:21
14. จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ วรรณคดี และนันทนาการ 981 คน คิดเป็นร้อยละ 100
15. จำนวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง 965 คน คิดเป็นร้อยละ 98.37
16. จำนวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน 974 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28
17. จำนวนนักเรียนที่ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมทั้งในและนอกสถานศึกษา 981 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00
18. จำนวนนักเรียนที่มีบันทึกการเรียนรู้จากการอ่าน และการสืบค้นจากเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างสม่ำเสมอ 977 คน คิดเป็นร้อยละ 99.59
19. จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมินความสามารถด้านการคิดตามที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา 974 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28
20. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม ตามที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา 974 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28

ตาราง 5 แสดงจำนวนครูและบุคลากรของโรงเรียนปทุมพัฒนวิทยาคม ในปีการศึกษา 2555

ตำแหน่ง	จำนวน	ระดับการศึกษาสูงสุด		
		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ผู้อำนวยการ	1	-	-	1
รองผู้อำนวยการ	3	-	-	3
รวม	4	-	-	4
ครู	43	-	29	14
พนักงานราชการ	2	-	2	0
พนักงานธุรการ	1	-	1	0
ครูอัตราจ้าง	3	-	3	-
รวม	49	-	35	14
ลูกจ้างประจำ	4	4	-	-
ลูกจ้างชั่วคราว	10	10	-	-
รวม	14	14	-	-

ภาพ 4 แสดงวิธีการบริหารจัดการแบ่งโครงสร้างการบริหารงานของ
โรงเรียนปงพัฒนวิद्याาคม

ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรม พื้นที่เป็นลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสายเล็ก ๆ ไหลผ่านหมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 24,205 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียนได้แก่

เขตบริการของโรงเรียนครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล คือ

1. ตำบลออย มี 14 หมู่บ้าน มี 2,300 ครัวเรือน จำแนกเป็นชาย 3,522 คน เป็นหญิง 3,565 คน จำนวนประชากรรวม 7,087 คน
2. ตำบลจิม มี 19 หมู่บ้าน มี 3,846 ครัวเรือน จำแนกเป็นชาย 6,097 คน เป็นหญิง 6,006 คน จำนวนประชากรรวม 12,103 คน
3. ตำบลผาซำน้อย มี 7 หมู่บ้าน มี 1,110 ครัวเรือน จำแนกเป็นชาย 2,564 คน เป็นหญิง 2,451 คน จำนวนประชากรรวม 5,015 คน

อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม เช่น ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีพื้นที่เป็นลักษณะราบลุ่ม สภาพพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ การลอยกระทง การนับถือผี ความเชื่อ

ด้านศาสนาและไสยศาสตร์ยังคงปรากฏอยู่ ประเพณีตักบาตรถวายสลาก พิธีบายศรีสู่ขวัญ การสะเดาะเคราะห์ เป็นต้น

ผู้ปกครองส่วนใหญ่

1. จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3-6 มีระดับปริญญาตรี บางส่วน
2. ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 95 อาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5
3. นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99 นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 1
4. ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ย ต่อครอบครัว ต่อปี 40,000-65,000 บาท
5. จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 (3.51) คน

โรงเรียนพัฒนาวิทยาคม เป็นโรงเรียนประจำตำบลจิม มีประชากรในพื้นที่บริการ จำนวน 3 ตำบล จึงส่งผลให้จำนวนผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้เรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้ระบบการบริหารจัดการโรงเรียนมีความเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว พัฒนาได้มากขึ้นตามลำดับ เป็นผลที่น่าพึงพอใจ เพื่อโอกาสในการพัฒนาการศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ ทั้งในรูปแบบของโครงการต่าง ๆ ตามแผนงบประมาณประจำปี โครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น โครงการโรงเรียนต้นแบบในฝัน โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โครงการโรงเรียนส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ห้องสมุดต้นแบบมีชีวิต โครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงการคุณธรรม โครงการประชาธิปไตย เป็นต้น อีกทั้งโรงเรียนยังมีแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน อาทิ วัดสำคัญตามหมู่บ้านต่าง ๆ วัดจันทน์ วัดป่าในหมู่บ้าน พระธาตุสัมป่อย พระธาตุกู่กั้ง น้ำตกห้วยทรายขาว น้ำตกปอน้ำแร่ตำบลจิม รวมทั้งปราชญ์ชาวบ้านด้านสมุนไพร ดนตรีพื้นบ้าน ช่างฟ้อน ช่างจักสาน การทำบายศรี เป็นต้น

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงส่งผลต่อการขยายตัวของจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น แต่กลับขาดแคลนครูบางสาขาวิชาที่มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และงบประมาณที่แปรผันตามนโยบายของรัฐบาล เศรษฐกิจที่ขาดความแน่นอน ระบบบริหารจัดการบางส่วนยังมีความชัดเจนน้อย เช่น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระเบียบปฏิบัติที่จัดกระทำกับผู้เรียนยังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติของผู้ปฏิบัติ รวมทั้งความเข้มแข็งระบบการบริหารจัดการต้องมีการจัดระบบให้เป็นระบบ PDCA ที่เน้นการปฏิบัติและสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อครู นักเรียนให้มากขึ้น โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School–Base–Management: SBM)

ความเป็นมา

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดที่ได้พยายามดำเนินการมาแล้วตั้งแต่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 และในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในระยะต่อมาก็ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย โดยพยายามให้ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ส่วนใหญ่คณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา มีส่วนร่วมในการบริจาคและหาทรัพยากรสนับสนุนโรงเรียน ทำการประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น บทบาทหน้าที่ยังปรากฏในทางปฏิบัติไม่มากนัก เนื่องจากอำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหาร สถานศึกษา และหน่วยงานบังคับบัญชาส่วนกลาง

ผลจากการที่ได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งบรรจุสาระสำคัญในมาตรา 81 ให้การออกกฎหมายทางการศึกษา จึงเป็นความพยายามของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการจนมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยมีหลักการสำคัญในการลดบทบาทและอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม ให้ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา (มาตรา 31) โดยมุ่งกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มากที่สุด (มาตรา 39) โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี บริหารงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา (มาตรา 40) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป

ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School–Base–Management: SBM)

คำว่า School–Base–Management หรือ SBM เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงศตวรรษที่ 1980 ในภาษาไทยยังไม่มีคำบัญญัติศัพท์ที่แน่นอน ส่วนมากนิยมทับศัพท์ว่า School–Base–Management หรือเรียกย่อ ๆ ว่า SBM ส่วนคำว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นเป็นคำที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ กำหนดขึ้นแทนคำว่า School–Base–Management ในการวิจัย เรื่องการกระจายอำนาจจัดการศึกษา พ.ศ. 2541 (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2541) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้แตกต่างกัน เช่น

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง

กลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2544, หน้า 1) ให้ความหมายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารโรงเรียนตามความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ร่วมคิด (Plan) ร่วมตัดสินใจ (Decision-Making) ร่วมทำ (Implementation) และร่วมประเมิน (Evaluation) โดยมุ่งหวังเพื่อเพิ่มประสิทธิผล และประสิทธิภาพของสถานศึกษา

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการที่โรงเรียนมีอำนาจอิสระในการดำเนินการ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ชี้แจงพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน

หลักการและข้อดีของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยทั่วไป ได้แก่

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษา จึงควรมีอำนาจ มีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ใช้วัด หรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาเกิดการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อก่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการ

ของชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธีการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงานแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์การอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ

จากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นการบริหารที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีรูปแบบที่สำคัญ 4 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบที่มีผู้บริหารเป็นหลัก (Administration Control SBM) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ ได้มาจากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครอง ครู หรือชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

2. รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) เกิดจากแนวคิดที่ว่าครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตัวแทนครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารยังเป็นประธานคณะกรรมการโรงเรียน บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก (Community Control SBM) แนวคิดสำคัญ คือการจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชนจึงมีสัดส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ

บทบาทหน้าที่ของกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

4. รูปแบบที่ครูและชุมชนที่บทบาทเป็นหลัก (Professional Community SBM) แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่าทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เนื่องจากทั้ง 2 กลุ่มต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด รัับรู้ปัญหาและความต้องการได้ดีที่สุด สัดส่วนของครูและผู้ปกครอง (ชุมชน) ในคณะกรรมการโรงเรียนจะมีเท่า ๆ กัน แต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นกรรมการบริหาร

สำหรับรูปแบบที่นำมาใช้ในประเทศไทย ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา มาตรา 40 คือ รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นหลัก (Community Control SBM) ได้แก่ คณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ละกลุ่มไม่น้อยกว่า 2 คน และมีจำนวนเท่า ๆ กัน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ

การบริหารโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และในมาตราที่ 40 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงมีหลักการสำคัญที่เน้นการกระจายอำนาจโดยการตัดสินใจและใช้อำนาจของสถานศึกษาผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ภายในขอบเขตการบริหารสถานศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ออกเป็น 4 ด้าน (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 68) ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารโรงเรียน งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียน เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อและนวัตกรรม การพัฒนาการเรียนการสอน การวัดผล

และประเมินผล เพื่อพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายการศึกษาของรัฐ ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

กิติมา ปรีดีดีลิก (2529, หน้า 47) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารหรือครูใหญ่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำ และประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ปนัดดา พรพิขเนส (2540, หน้า 7) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่ดำเนินไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สุวรรณา รุทธนานุรักษ์ (2540, หน้า 9) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนวางแผนการจัดระบบการใช้เวลาในการปฏิบัติงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดด้านงานวิชาการในสถานศึกษา เช่น การดำเนินงานที่เกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ และอุปกรณ์การศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา และการประเมินผลการเรียนการสอน

สมศรี มธุรสสุวรรณ (2541, หน้า 14) ให้ความหมาย การบริหารวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุก ๆ ด้าน ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาในตัวเด็กตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

เรณู ครุฑไทย (2542, หน้า 9) ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

นงนุช อัสมภินวงศ์ (2542, หน้า 70) สรุปว่า งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในหรือภายนอกห้องเรียน

ปรีชา สวัสดิ์ (2544, หน้า 30) สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารงานกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เพื่อที่จะส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ

นาวิ ยั่งยืน (2544, หน้า 10) สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

รุจิรั ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 56) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. การบริหารงานงบประมาณ

งานงบประมาณเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงานได้อีกด้วย การบริหารงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายขอบข่ายของงาน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 39–50) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนโดยมีขอบข่ายงาน ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

1.1.1 วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา

1.1.2 ศึกษาข้อตกลง ผลการปฏิบัติงาน และเป้าหมายการให้บริการ

สาธารณสุขทุกระดับ

1.1.3 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

1.1.4 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่ทำกับ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1.1.5 จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

1.1.6 เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา

1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอขอของบประมาณ

1.3.1 การจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งาน/โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา

1.3.2 จัดทำกรอบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง

1.3.3 จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง

1.3.4 จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต

2. การจัดสรรงบประมาณ ได้แก่

2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา

2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

2.3 การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ได้แก่

3.1 การตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษ ได้แก่

4.1 การจัดการทรัพยากร

4.2 การระดมทรัพยากร

4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์

4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษ

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษ

5. การบริหารการเงิน ได้แก่

การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลืออมปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

6. การบริหารการบัญชี ได้แก่

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงิน และงบการเงิน

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบบัญชี ทะเบียน และรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ได้แก่

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ

7.3 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง

7.4 การควบคุมบำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

สรุป การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานที่แสดงออกมาในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณ บริการ กิจกรรม โครงการและการใช้จ่าย ตลอดจนจรรยาบรรณที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผน ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารการบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล

บุคลากรถือว่าเป็นปัจจัยหรือเป็นทรัพยากรการบริหารงานที่สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรทางการบริหารทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 4) กล่าวว่า คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด แม้ว่าผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจจะกำหนดแผนงานที่กำหนดไว้หรือคนที่รับผิดชอบนั้นไม่มีความรู้ความเหมาะสมกับงานที่มีอยู่ ความสำเร็จของแผนงานและโครงการที่ดำเนินอยู่ก็จะไม่ดีเท่าที่ควร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีขวัญกำลังใจดี อันจะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย

การบริหารงานบุคคลเป็นงานสำคัญงานหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินการบริหารงานในสถานศึกษาทุกชนิดจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 42) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการได้มา การบำรุงรักษา และการพัฒนาบุคคลในองค์กร ตลอดจนการให้คุณให้โทษแก่บุคคล เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด องค์ประกอบของกระบวนการบริหารงานบุคคล มีดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับบุคคล มีขอบข่ายเกี่ยวข้องกับ

1.1 การวางแผนกำลังคน เป็นการคาดคะเนความต้องการกำลังคนในหน่วยงานในอนาคต ว่าต้องการบรรจุบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านใด จำนวนกี่อัตรา

1.2 การวางแผนการใช้กำลังคน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้บุคคล

ที่มีอยู่ในหน่วยงาน ให้เขาได้ทำงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของเขามากที่สุด

1.3 การวางแผนพัฒนาคน เป็นการดำเนินงานเพื่อยกระดับบุคลากรในด้านความรู้ ความสามารถ และยกระดับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

2. การสรรหาและการคัดเลือกบุคคล การสรรหาบุคคลเข้าทำงานเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นองค์การของรัฐหรือองค์การเอกชน ซึ่งมีวิธีการสรรหาบุคคลทั่วไปได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การสรรหาจากบุคคลภายนอก คือ การสรรหาบุคคลจากภายนอกหน่วยงาน เข้ามาบรรจุการรับราชการหรือปฏิบัติงานในโรงเรียน

2.2 การสรรหาจากบุคคลภายใน คือ การสรรหาบุคคลจากภายในหน่วยงาน ให้มาดำรงตำแหน่งที่ต้องการ

การคัดเลือกบุคคล คือ กระบวนการเมื่อสรรหาบุคคลที่จะมาปฏิบัติงานในหน่วยงานได้แล้ว ต้องดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง

3. การบำรุงรักษาบุคคล หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำงานอยู่กับหน่วยงานให้นานที่สุด โดยปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบในการบำรุงรักษาบุคคล ได้แก่

3.1 การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามหรือแสดงออกในทางที่ต้องการ ได้แก่ การให้ค่าตอบแทนในการทำงานหรือการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ การให้โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน การให้วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานต่าง ๆ

3.2 ชวัญในการทำงาน (Morale) หมายถึง การที่บุคคลมีความตั้งใจในการทำงานในหน้าที่ของตนอย่างดีตามความต้องการของหน่วยงาน โดยสิ่งที่จะช่วยบำรุงขวัญของบุคลากร ได้แก่ รายได้ สวัสดิการ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน การส่งเสริมความก้าวหน้า ความภูมิใจในโรงเรียน

4. การพัฒนาบุคคล หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญของบุคลากรในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 แบบ ดังนี้

4.1 การพัฒนาบุคคลก่อนการปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการสำหรับบุคคลที่จะเข้าทำงานโดยการฝึกอบรม

4.2 การพัฒนาบุคคลระหว่างการปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาบุคคลระหว่างการปฏิบัติงาน เช่น การให้การศึกษาต่อ การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ

5. การให้คุณให้โทษและการให้บุคคลพ้นจากงาน มีดังนี้

5.1 การให้คุณแก่บุคคล เป็นการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ หรือให้โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

5.2 การให้โทษแก่บุคคล เป็นการลงโทษบุคลากรในหน่วยงานหรือโรงเรียน ด้วยสาเหตุจากการกระทำต่าง ๆ ที่ขัดต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในระเบียบ ข้าราชการพลเรือนกล่าวถึง การลงโทษทางวินัย 5 สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก ไล่ออก

5.3 การให้บุคคลพ้นจากงาน เป็นการดำเนินงานให้บุคลากรในหน่วยงานพ้นจากหน้าที่ ตำแหน่งการงานนั้น ๆ โดยมีสาเหตุ คือ ตาย ลาออก การกระทำผิดร้ายแรง การครบเกษียณอายุ พิกار การโอนหรือการย้าย

ธงชัย สันติวงศ์ (2539, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร ซึ่งจะสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารงานบุคลากรเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงาน มีขอบข่ายครอบคลุม ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนอัตรากำลัง การกำหนดค่าตอบแทน การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การสร้างขวัญและกำลังใจ การดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการให้พ้นจากหน่วยงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2546, หน้า 51) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัว อีสุระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ การบริหารงานบุคคลมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

สรุป การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่มุ่งปฏิบัติ ในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงาน เป็นศิลปะในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน

โดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และใช้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตหรือบริการทั้งปริมาณและคุณภาพของงานอย่างสูงสุด เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีขอบข่ายครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนอัตรากำลัง การกำหนดค่าตอบแทน การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การสร้างขวัญและกำลังใจ การดำเนินการทางวินัย และการให้พ้นจากหน่วยงานการบริหารงานในสถานศึกษา

4. การบริหารงานทั่วไป

งานบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์การ เป็นการใช้บริการในการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนด มุ่งส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการและการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ พัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตลอดจนให้บุคคล ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความพึงพอใจ และการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมาย ขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

สมปอง พิริยะนนทกุล (2551, หน้า 43) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่รวมเอางานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน และงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารบุคคล มารวมไว้ด้วยกัน มีภารกิจ 19 งานหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประสบผลสำเร็จ ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยภาพรวม เนื่องจากงานบริหารทั่วไปมีขอบข่ายงานที่ค่อนข้างกว้างและสัมพันธ์กับงานอื่น ๆ ทุกงาน รวมทั้งบุคคลภายนอกองค์การ ฉะนั้นบุคคลที่จะมาทำงานบริหารทั่วไปจะต้องเป็นนักประสาน มีความรอบรู้ ทักษะดี และมีมนุษยสัมพันธ์

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2538, หน้า 6) กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียน ชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี มีความปกติสุข ตลอดจนมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน ให้ก้าวหน้า เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

วัตถุประสงค์ของการบริหารงานทั่วไป มีดังนี้

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงาน

ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การ สนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายของงานการบริหารงานทั่วไป มีดังนี้

1. การดำเนินการธุรการ ได้แก่

1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1.2 วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

1.3 จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน- ธุรการ ตามระบบที่กำหนดไว้

1.4 จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการ ตามระบบที่กำหนดไว้

1.5 ดำเนินงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง

2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

2.1 รวบรวม ประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 สนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ดำเนินงานด้านธุรการในการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 จัดทำรายงานการประชุม และแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และดำเนินการ

2.5 ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เร่งรัดดำเนินการ และรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

3. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่

3.1 สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.2 จัดทำระเบียบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.3 จัดทำระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษา ให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.4 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถ

และทักษะในการปฏิบัติภารกิจ

3.5 จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น สำนัก-
บริหารงานการศึกษาพิเศษและส่วนกลาง

3.6 นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ และ
การประชาสัมพันธ์

3.7 ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุง
พัฒนาเป็นระยะ ๆ

4. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ได้แก่

4.1 จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา

4.2 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ
เพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

4.4 เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง
ทราบ

4.5 กำหนดแผน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง
เครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

4.6 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของ
สถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ได้แก่

5.1 การจัดระบบการบริหาร ได้แก่

5.1.1 ศึกษา วิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพ
และสภาพของสถานศึกษา

5.1.2 วางแผน ออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายใน
ระบบการทำงาน และการบริหารงานของสถานศึกษา

5.1.3 นำเสนอคณะกรรมการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พิจารณา
ให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา

5.1.4 ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไป
ทราบ

5.1.5 ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ
ที่กำหนด

- 5.1.6 ติดตามประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ
- 5.2 การพัฒนาองค์กร ได้แก่
- 5.2.1 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา
- 5.2.2 กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา
- 5.2.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมกับโครงสร้างภารกิจ เทคโนโลยี และกลยุทธ์ของสถานศึกษา
- 5.2.4 กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 5.2.5 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
- 5.2.6 นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กร และกระบวนการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
6. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่
- 6.1 สํารวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.2 วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหาร และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.3 ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
- 6.4 สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา
- 6.5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 6.6 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6.7 ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้
- 6.8 การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 6.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 6.10 การรับนักเรียน

- 6.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
- 6.12 การส่งเสริมกิจการนักเรียน
- 6.13 การประชาสัมพันธ์
- 6.14 การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น
- 6.15 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 6.16 งานบริการสาธารณะ
- 6.17 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป ได้แก่
- 7.1 สำรองปัญหา ความต้องการจำเป็นของงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป
- 7.2 จัดระบบส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป
- 7.3 จัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ
- 7.4 ติดตามประเมินผลการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ
- 7.5 นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ
8. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ได้แก่
- 8.1 กำหนดแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
- 8.2 บำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์
- 8.3 ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้
- 8.4 สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน ได้แก่

9.1 ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา

9.2 จัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา

9.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.4 เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียน ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทราบ

10. การรับนักเรียน ได้แก่

10.1 ให้สถานศึกษาประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่การบริการการศึกษา ร่วมกัน และเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ

10.2 กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

10.3 ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

10.4 ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน

10.5 ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียน ให้เขตพื้นที่การศึกษา รับทราบ

11. การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ได้แก่

11.1 สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

11.2 กำหนดแนวทาง และความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ความต้องการ ของผู้เรียนและท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแนวทางของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

11.3 ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสม และศักยภาพของสถานศึกษา

11.4 ประสานเชื่อมโยง ประสานความร่วมมือ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการ การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

11.5 ติดตามประเมินผลการส่งเสริม และประสานงานการจัดการศึกษาทั้ง

ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

12. การส่งเสริมกิจการนักเรียน ได้แก่

12.1 วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมของนักเรียนของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน

12.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน

12.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

12.4 สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่า และประโยชน์อย่างแท้จริง

13. การประชาสัมพันธ์ ได้แก่

13.1 ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล และผลงานของสถานศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสาร ข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน

13.2 วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสื่อมวลชนในท้องถิ่น

13.3 จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์

13.4 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา

13.5 สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์

13.6 ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ได้แก่

14.1 กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น

14.2 ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน ได้แก่

15.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้าง และภารกิจสถานศึกษา

15.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง

15.3 กำหนดมาตรฐานในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา

15.4 วางแผนการจัดการระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา

15.5 ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ

15.6 ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์ มาตรการ และวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

15.7 ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายในตามมาตรการที่กำหนด และปรับปรุงให้เหมาะสม

15.8 รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

16. งานบริการสาธารณะ ได้แก่

16.1 จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ

16.2 จัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา เพื่อให้บริการต่อสาธารณะ

16.3 ให้บริการข้อมูลข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่สาธารณชน ตามความเหมาะสม และศักยภาพของสถานศึกษา

16.4 พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการ

16.5 ประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มาขอรับบริการ

16.6 นำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ

17. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น ได้แก่

17.1 จัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานตามความเหมาะสม และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน

17.2 ให้ผู้ที่รับผิดชอบงาน วางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

17.3 กำกับ ติดตามการดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

17.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

สรุป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์การ เป็นกรให้การบริการในการบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนด มุ่งส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการและการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ

พัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตลอดจนให้บุคคล ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความพึงพอใจ และการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด เป็นงานที่รวมเอางานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน และงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารบุคคล มารวมไว้ด้วยกัน

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

ปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารมี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4 M's ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2555. สื่อออนไลน์)

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุสิ่งของ (Materials)
4. การจัดการ (Management)

งานทุกชนิดจะสำเร็จด้วยดีหากมีปัจจัยทุกอย่างครบครัน และงานนั้นก็จะดำเนินการต่อไปไม่ได้ หรือเลิกล้มไปในที่สุดถ้าขาดปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ปัจจัยสำคัญในการบริหารงานอาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทรัพยากรในการบริหารงาน โดยปัจจัยสำคัญหรือทรัพยากรดังกล่าว ผู้วิจัยถือเป็นหลักในการตรวจสอบสภาพการจัดการได้แก่ 4 M's คือ

1. Man = กำลังคนที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ พร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ
2. Money = กำลังเงิน
3. Materials = วัสดุอุปกรณ์
4. Management = การจัดการหรือวิธีจัดระบบบริหารหรือ Method ที่ดี ในปัจจุบัน

ได้มีการพิจารณาเปลี่ยน Management หรือ Method เป็น Authority = อำนาจหน้าที่ (สิงห์ชัย พันธุ์ประยูร, 2548, หน้า 11)

การบริหารเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารงาน 4 ด้าน

การบริหารการศึกษามีปัจจัย หรือทรัพยากรการบริหารเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งมีนักวิชาการทางการบริหารได้กล่าวปัจจัยการบริหารไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537, หน้า 42-43) ได้สรุปว่า ทรัพยากรการบริหารที่เป็นปัจจัยสำคัญมี 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management)

อภิรัตน์ เลาะห์พันธ์ (2538, หน้า 32) ได้ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรบริหารมีอยู่ 7 ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) ขวัญและกำลังใจ

ในการทำงาน (Moral) และความสะอาดต่าง ๆ (Facilities)

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2542, หน้า 8-19) ได้สรุปปัจจัยหลักที่ส่งผลหลักต่อการบริหารคุณภาพของโรงเรียนประกอบด้วย ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากรของโรงเรียน และทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534, หน้า 40) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาเราต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานที่เรียกว่า 4 M's ได้แก่ ด้านระบบการบริหาร ด้านกำลังคน อันได้แก่ ครูอาจารย์ในโรงเรียน ด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2555, สือออนไลน์)

1. การกำหนดนโยบาย
2. การวางโครงการ หรือวางแผน
3. วิธีดำเนินงาน
4. การมอบหมายหน้าที่
5. การออกคำสั่งหรือสั่งการ
6. การควบคุมงาน
7. การประสานงาน
8. การฝึกอบรมพนักงาน
9. การกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน

ปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารและจัดการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จมีทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในสถานศึกษา โดยต้องคำนึงถึงบริบทของประเทศไทยประกอบกันไป ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จมี 16 ประการ ได้แก่

1. การใช้ภาวะผู้นำ
2. ความเป็นอิสระของโรงเรียนในการควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ
3. ความกลมเกลียวของผู้ร่วมงาน
4. การมีโปรแกรมที่ดีและเหมาะสม
5. มีการแบ่งปันอำนาจ
6. มีการให้รางวัลผู้ร่วมงาน
7. บุคลากรในองค์การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยเฉพาะในกระบวนการเปลี่ยนแปลง

และอนาคตที่ต้องการให้เป็น

8. มีการเสริมสร้างพลังผู้ร่วมงาน โดยการรวมกลุ่มและขยายกลุ่มไปอย่างกว้างขวาง
หลายรูปแบบ

9. การควบคุมทรัพยากร

10. ความเต็มใจของผู้ร่วมงาน

11. ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ร่วมงาน

12. การพัฒนาโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง ใช้การปรับตัวแทนการวางแผนลงไปถึง
รายละเอียดแต่ต้น

13. การมีเครือข่ายภายนอก

14. การจัดการกับการเปลี่ยนแปลง เช่น จัดคนทำงานใหม่

15. การนำความคิดไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผล

16. การทำให้เปลี่ยนแปลงเป็นวิถีชีวิตขององค์การ คือ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามปกติ
ปัจจัยข้อ 1-4 เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษากำหนดว่าโรงเรียนจะต้องมีอยู่ก่อน และเป็นที่น่าสังเกต
ว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยส่งผลในเรื่องผู้นำจะอยู่ในอันดับต้น ๆ เสมอ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นมีปัจจัยที่สำคัญ
ในการบริหารงาน ประกอบด้วย บุคคล งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการจัดการ และเวลา

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (participative management) กำลังเป็นที่นิยม และ
ใช้กันชว่ได้เปรียบของเส้นทางการแข่งขันกันทางธุรกิจ โดยเน้นเป้าหมายของการมีพันธสัญญา
ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุ
เป้าหมายขององค์กร แนวคิดหลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การให้ความสำคัญกับ
ทรัพยากรบุคคล เป็นนวัตกรรมในการบริหารที่สนับสนุนให้กลุ่มงานมีส่วนร่วม และเป็นศูนย์กลาง
ของการดำเนินการ โดยมีการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การฝึกอบรม และการใช้พลังอำนาจ
ทางภาวะผู้นำในการจูงใจและร่วมมือกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2542, หน้า 4-5) ที่กล่าวว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมนั้น
บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ หรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ การที่บุคคลมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพันต่อกิจกรรม และต่อองค์การในที่สุด การมีส่วนร่วม
จึงเป็นการที่บุคคล หรือคณะบุคคลเข้าช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือในกระบวนการบริหาร ซึ่งสรุปได้ว่า มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ
ร่วมตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

หรือในกระบวนการบริหาร ซึ่งสรุปได้ว่า มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน และร่วมรับผิดชอบ ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ทฤษฎี ตารางการบริหาร (management grid) ของเบลค และมูตัน (Blake & Mouton) ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y ของแมค เกรเกอร์ (McGregor) และทฤษฎีการบริหาร 4 ระบบ ของไลเคอร์ต (Likert: Four-Model System)

จึงเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (participative management) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับพนักงานในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ และควรค่าแก่การดูแลรักษาขององค์การเป็นอย่างยิ่ง และเปิดโอกาสให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการองค์การ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และสภาพการณ์ปัจจุบัน และองค์การต่างให้การยอมรับ และนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ แนวคิดการจัดการแบบมีส่วนร่วม (participative management) ยังเกี่ยวข้องกับ เรื่องต่าง ๆ ในองค์การ ได้แก่ เรื่องการตัดสินใจ การสื่อสารข้อมูล การกำหนดระบบการให้รางวัล และการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยให้สมาชิกทุกคนในองค์การ เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือแสดงความคิดเห็น และความต้องการของตนในเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมา โดยอาศัยการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) คือ ทั้งจากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

สำหรับการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นการสร้างความมุ่งมั่นผูกพันระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร และการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำอย่างไม่เป็นทางการของผู้บริหาร ที่จะจัดให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานที่ทำ เป็นตัวอย่างของการบริหารแบบประชาธิปไตยในแนวราบ สำหรับการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา จะต้องให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาและการติดตามประเมินผล ซึ่งคุรุสภาได้กำหนดระดับคุณภาพผู้บริหารการศึกษาระดับผู้เชี่ยวชาญ ว่าเป็นการบริหารงานแบบผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้ทุกคนร่วมวางแผน และปฏิบัติตามแผนได้จริง สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจนว่าผลงานส่วนใด เกิดจากผู้ร่วมงานคนใด ขยายผลสู่กลุ่มบุคคลใกล้เคียงกับผู้บริหาร เป้าหมายปฏิบัติงาน คำนึงถึงผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการและผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นไปตามที่ตกลงร่วมกัน สอดคล้องกับการกำหนดระดับคุณภาพ ผู้บริหารของคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ซึ่งได้ กำหนดการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับเชี่ยวชาญพิเศษ ว่าเป็นผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการบริหารงานเป็นแบบผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้ทุกคน

วางแผนและปฏิบัติตามแผนได้จริง มีเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นไปตามที่ตกลงร่วมกันสำหรับระดับผู้บริหารทรงคุณวุฒิ หรือผู้บริหารเกียรติคุณเป็นผู้บริหารที่ยึดถือกระบวนการพัฒนาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เป็นระบบเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมพัฒนา และสร้างสรรค์ เป็นระบบเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมพัฒนา และสร้างเอกภาพของงานและกลุ่ม ร่วมทั้งสร้างความสมดุลของสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงผลการพัฒนาที่ยั่งยืนยาวถาวรทั้งระบบ อันเกิดคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง เป็นผลที่ทำให้ทุกคนสร้างงานที่ยั่งยืนยาวทั้งระบบ และพัฒนาวิชาชีพอย่างถาวร นำมาซึ่งเกียรติคุณของนักบริหาร เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวิชาชีพ และชีวิตส่วนบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันของไทย ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 กล่าวคือ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 29) ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา 40) และให้มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน โดยเน้นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น ๆ ให้แก่สถานศึกษา มาตรา 58 (2) และให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่เสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 34) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 19 สิงหาคม 2542) ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้นำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประการหนึ่ง โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation & Collaboration) โดยมีแนวคิดหลักว่า การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคน ทุกส่วนของสังคม ต้องเข้ามา มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคน และกับสังคม โดยส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for Education) โดยความคิดนี้เชื่อว่าการให้ทุกคน ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิด และร่วมทำ เน้นในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วม ในการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ให้การ สนับสนุน และร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกันพัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

ทฤษฎีการบริหารที่เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วม

แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์การนั้น จากการศึกษาถึงที่มาของเรื่องนี้พบว่า เริ่มตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1930 แนวคิดดังกล่าวได้รับความสนใจและนำมาปฏิบัติกันมาก ในราวปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา นักวิชาการที่มีชื่อเสียง เช่น Chris Argyris, Douglas Mc Gregor และ Rensis Likert ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมากในบรรดานักบริหารองค์การต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น

ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับคน และพฤติกรรมบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ นักทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ (Mohrman and Wohlstetter, 1994 อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2542) ได้แก่ ดักลาส แมค เกรเกอร์ (Douglas Mc Gregor) คริส อาร์ไกรริส (Chris Argyris) อับบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เฟรดเฮอร์ริค เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) โรเบิร์ต อาร์ เบลค และเจน เอส. มูตัน (Robert R. Blake and Jane S. Mouton) และเรนซิส ไลเคิร์ต (Rensis Likert) ซึ่งแนวคิดของนักทฤษฎีดังกล่าว มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้ คือ

ทฤษฎี y (Theory y) ของ McGregor, Douglas M. (1960) มีแนวคิดที่ว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องพยายามสนับสนุนและพัฒนาการทำงานของผู้ร่วมงาน ให้เข้ามามีส่วนร่วม ตัดสินใจในส่วนที่มีผลกับตัวเขา เพิ่มโอกาสด้านความพึงพอใจทางสังคม เพิ่มความรับผิดชอบ เพื่อให้เห็นว่าเขาเป็นบุคคลคนสำคัญ และเชื่อมั่นในความสามารถ และเพิ่มการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมขององค์การ (Keith, Davis, 1972, p. 23) ส่วน Argyris Chris (1957) ได้อธิบายถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างคนงานกับผู้บริหารหลายประการ เป็นต้นว่า เป้าหมายของคนงาน และเป้าหมายของฝ่ายบริหารมักมีความแตกต่างกัน ทำให้คนงานแยกตัวออกจากองค์การ เพราะคนงานไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจขององค์การ และผู้บริหารไม่เห็นคุณค่าในความ เป็นมนุษย์ของคนงาน มีพฤติกรรมเย็นชา และไม่เอาใจใส่ นอกจากนี้ Argyris Chris ยังเสนอแนะต่อไปว่า ผู้นำสามารถส่งเสริมความสอดคล้องกันระหว่างคนงานกับฝ่ายบริหารได้ด้วยการ ให้คนงานมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร การได้มีส่วนร่วมจะทำให้คนงานและฝ่ายบริหาร มีความเป็นอันเดียวกัน คนงานยอมรับเป้าหมายขององค์การ และเป้าหมายมากขึ้น เพราะยังคนงาน ยอมรับวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นวัตถุประสงค์ของตนมากเท่าใด ก็จะทำให้องค์การได้รับ ประโยชน์มากที่สุดยิ่งขึ้นเท่านั้น เกิดความรู้สึกว่าความสำเร็จขององค์การ คือ ความสำเร็จ ในการทำงาน นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดหน้าที่ให้คนงานมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้โอกาส

รับผิดชอบมากขึ้น และให้โอกาสในการตัดสินใจมากขึ้น

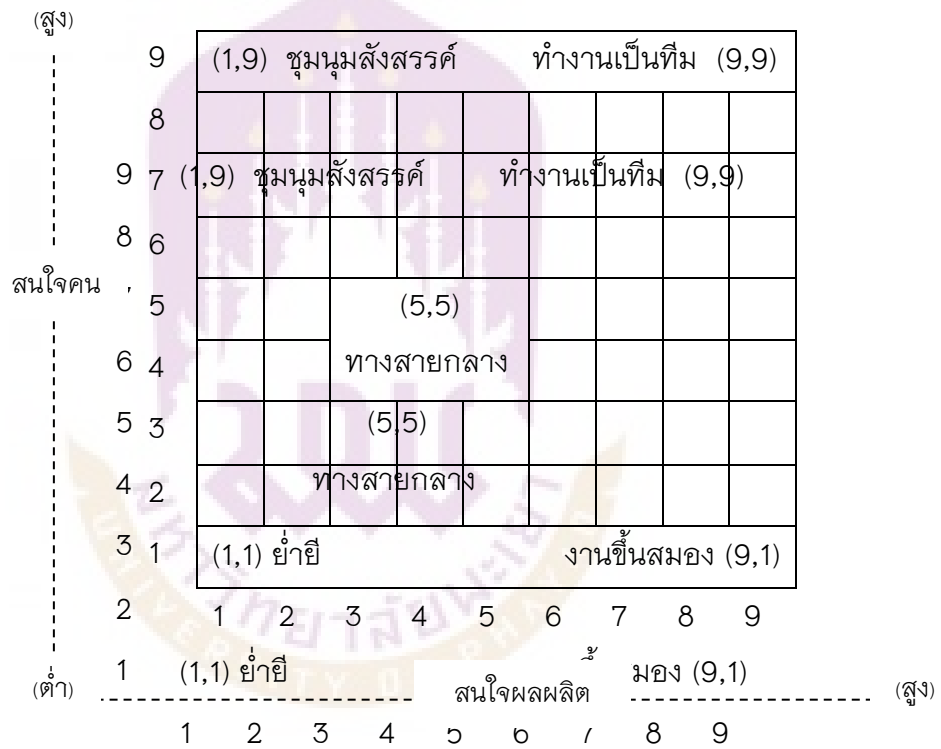
อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) และเฟรดเดอริค เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542) ได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจไว้ คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Need Hierarchy Theory) และทฤษฎีสองปัจจัย (Motivation Hygiene Theory) ซึ่งเฮิร์ซเบิร์ก จี ฮิคส์ (Herbert G. Hicks) กล่าวว่า งานขั้นแรกของผู้บริหาร คือ การทำให้องค์กรทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการที่จะทำเช่นนั้นได้ผู้บริหารจะต้องใช้ความสามารถทุกวิถีทางที่จะทำให้ผู้ร่วมงานได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร วิธีหนึ่ง que ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ได้อย่างดี คือ การจูงใจบุคลากรในองค์การทํางาน (Hicks, Herbert G, 1967, pp. 234) นั่นคือ ผู้บริหารต้องรู้และเข้าใจลำดับขั้นความต้องการของผู้ร่วมงาน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังทฤษฎีต่อไปนี้ คือ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Need-Hierarchy Theory) ของอับราฮัม เอช. มาสโลว์ ซึ่งตั้งบนสมมติฐานที่ว่ามนุษย์มีความต้องการตลอดเวลา และความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปตามลำดับจาก (1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่เป็นพื้นฐานของชีวิต เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย (2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงให้กับตนเอง เช่น การมีคนเอาใจใส่ดูแล หรือการจะไม่ถูกให้ออกจากงานโดยอหุติธรรม (3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการได้รับการยอมรับ หรือการได้รวมกลุ่มกับผู้อื่น (4) ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) คือ การได้รับสภาพที่เป็นที่ยอมรับจากสังคมที่จะให้เกียรติยกย่องตน และ (5) ความต้องการประสบความสำเร็จ (The Needs for Self Actualization) เป็นความต้องการสูงสุดที่จะกระทำได้ในสิ่งที่เป็นความใฝ่ฝันของตนเอง ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองที่ระดับใดแล้วจะเพิ่มความต้องการขึ้นไปในอีกระดับหนึ่ง แต่หากความต้องการระดับใดยังไม่ได้รับการตอบสนอง บุคคลนั้นจะไม่ปรารถนาถึงความต้องการในระดับที่สูงกว่า

ทฤษฎีสองปัจจัย (Motivation Hygiene Theory) ของเฟรดเดอริค เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg, 1959, p. 4 อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2542) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับของนักบริหาร และนักวางแผนอย่างกว้างขวาง เฮิร์ซเบิร์กและคณะ ได้ทำการศึกษาโดยสัมภาษณ์นักบัญชีและวิศวกร พบว่า ปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับความพอใจ และไม่พอใจในการทำงาน ประกอบด้วยปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่ ลักษณะของงาน ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และงานที่ท้าทาย กับปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) เกี่ยวกับเงินเดือน สภาพความมั่นคง สัมพันธภาพระหว่างบุคคล นโยบายและการบังคับบัญชา โดยมีความเชื่อว่าปัจจัยจูงใจมีส่วนต่อการเพิ่มผลผลิต แต่ปัจจัยอนามัยไม่ใช้สิ่งจูงใจที่จะทำให้

ผลผลิตเพิ่มขึ้น หากแต่ทั้ง 2 ปัจจัย ถือเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะป้องกันไม่ให้เกิดคนไม่พอใจในงานที่ทำ

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio State University) และมหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) และการศึกษาของไลเคอร์ต (Likert) เป็นการศึกษาที่เน้นผลสำเร็จของงาน และเน้นด้านพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ ต่อมาโรเบิร์ต อาร์ เบลค และเจน มูตัน (Robert R Blake and Jane S. Meuton) ได้นำแนวคิดทั้งสองมาขยาย และสร้างตาข่ายการบริหาร (managerial Grid) ซึ่งเน้นการบริหาร 2 มิติ คือ เน้นผลผลิต (Concern for production) และเน้นคน (Concern for People) ตาข่ายการบริหาร (The Managerial Grid)

ภาพ 5 แสดงตาข่ายการบริหาร (The Managerial Grid)

จากภาพ 4 อธิบายได้ดังนี้

1. ผู้นำแบบย่ำแย่ (1,1) เป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมกรรมการบริหารโดยไม่สนใจทั้งคน และไม่หวังผลของงาน บริหารแบบเนือย ๆ เฉื่อยชา ทำงานแบบได้เท่าไรก็เท่านั้น ทำงานประจำไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีจุดหมาย

2. ผู้นำแบบงานขึ้นสมอง (9,1) ผู้นำแบบนี้แสดงพฤติกรรมการบริหารที่มุ่งจะให้งานสำเร็จแต่อย่างเดียว โดยไม่สนใจความต้องการของบุคคล มุ่งแต่ประสิทธิภาพของการทำงาน โดยไม่คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของเพื่อนร่วมงาน ทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

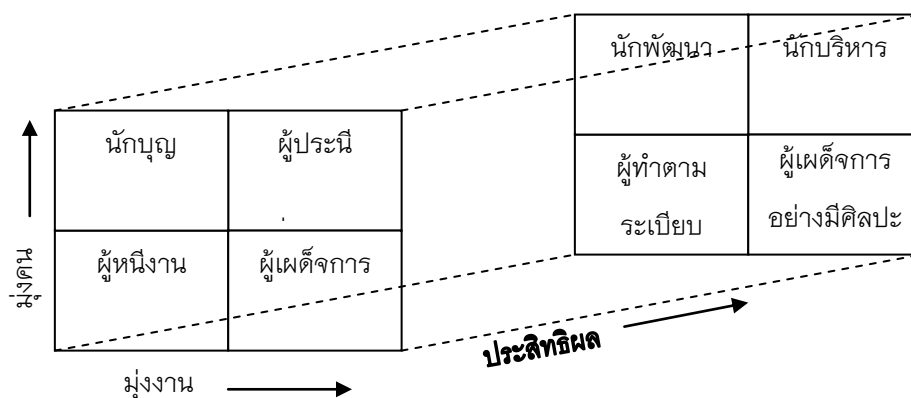
3. ผู้นำแบบทางสายกลาง (5,5) เป็นผู้นำที่ให้ความสนใจทั้งคน และงานพอสมควร และให้ความสำเร็จแก่ทั้งคน และงานในระดับปานกลาง เพื่อนร่วมงานมีความสนใจบางผลงาน สำเร็จตามสมควร

4. ผู้นำแบบขมุนุ่มสังสรรค์ (1,9) ผู้นำแบบนี้มุ่งที่ความสัมพันธ์กับบุคคลเป็นใหญ่ พยายามให้เพื่อนร่วมงานเกิดความพอใจสูงสุด โดยที่ ทำให้ผลผลิตของงานได้ต่ำ พยายามสร้างความเป็นกันเอง เป็นมิตรกับคนทั้งหลาย แต่ไม่ได้มุ่งที่จะเห็นผลผลิตของงานมากนัก

5. ผู้นำแบบทำงานเป็นทีม (9,9) เป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมการบริหารที่มุ่งเน้นทั้งคน และผลงาน ทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อนร่วมงานมีความพอใจในการทำงาน ให้ความร่วมมือร่วมใจ ทำให้งานประสบความสำเร็จสูง ทุกฝ่ายมีความพอใจในผลงานที่ทำ

สรุปได้ว่า การบริหารงานแบบทำงานเป็นทีม ผู้บริหารมีพฤติกรรมการบริหารมุ่งเน้นที่คนและผลงาน โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถร่วมกับกลุ่มงาน ประสบความสำเร็จ ทุกคนมีความพึงพอใจเพราะการมีส่วนร่วมในความสำเร็จ

ทฤษฎี 3-D ของ Reddin วิลเลียม เจ เรดดิน (William J. Reddin, 1970, pp. 237-238 อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ) ได้พัฒนาทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของฟีดเลอร์ (Fiedler) และ ทฤษฎีตาข่ายการบริหารของเบลค และมูตัน (Blake & Mouton) เข้าด้วยกัน เป้าทฤษฎีการบริหารแบบ 3-D ซึ่งกล่าวถึงแบบของผู้นำ 3 มิติ คือ มิติที่ 1 เป็นแบบมุ่งคน มิติที่ 2 เป็นแบบมุ่งงาน และมิติที่ 3 คือ เป็นแบบมุ่งประสิทธิผล และยังได้กล่าวว่าประสิทธิผลของงานจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การใช้แบบของภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์จะเป็นผู้นำประเภททำตามระเบียบ ประเภทเผด็จการอย่างมีศิลปะ ประเภทนักบริหาร และประเภทนักพัฒนา ส่วนผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย คือ ผู้นำประเภทหนึ่งงาน ประเภทผู้เผด็จการ ประเภทผู้ประนีประนอม และประเภทนักบุญ

ภาพ 6 แสดงแบบจำลองภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย และผู้นำที่มีประสิทธิภาพมาก

จากภาพ 5 จึงสรุปได้ว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพตามแนวคิดของเรดติน คือ ผู้นำที่สนใจทั้งคนและงาน สามารถทำให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมีความพึงพอใจในเป้าหมายร่วมกัน เป็นผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มองเห็นความสามารถ ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพนี้จูงใจผู้ร่วมงานใช้ความพยายามในการทำงาน เกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นทีม และมีความพึงพอใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่วางไว้

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ของ Hersey และ Blanchard

พอล เฮอร์เชย์ และเคนเนซ เอช แบลนชาร์ด (Paul Hersey & Kenneth H. Blanchard, n.d. อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ) ได้พัฒนาทฤษฎีผู้นำเชิงสถานการณ์ โดยเน้นที่ลักษณะของผู้ตาม (Follower) ว่าเป็นปัจจัยสถานการณ์ และเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมผู้นำ Hersey และ Blanchard ได้แบ่งพฤติกรรมของผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ (1) แบบสั่งการ (Telling=S1) (2) แบบขยายความคิด (Selling=S2) (3) แบบการมีส่วนร่วม (Participating=S3) และ (4) การมอบหมายงาน (Delegating=S4) โดยผู้นำจะใช้พฤติกรรมผู้นำแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อม (readiness) ที่แตกต่างกัน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก ความสามารถ (ability) ที่ได้รับการฝึกอบรม และมีทักษะลักษณะที่สอง มีความมั่นใจและเต็มใจในการทำงาน (willingness) ลักษณะทั้งสองประการนี้จัดว่าเป็นพวกที่มีวุฒิภาวะ (maturity) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำ (leadership style) และความพร้อมของผู้ตาม

ทฤษฎีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลเป็นทฤษฎีผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ Robert House ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่ออธิบายประสิทธิผลของผู้นำว่าจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการจูงใจ และการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ตาม โดยนักวิชาการ อาทิ เฮ้าส์ (House), อีวานส์ (Evan), เฮ้าส์และเดสเลอร์ (House & Dessler) (Yukl, Gary A, 1981, p. 144)

ในปี 1975 เฮ้าส์ และมิทเชล ได้เสนอพฤติกรรมผู้นำ 4 แบบ (อุทัย บุญประเสริฐ) ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำแบบเข้มงวด (directive leadership) ผู้นำแบบนี้มีพฤติกรรมแสดงให้เห็นว่าเขาคาดหวังอะไร ทำอย่างไร และขอรับรองให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้
2. ผู้นำแบบให้การสนับสนุน (supportive leadership) เป็นพฤติกรรมที่มุ่งสร้างความเป็นมิตรกับสมาชิก และเห็นอกเห็นใจในความเป็นอยู่ จึงทำให้บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรเกิดขึ้นในกลุ่มงาน
3. ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (participative leadership) ใช้พฤติกรรมในการปรึกษาหารือร่วมกับสมาชิก และนำแนวคิดของกลุ่มมาใช้พิจารณาก่อนการตัดสินใจ ในบางกรณีมีการตัดสินใจร่วมกับกลุ่ม
4. ผู้นำแบบมุ่งประสิทธิผลของงาน (achievement oriented leader) ผู้นำประเภทนี้จะตั้งเป้าหมายการทำงานที่ท้าทายความสามารถของลูกน้อง เน้นความเป็นเลิศ และแสดงให้สมาชิกเห็นความเชื่อมั่นในตนเองสูง และสมาชิกก็จะปฏิบัติงานไปสู่มาตรฐานสูงด้วย

ทฤษฎีเส้นทางสู่เป้าหมายของเฮ้าส์ มีแนวคิดที่ไม่มีพฤติกรรมแบบใดแบบหนึ่ง โดยเฉพาะที่จะทำให้ระดับแรงจูงใจ และความพึงพอใจสูงขึ้น แต่เสนอว่าแบบของผู้นำภายใต้สถานการณ์แตกต่างกัน จะทำให้พฤติกรรมของผู้นำแสดงออกมาแตกต่างกัน องค์ประกอบของสถานการณ์ (contingency factors) ตามทฤษฎีนี้มี 2 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะส่วนตัวของผู้ร่วมงาน และคุณลักษณะของสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ทำให้ผู้ร่วมงานประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ (Gordon Judith R., 1993 อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ)

1. คุณลักษณะส่วนตัว (personal characteristics)

1.1 ความสามารถของสมาชิก ถ้าความสามารถของสมาชิกอยู่ในระดับต่ำ ภาวะผู้นำที่ยอมรับกันก็คือ แบบอำนาจการหรือสั่งการที่จะช่วยทำให้ทำงานอย่างมีคุณภาพ แต่ถ้าสมาชิกมีความสามารถสูง ภาวะผู้นำแบบอำนาจการ หรือสั่งการอาจใช้ไม่ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่นนี้

1.2 รัศมีการควบคุม (locus of control) กลุ่มบุคคลที่อยู่ภายใต้การนำของผู้นำในองค์การ เรียกว่า การควบคุมภายใน (internal locus control) ถ้านอกเหนือจากเรื่องภายในแล้ว ถือว่าเป็นการควบคุมภายนอก (external locus control) ผลงานวิจัยที่พบว่า การควบคุมภายใน (internal locus control) ส่งเสริมให้เกิดผู้นำแบบความร่วมมือ ทำให้เกิดการยอมรับและความพึงพอใจ

1.3 ความต้องการและแรงจูงใจ (needs and motives) ความต้องการแรงจูงใจ และบุคลิกภาพของสมาชิก ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับในด้านความพึงพอใจของเขาต่อแบบของ

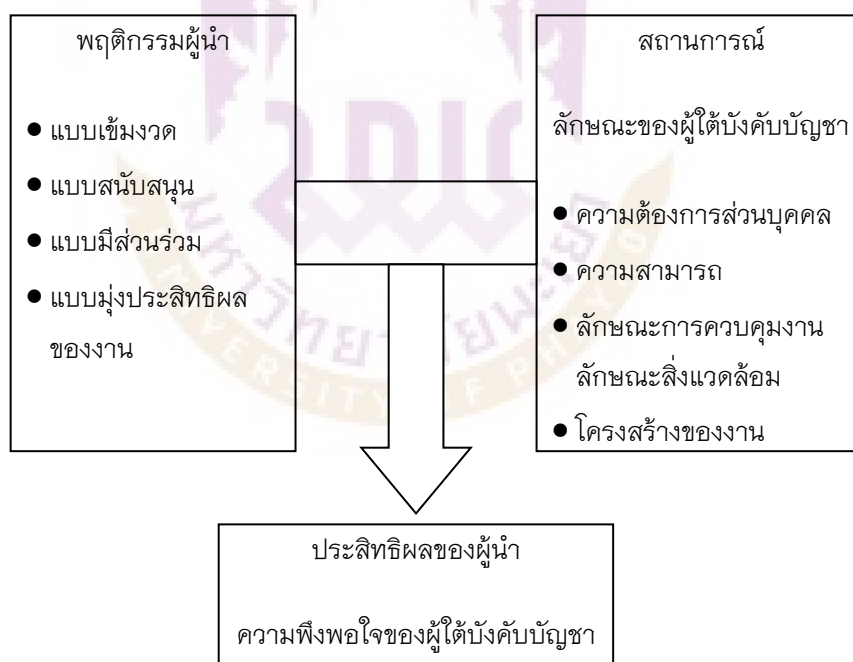
ผู้นำ เช่น สมาชิกที่มีความเข้มแข็งเพื่อให้งานสำเร็จ อาจจะมีปฏิกริยาทางบวกกับภาวะผู้นำที่มุ่งความสำเร็จ และขณะเดียวกันความต้องการที่มีความเข้มในด้านสัมพันธภาพจะมีผลทางบวกต่อภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน

2. คุณลักษณะของสิ่งแวดล้อมการทำงาน (characteristics of work environment) คุณลักษณะเฉพาะบางอย่างทางสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อแบบของภาวะผู้นำแบบต่าง ๆ ได้เช่นกัน และจะมีผลกระทบต่อแรงจูงใจ และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา องค์ประกอบของคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมของการทำงานมี ดังนี้

2.1 โครงสร้างของงาน และลักษณะงานที่สมาชิกปฏิบัติ ได้แก่ ระดับความยากง่าย และความคลุมเครือของงาน

2.2 ระบบอำนาจหน้าที่ ที่เป็นทางการขององค์การที่จะอำนวยความสะดวกต่อพฤติกรรมการทำงานของสมาชิก

2.3 กลุ่มทำงานเกี่ยวกับระดับปทัสถานของกลุ่มทำงานชัดเจน และสนับสนุนมากน้อยเพียงใด

ภาพ 7 แสดงความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับสถานการณ์ของ Path-Goal Theory

นอกจากนี้ Mitchell ยังได้อธิบายถึงวิธีการที่มีผลกระทบต่อเจตคติที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาดังนี้ คือ

1. บรรยากาศของการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันจะช่วยให้สถานการณ์ขององค์การดีขึ้น ความร่วมมือในการตัดสินใจมีมากขึ้น จะนำไปสู่เป้าหมายหลาย ๆ อย่างให้ชัดเจน
2. ผู้บังคับบัญชาต้องเลือกเป้าหมายที่ให้คุณค่าสูง และเป้าหมายนั้นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา
3. การร่วมมือกันถือว่าเป็นการเพิ่มสัมพันธภาพในการทำงาน ถ้ามีแรงจูงใจมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และรวดเร็ว
4. การร่วมมือกันจะเกิดแรงกดดันต่อผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

สรุปได้ว่า ผู้นำแบบมีส่วนร่วมนี้เหมาะสำหรับสถานการณ์ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการความอิสระ และความสำเร็จในงาน หรือสถานการณ์ที่โครงสร้างของงานไม่มีความซับซ้อน ในขณะเดียวกัน ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเป้าหมายของงาน การวางแผน และการดำเนินงานพวกเขาจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับงาน บทบาท และเป้าหมายของงาน มากยิ่งขึ้น ถ้าบทบาทมีความชัดเจนจะเป็นการเพิ่มความพยายาม และความมุ่งหมายในผลสำเร็จของงาน ถ้าบทบาทคลุมเครือ และโครงสร้างของงานสลับซับซ้อน ผู้ใต้บังคับบัญชาจะไม่ยอมรับ และหลีกเลี่ยง ดังนั้นสถานการณ์ที่มีความชัดเจน และผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจบทบาทของเขาคือ ก่อให้เกิดความร่วมมือ และประสิทธิผลของงาน

สรุปภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม คือ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิด ทฤษฎี ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลที่ได้นำเสนอมาโดยลำดับนั้น จึงเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คือ ผู้นำที่สามารถใช้กระบวนการทางภาวะผู้นำเป็นแบบมีส่วนร่วม

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม เป็นผู้ที่กระจายอำนาจให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งผู้นำ และผู้ตามเป็นกลุ่มของสังคมเดียวกัน โดยผู้นำจะเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นปรึกษาหารือร่วมกัน ผู้นำแบบมีส่วนร่วมใช้วิธีการกำกับติดตามงาน โดยกระบวนการกลุ่ม (Keith Davis, 1981, p. 159) สอดคล้องกับแนวคิดของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 78) ที่เสนอว่าภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (participative leadership) เป็นผู้นำที่ใช้หลักการเข้าร่วมปรึกษาหารือในกลุ่ม แทนที่จะเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน จึงควรมีการร่วมประชุมปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่ม ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีผู้บริหาร (ผู้นำ) เข้าร่วมปรึกษาด้วย เช่น เรื่องการตัดสินใจ การปรับปรุงการติดต่อสื่อสาร การส่งเสริมความร่วมมือ การแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ชี้แนะแนวทางเพื่อให้เกิดความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ดังนั้นองค์การที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อยู่ในระดับสูง เชื่อได้ว่าการร่วมมือกันกำหนดทิศทางขององค์การผู้บริหารจะต้องพยายามค้นหาปัจจัยต่าง ๆ จากทีมงานระดับบน และจากผูปฏิบัติระดับล่าง ชับเคลื่อนภาระงานโดยกลุ่มงาน ส่วนโครงสร้างขององค์การแบบนี้จะเป็นแนวระนาบที่ประกอบด้วยระบบการป้อนข้อมูลย้อนกลับ มีการตรวจสอบ และการกระจายอำนาจไปสู่ผู้รับบริการ

ในปี 1998 ดูบริน (Dubrin) ได้เสนอตัวแบบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (participative leadership style) กล่าวคือ ผู้นำแบบมีส่วนร่วมเป็นผู้นำที่มีการตัดสินใจร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมงาน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมแบ่งได้ 3 แบบ คือ แบบปรึกษาหารือ (consultative) แบบตกลงร่วมกัน (consensus) และแบบประชาธิปไตย (democratic) แต่อย่างไรก็ตาม ผู้นำก็ยังสงวนอำนาจในการตัดสินใจครั้งสุดท้าย ผู้นำแบบตกลงร่วมกัน (consultative) คือ ผู้นำแบบที่ใช้ความพยายามที่จะหาข้อตกลง โดยให้กลุ่มผู้ร่วมงานได้ถกปัญหา แล้วตัดสินใจภายใต้ข้อตกลงร่วมของกลุ่ม ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีโอกาสเตรียมข้อมูลป้อนเข้า การตัดสินใจขั้นสุดท้ายจะยังไม่เกิดขึ้น จนกว่ากลุ่มจะได้เข้าร่วมในการตัดสินใจ เกณฑ์อีกประการหนึ่งของการตกลงร่วมกัน คือ สมาชิกในกลุ่ม พร้อมที่จะสนับสนุนการตัดสินใจขั้นสุดท้าย ถึงแม้ว่าเขาจะไม่เห็นด้วยก็ตาม สำหรับภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (democratic leader) ให้อำนาจการตัดสินใจกับกลุ่ม โดยทำหน้าที่รวบรวมความคิดเห็นของกลุ่ม และมีการออกเสียงก่อนที่จะตัดสินใจ

ผู้นำแบบมีส่วนร่วมสามารถรวมกลุ่มในการทำงาน มีการสอนงาน มีการเจรจาต่อรอง และมีการร่วมมือกับผู้อื่น ผู้นำแบบนี้เหมาะสำหรับการบริหารที่ผู้ร่วมงานเป็นผู้มีความสามารถ และมีความรับผิดชอบสูง บุคคลเหล่านี้มักจะต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้ข้อมูลป้อนกลับในการบริหาร ผู้นำแบบมีส่วนร่วมจะสามารถทำงานได้ดีกับผู้บริหาร และนักวิชาการสายเลือดใหม่เหล่านี้ ผู้นำแบบมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแข่งอำนาจ และการสร้างทีมงานที่เหมาะสมในการสร้างแรงผลักดันในการบริหารคน

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักจิตวิทยา ได้แก่ ดอลลาร์ด มิลเลอร์ และฮัล (Dollard and Miller, 1950; Hull, 1952 อ้างอิงใน อุทัย บุญประเสริฐ) ได้สร้างทฤษฎีแรงขับ (drive) โดยถือหลักของความสมดุล (homeostasis) ที่กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เราแสวงหาสถานภาพสมดุล อยู่เสมอ เป็นต้นว่า เวลาหิวน้ำตาลในเลือดลดลงทำให้มนุษย์เราแสวงหาอาหารรับประทาน ความหิวเป็นแรงขับ (drive) หรือแรงจูงใจ (motive) ซึ่งมี 2 ประเภท คือ ประเภทแรก แรงจูงใจทางสรีระ (physiological motive) ประกอบด้วย ความหิว ความกระหาย และความต้องการทางเพศ ประเภทที่สอง แรงจูงใจทางจิตวิทยา (psychological motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ เมอร์เรย์ ได้สร้างทฤษฎีความต้องการ โดยถือว่าความต้องการเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดแรงขับ หรือแรงจูงใจ

ทฤษฎีมนุษย์นิยมของมาสโลว์ (Maslow) นักจิตวิทยาคนมนุษย์นิยมเชื่อว่าคนทุกคนมีแรงจูงใจที่จะประกอบกิจกรรมอยู่เสมอ แรงจูงใจเป็นแรงขับที่ให้มนุษย์เจริญเติบโตและพัฒนา มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการพื้นฐาน (basic needs) ออกเป็น 5 ประเภท ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้มีผู้เคยทำวิจัยที่มีส่วนคล้ายคลึง เช่น

โหมศรี มหิตธาฤทธิไกร (2538, หน้า 46-49) ได้ทำวิจัย เรื่องความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไม้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความรู้ความสำคัญของป่าไม้ และผลเสียของการทำลายป่าไม้ อยู่ในระดับดี การดูแลรักษาปานกลาง มีความคิดเห็นตามหลักการอนุรักษ์ป่าไม้ในเรื่องของการทำนุบำรุงป่าไม้น่าพอใจ ส่วนเรื่องความรู้และความคิดเห็นยังไม่สัมพันธ์กัน

ชาญชิต พัทหมี่ (2541) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาแผนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบ้านห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่าการสอนแบบบูรณาการได้ผลดีกว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ทางจังหวัดสร้างขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาแผนการสอนบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนของจังหวัด นำมาปรับใช้เพื่อความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข และทำให้แผนการสอนได้ผลอยู่ในระดับน่าพอใจอย่างมาก

จิราภา มณีวรรณ (2544) ได้ทำวิจัย เรื่องการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ผู้ศึกษาออกแบบเป็นกิจกรรมที่จัดนอกเวลาเรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโรงเรียนในฝัน กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว กิจกรรมรื้อรอบขอบชิด กิจกรรมรวมพลังพัฒนาห้องเรียน กิจกรรมน้ำในใจเย็น และกิจกรรมบ้านพักไร้ขยะ พฤติกรรมการทำกิจกรรมของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการทำงานของนักเรียนในทุกกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี และปานกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ไม่สามารถเขียนได้ ต้องให้ตอบด้วยวาจา เจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการจัดระบบ มีเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น ที่อยู่ในระดับการตอบสนอง

รัชณีย์ ธนะวดี (2544) ได้วิจัย เรื่องการจัดการเรียนการสอนบูรณาการโดยใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัว สำหรับนักเรียนโรงเรียนวัดสวนดอก ผลการค้นคว้าพบว่า แผนการสอนแบบบูรณาการที่สร้างขึ้นมีจำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาในการเรียนการสอนหน่วยละ 15-20 คาบ ลักษณะ

ของแผนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการกำหนดเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ยกเว้นพลศึกษา) และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ (ยกเว้นงานเลือก) และกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์ ภาษาไทย) ที่มีความสัมพันธ์กันโดยใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์-ชีวิตเป็นแกนกลาง มาเชื่อมโยงประสบการณ์นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมได้ มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องสิ่งแวดล้อมรอบตัวหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว พบว่า นักเรียนทุกคนมีความเห็นตรงกันในการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทำให้มีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียน นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม เนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นवलลอบ สาครนาวัน (2546, หน้า 77-79) ได้ทำวิจัย เรื่องการใช้สวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าด้านการ จัดพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจะใช้พื้นที่ว่างในบริเวณของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา ใช้พื้นที่ว่างรอบ ๆ อาคาร ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการ จัดการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรม ที่ตัวอย่างในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มสาระ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนนำสวนพฤกษศาสตร์ มาเป็นนโยบาย รองลงมาโรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการ จัดการเรียนรู้ และโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามลำดับ และความคิดเห็น ของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทำให้เห็นคุณค่าของต้นไม้ รองลงมา สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทำให้เห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนทำให้ได้ฝึกปฏิบัติจริง ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนนำสวนพฤกษศาสตร์มาเป็นนโยบาย รองลงมาโรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้สวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามลำดับ

ณรงค์ ชาลี (2547) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หน่วยงานต่าง ๆ มีนโยบายให้สถาบันการศึกษาจัดทำรายวิชาหลักสูตรเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรม และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 2) การพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสม 3) การทดลองใช้หลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนสนใจตั้งใจทำกิจกรรม นำไปปฏิบัติได้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียน ครูมีปฏิสัมพันธ์กัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขวัญชนก ศรีนอก (2549, หน้า 60) ได้ทำวิจัย เรื่องทัศนคติของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มี 4 ตัวแปร คือ เพศ การเป็นสมาชิกชมรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และจำนวนชั่วโมงที่เรียนเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อทัศนคติที่มีสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน คือ อาชีพผู้ปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ต้นไม้ที่นำมาปลูก ความถี่ในการเข้าใช้ประโยชน์ จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม ข้อมูลข่าวสาร จำนวนชั่วโมงที่เรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา

ปิยะมาศ ซาติมนตรี (2550) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.18/81.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

เบญจพร ริพล (2550) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ความหลากหลายของพืชโดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด

ชนะ วันहनุน และคณะ (2551) ได้ทำวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการงานสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียน ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา การศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) ได้รูปแบบการบริหารจัดการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ที่เหมาะสมของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) อาจารย์ระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารจัดการในระดับมากเกือบทุกประเด็น ในขณะที่อาจารย์ ระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง 3) นักเรียนระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุดทุกรายการ 4) นักเรียนระดับ ประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมงานสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนในระดับมากที่สุดทุกรายการ

วิไล อินตะปวง (2551) ได้ทำวิจัย เรื่องการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในมุมมองของพนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์ พบว่า พนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์มีมุมมอง ต่อการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ เมื่อมีการเปรียบเทียบก่อน และหลังการ นำเอาระบบการประเมินผลรัฐวิสาหกิจมาใช้ในองค์กรในการบริหารจัดการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองในลักษณะที่ดีขึ้น มี 2 ด้าน ได้แก่ ในด้านการบริหารจัดการสารสนเทศ และ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมีมุมมองในลักษณะที่เหมือนเดิม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของคณะกรรมการ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการควบคุมภายใน และการควบคุมภายนอก

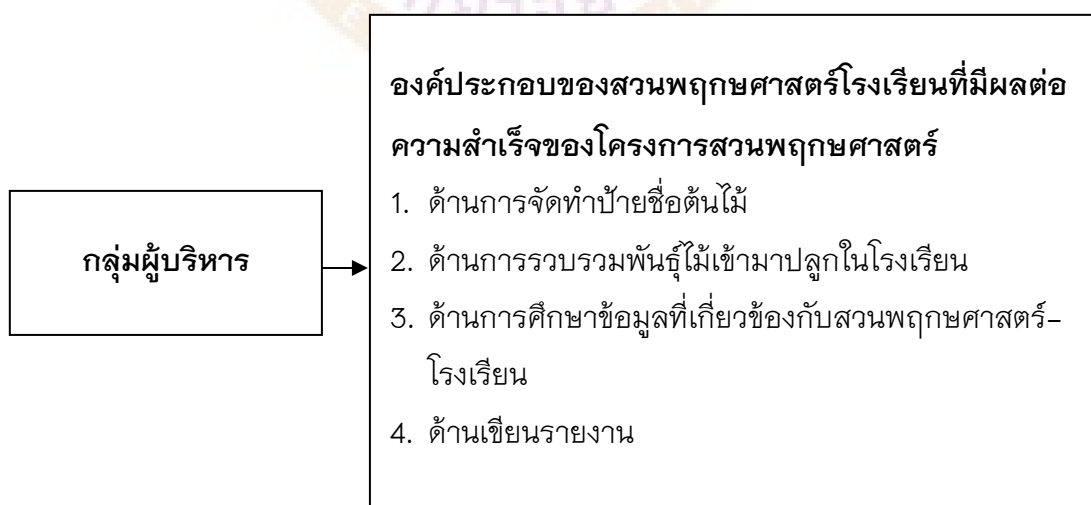
ประกาศิต โสมสองชั้น (2552) ได้ทำวิจัย เรื่องการบริหารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพการบริหารงานสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร และการควบคุม ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์กรมีการปฏิบัติมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

ขณะที่ด้านการควบคุม ด้านการนำองค์กร มีการปฏิบัติปานกลาง ตามลำดับ และด้านการวางแผน มีการปฏิบัติปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดโดยการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ควรมีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ ให้สมบูรณ์ครบถ้วน ผู้บริหาร และครูควรวางแผนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งควรให้นักเรียนทุกคนได้รับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ พร้อมทั้งผู้บริหาร จะต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และควรดูแลแก้ไขปัญหาในการเขียนป้ายชื่อพรรณไม้ ชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ และให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ความรู้ ชื่อพรรณไม้ในท้องถิ่น

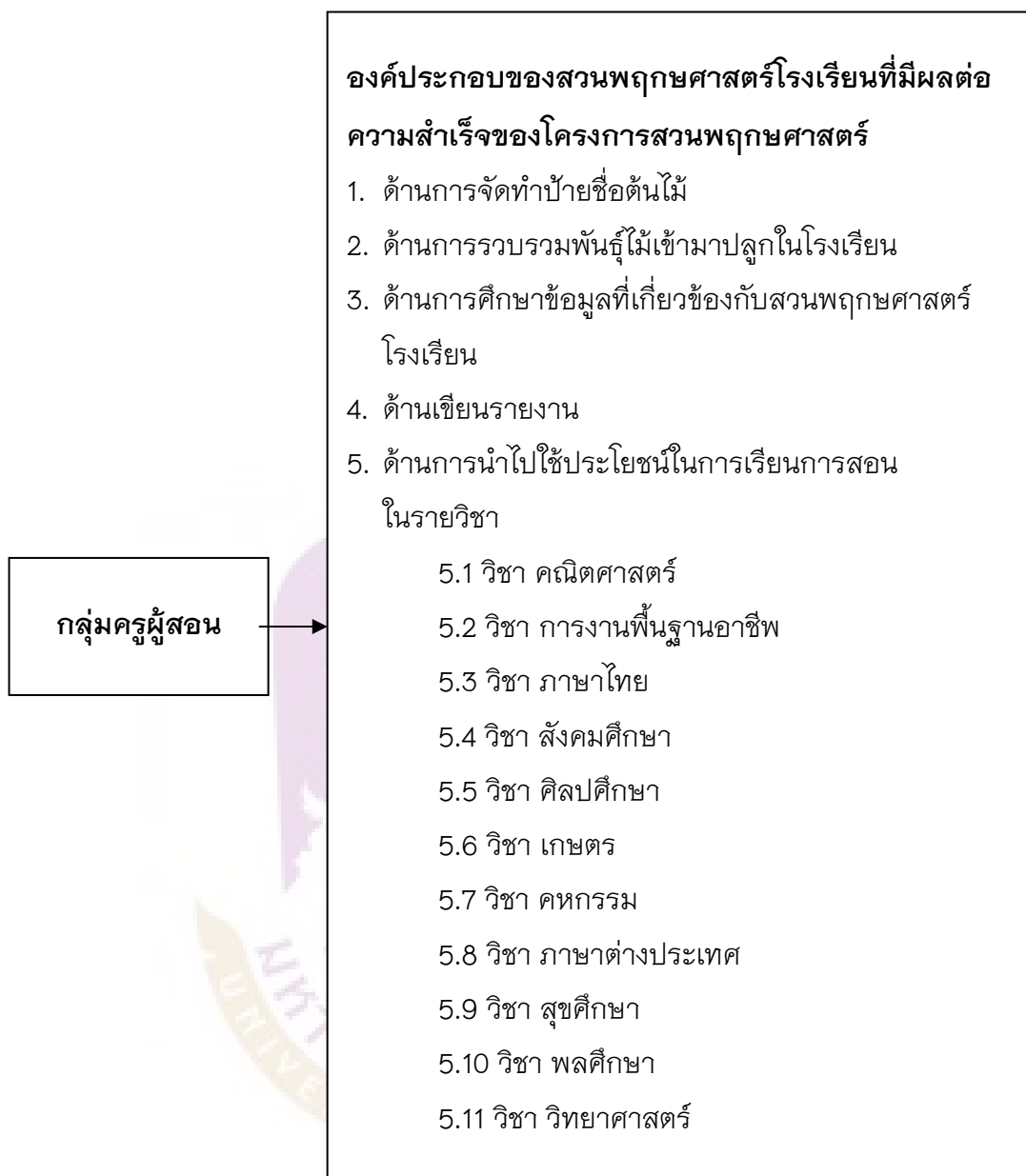
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบจะนำมาสรุปได้ว่าความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้านต่อการบริหารงานโครงการให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จึงจะทำให้ระบบการบริหารทันสมัยและรวดเร็ว ดังนั้น การได้รับทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานสถานศึกษา จึงเป็นแนวทางสำคัญต่อการศึกษา และการพัฒนาต่อไป

สรุปกรอบแนวคิด

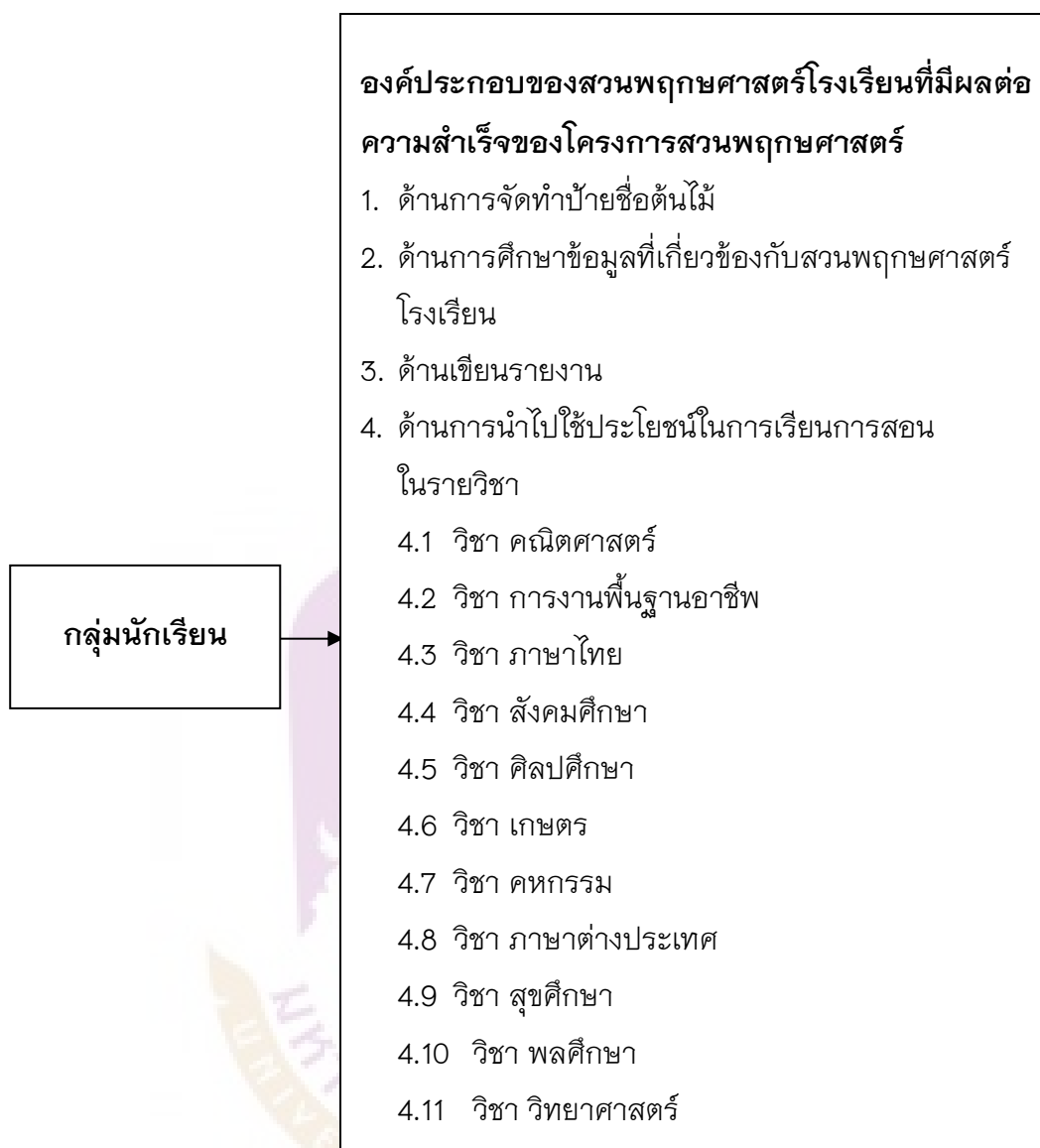
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนของโรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยมีกรอบแนวคิดซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ภาพ 8 แสดงกลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหาร

ภาพ 9 แสดงกลุ่มที่ 2 กลุ่มครูผู้สอน

ภาพ 10 แสดงกลุ่มที่ 3 กลุ่มนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปทุมพัฒนาวិทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยซึ่งจะนำเสนอ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 49 คน และนักเรียน จำนวน 1,098 คน ของโรงเรียนปทุมพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออก เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ผู้วิจัยได้เลือกใช้จากประชากร

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน จำนวน 285 คน ของโรงเรียนปทุมพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555 โดยใช้เกณฑ์ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน

3. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) วิธีการสุ่มสำหรับหน่วยตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างกัน การสุ่มต้องแบ่งประชากรออกเป็น ส่วนย่อยแต่ละส่วน (เป็นชั้นภูมิ) แล้วเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิ โดยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากประชากร ดังนี้

ตาราง 6 แสดงการเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิโดยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร

ชั้น	จำนวนนักเรียน (ประชากร) (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	135	35
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	166	43
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	171	46
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	224	57
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	227	58
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	175	46
รวม	1,098	285

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากตำราการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน วุฒิการศึกษา และความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ตามองค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม

เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน วุฒิการศึกษา และความรู้ในเรื่อง สอนพหุศาสตร์โรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สอนพหุศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ตามองค์ประกอบของสอน พหุศาสตร์โรงเรียน ในด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูก ในโรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสอนพหุศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์มาก
- 3 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์น้อย
- 1 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการ บริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนโรงเรียนพัฒนาวชิรวิทย์ ในด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้ เข้ามาปลูกในโรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสอนพหุศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ชั้น และความรู้ในเรื่องสอนพหุศาสตร์โรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สอนพหุศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน ตามองค์ประกอบของสอนพหุศาสตร์- โรงเรียน ในด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสอนพหุศาสตร์- โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสอนพหุศาสตร์มากที่สุด

- 4 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์มาก
- 3 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์น้อย
- 1 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนปงพัฒนาวិทยาคม ในด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียน โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 66-74)
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบเสนอแนะ แก้ไขเนื้อหา และการใช้ภาษา
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข และผ่านการพิจารณากลับกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่
 - 5.1 นายเจียมศักดิ์ เทพวิไล ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม
 - 5.2 นายพีระพันธ์ จอมมูล ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพะเยาประสาธน์วิทย์
 - 5.3 นายยุทธนา คงแหลม รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่ใจวิทยาคม
 เพื่อตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของแบบสอบถาม (กาญจนา วัฒมาญ, 2544, หน้า 115-116) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ไว้ใช้ต่อไป ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข หรือตัดทิ้งไป
6. ทำการจัดพิมพ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

7. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

7.1 ขอบหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนงพัฒนวิद्याคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน ซึ่งเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม

7.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และแจกพร้อมเก็บแบบสอบถามจากครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนงพัฒนวิद्याคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ด้วยตนเอง โดยได้ทำการจัดกระทำข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

7.2.1 เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และสรุปผล

7.2.2 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

7.2.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักของคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

7.2.4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

กำหนดการแปลผลซึ่งเสนอแนะโดย John W. Best (1981, p. 147 อ้างอิงใน กาญจนาวัดมาญ, 2544, หน้า 99) ดังนี้

4.50–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

2.50–3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

1.00–1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 49 คน และนักเรียน จำนวน 1,098 คน ของโรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ผู้วิจัยได้เลือกใช้จากประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน จำนวน 285 คน ของโรงเรียนปทุมพัฒนวิद्याคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555

เมื่อดำเนินการวิจัยจนครบกระบวนการแล้ว ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้แบ่งออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระดับการศึกษา การมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

รายการ	จำนวน (N = 4)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	75.00
หญิง	1	25.00
อายุ		
30 – 40 ปี	2	50.00
51 – 60 ปี	2	50.00
ประสบการณ์การทำงาน		
10 – 15 ปี	2	50.00
16 – 20 ปี	1	25.00
21 – 25 ปี	1	25.00
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการ	1	25.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	4	100.00
มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน		
มี (เคยได้รับการฝึกอบรม, ประชุม สัมมนา)	4	100.00

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเป็นเพศหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

จำนวนผู้บริหารมีอายุอยู่ในช่วง 30 – 40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

จำนวนผู้บริหารมีประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วง 10 – 15 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วง 16 – 20 ปี และช่วง 21-25 ปี มีจำนวน 1 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ตำแหน่งผู้อำนวยการจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00

ผู้บริหารมีระดับการศึกษาสูงสุด คือปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่อง สอนพฤษศาสตร์โรงเรียน โดยเคยได้รับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่อง สอนพฤษศาสตร์โรงเรียน โดยเคยได้รับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สอนพฤษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

1. ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.1 โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสอนพฤษศาสตร์โรงเรียนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยมีการประชุมวางแผน ร่วมกับคณะครู และสรรหาคณะกรรมการ โดยสรรหาจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านงาน ที่เกี่ยวกับสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า มี โดยการประชุมวางแผนของคณะกรรมการฝ่ายบริหาร 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานทั่วไป โดยกำหนดขอบข่ายของงาน ในแต่ละด้านให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ในด้านงานที่เกี่ยวกับสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน ลงสู่ การปฏิบัติ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยโรงเรียน ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสอนพฤษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนบึงพัฒนา วิทยาคม ได้ดำเนินการเป็นคำสั่งโรงเรียน ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มอบหมายหน้าที่ และความ

รับผิดชอบตาม 5 องค์ประกอบ 3 สาระ โดยอ้างอิงจากคู่มืองานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ปี 2551 และคู่มือการประเมินสถานศึกษางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี การจัดตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยมีหัวหน้าดูแลโครงการสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นผู้สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นผู้ประสานงานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 โรงเรียนได้ดำเนินการสำรวจซื้อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ จัดทำทะเบียนพรรณไม้ และมีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยให้นักเรียนลงไปสำรวจพันธุ์ไม้ ศึกษาวิธีการเขียนป้ายชื่อพันธุ์ไม้ที่ถูกต้องตามหลัก และจัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้ โดยครู และนักเรียนร่วมกันทำ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า มี โดยแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบแต่ละชั้นเรียน แล้วให้เด็กนักเรียนลงไปสำรวจพันธุ์ไม้ในเขตรับผิดชอบ แล้วศึกษาพันธุ์ไม้ แล้วจัดทำทะเบียนที่ถูกต้องตามหลัก การจัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยให้นักเรียนสำรวจซื้อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ โดยการเดินสำรวจพันธุ์ไม้รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน และให้นักเรียนสืบค้นจากเอกสารหรือสื่อ Internet พร้อมทั้งให้นักเรียนจัดทำป้ายชื่อประจำต้นไม้ในโรงเรียน ในขั้นแรกเป็นชื่อพื้นเมือง ชื่อท้องถิ่น เป็นป้ายชั่วคราว จากนั้น การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ ต่อไป

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยทำผังพันธุ์ไม้ ให้นักเรียนศึกษาพันธุ์ไม้ในโรงเรียน และสำรวจพันธุ์ไม้ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ จัดทำตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง จัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้ และการจัดทำป้ายชื่อพันธุ์ไม้ที่สมบูรณ์ ต่อไป

1.3 มีการศึกษาโครงสร้าง ส่วนประกอบ และการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสาร การศึกษาพรรณไม้ ก7-003 หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยการให้นักเรียนทุกคนทำและใช้เอกสาร ก7-003 เป็นตัวอ้างอิง โดยให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า มี โดยนักเรียนได้ปฏิบัติ การศึกษาพรรณไม้ ก7-003 คนละ 1 ชนิด โดยมีนักเรียนแกนนำซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมีครูเป็นผู้ติดตามงานเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของงาน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยการ แจกเอกสารพรรณไม้ ก 7-003 ให้นักเรียนไว้ห้องละ 1 ชุดเป็นคู่มือ ร่วมกันกับครูที่ปรึกษาและ นักเรียนแกนนำช่วยกันจำแนกชนิดของพืชประจำตัวเอง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยการ ให้นักเรียนจำแนกชนิดพืชของตนเองโดยใช้เอกสารพรรณไม้ ก 7-003 เป็นคู่มือศึกษา

1.4 โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ มีการจัดทำผังพรรณไม้หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า จัดทำ โดยการให้นักเรียน ทางด้าน Bofany จัดทำพรรณไม้แห้ง จำนวน 150 ชุด ชนิดละ 2 ตัวอย่าง และให้ครูศิลปะ รับผิดชอบการวาดรูปทางพฤกษศาสตร์ โดยแบ่งงานรับผิดชอบตามคำสั่งของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียน มีการจัดทำผังพรรณไม้ โดยบูรณาการเข้ากับสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในการกำหนดอัตราส่วนของพื้นที่ การจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง บูรณาการกับสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ส่วนการ วาดภาพทางพฤกษศาสตร์ บูรณาการกับกลุ่มสาระศิลปะศึกษา นักเรียนสามารถเรียนรู้ ส่วนประกอบของพืช ราก ลำต้น ดอก ใบ ผล เมล็ด

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า การนำ โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เข้ามาบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ โดยครูประจำวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มีการจัดทำ ตัวอย่างพรรณไม้แห้งโดยกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นแกนนำ และการวาดภาพทาง พฤกษศาสตร์ ให้กลุ่มสาระศิลปะศึกษาเป็นแกนนำ และงานการจัดทำผังพรรณไม้ให้กลุ่มงาน อาคารสถานที่เป็นแกนนำ ในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมนักเรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติ โดยมีครู เป็นที่ปรึกษา

1.5 โรงเรียนมีการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า สนับสนุนงบประมาณ ตามโครงการประจำปีที่ได้เขียนไว้

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียน มีการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน โดยได้กำหนดให้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นโครงการนโยบายของโรงเรียน

ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นโครงการที่สนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และสร้างจิตสำนึกในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มีการสนับสนุนงบประมาณตามโครงการที่ได้เขียนไว้ทุกกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำกิจกรรม ตามโครงการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และสนับสนุนด้านสวัสดิการในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการทุก ๆ ครั้ง

2. ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

2.1 โรงเรียนได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล และภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมืองหรือไม้ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูล และให้นักเรียนรับผิดชอบคนละ 1 ต้น 1 ชนิด

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของพรรณไม้ และจัดทำข้อมูลต้นไม้ของตนเอง คนละ 1 ต้น

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน ได้ดำเนินการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละห้อง วิเคราะห์สภาพพื้นที่ความเหมาะสมพรรณไม้ที่ปลูกในเขตพื้นที่ และขอความร่วมมือชุมชน วิทยากรท้องถิ่น เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับพืชสมุนไพร ให้ความรู้แก่นักเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า ครู และนักเรียนในชั้นร่วมกันศึกษาสภาพพื้นที่เขตรับผิดชอบของตนเองถึงพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และพืชในกลุ่มที่สนใจ เก็บข้อมูลไว้ประกอบการทำทะเบียนพรรณไม้

2.2 โรงเรียนได้ดำเนินการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจ มาปลูกในโรงเรียนหรือไม่ พันธุ์ไม้ และพืชที่ปลูกได้แก่ชนิดใด

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า รวบรวมพืชยืนต้น และพืชสมุนไพรท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า ดำเนินการรวบรวมพรรณไม้ท้องถิ่น และรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน มอบหมายให้นักเรียนปลูกในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้ง 28 เขตพื้นที่ และรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสถาปนาโรงเรียน วันแม่แห่งชาติ ฯ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า รวบรวม

พรรณไม้ท้องถิ่นที่นักเรียนสนใจ แล้วนำมาปลูกในเขตรับผิดชอบของตนเอง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า รวบรวมพืชสมุนไพรที่มีในท้องถิ่น และพืชท้องถิ่นที่ปลูกในสวนลาบ คือ ผักคาวตอง

2.3 โรงเรียนได้ดำเนินการประสานงาน และทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และครู และบุคลากรในสถานศึกษา ในการดำเนินการรวบรวมพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ได้ดำเนินการโดยมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และครู และบุคลากรในสถานศึกษา ในการดำเนินการรวบรวมพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียนทุกปี โดยให้นักเรียนนำมาปลูกเพิ่มเติมแทนต้นไม้ที่ตายไป และพื้นที่ว่าง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการประสานงาน และทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และครู และบุคลากรในสถานศึกษา ในการดำเนินการรวบรวมพรรณไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง ขอความร่วมมือจัดเก็บเมล็ดพรรณไม้ และต้นกล้าไม้ คนละ 1 ชนิด

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า ดำเนินการโดยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และครู เพื่อขอความช่วยเหลือในการรวบรวมพรรณไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และครู เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บเมล็ดพรรณไม้ และต้นกล้าไม้

2.4 โรงเรียนมีการดำเนินการให้บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอของบประมาณของสถานศึกษา เพื่อใช้ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยการประชุมพิจารณาโดยบุคลากรในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการทำ SWOT องค์กร และได้จัดทำแผนโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการให้บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอของบประมาณของสถานศึกษา เพื่อใช้ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นโครงการนโยบาย

ของโรงเรียน ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานจากท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอขอของบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน เป็นประจำทุกปี

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า ให้บุคลากรในสถานศึกษา ร่วมกันเขียนแผนปฏิบัติการเพื่อเสนอขอของบประมาณ ตามกลุ่มงานที่ตนได้รับผิดชอบตามคำสั่งของงานสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน

2.5 โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียง และทันสมัย ตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้าของบุคลากร และนักเรียนในเรื่องพันธุ์ไม้ เพื่อใช้ศึกษา และรวบรวมในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า โรงเรียนยังขาดสถานที่ และห้องในการศึกษาค้นคว้าทางด้านพฤกษศาสตร์ แก้ไขโดยนำเสนอโครงการปรับปรุงพัฒนาห้องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียง และทันสมัย ตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้าของบุคลากร และนักเรียนในเรื่องพรรณไม้ เพื่อใช้ศึกษา และรวบรวมในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจากคู่มืองานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 2551 โปรแกรมการค้นชื่อพฤกษศาสตร์

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มีแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียง และทันสมัย แต่ยังขาดห้องเก็บที่เป็นสัดส่วน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มีแหล่งค้นคว้าที่ใช้ในการศึกษา และรวบรวมข้อมูล และยังขาดสถานที่ที่เป็นสัดส่วนในการเก็บข้อมูล

3. ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

3.1 โรงเรียนได้ดำเนินการจัดอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากร และเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี จัดอบรมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องปีละ 1 ครั้ง มีการประชุมกลุ่มสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน พะเยา-ลำปาง ปีละ 1 ครั้ง ส่วนใหญ่มักจะทำที่โรงเรียนวัฒนาโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากร และเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายในงาน

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มภาคเหนือตอนบน ลำปาง-พะเยา และเชียงใหม่ ผู้ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาให้ความรู้กับนักเรียนแกนนำ และขยายผลกับนักเรียนโรงเรียนงอกพัฒนาวิทยาคม

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่ามี โดยการเชิญวิทยากร ผู้ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาให้ความรู้กับครู และนักเรียนแกนนำเพื่อขยายผลให้กับนักเรียนโรงเรียนงอกพัฒนาวิทยาคม

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้จากวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ให้กับครู และนักเรียนในโรงเรียน และจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มภาคเหนือตอนบน ลำปาง-พะเยา เป็นประจำทุกปี

3.2 โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ และมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใดบ้าง

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ได้ศึกษา และได้นำประโยชน์ของพันธุ์ไม้ไปเผยแพร่ในการจัดนิทรรศการระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาประโยชน์ของพรรณไม้ และมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการจัดนิทรรศการ การเผยแพร่เว็บไซต์งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า ได้ดำเนินการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ โดยให้นักเรียนและครูได้จัดทำทะเบียนพรรณไม้ประจำตัวของตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อชุมชน ในพื้นที่ใกล้เคียง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า ได้ให้นักเรียนศึกษาประโยชน์ของพรรณไม้ และนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่กับครอบครัว และชุมชนของตนเอง

3.3 โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้เรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา กับหน่วยงานอื่น ๆ หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยการจัดส่งครู บุคลากรทางการศึกษา เข้าอบรมปีละ 1 ครั้ง ณ โรงเรียนวัฒนาโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ และการประชุมกลุ่ม พะเยา-ลำปาง และมหาวิทยาลัยแม่โจ้

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่ามี

โดยจัดการจัดอบรมโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ทุก ๆ ปี

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี จัดอบรม บุคลากรเกี่ยวกับโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน พาไปศึกษาดูงานนิทรรศการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ที่ได้จัดขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มีการพาไปศึกษาดูงานโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และส่งบุคลากรที่เป็นแกนนำเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ในโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นประจำทุกปี เพื่อนำมาขยายผลให้กับบุคลากรในโรงเรียน

3.4 โรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปรับปรุง และพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยการพัฒนามบุคลากรตามคำสั่งของโรงเรียน และได้จัดทำ SWOT องค์กร เพื่อปรับปรุงพัฒนามบุคลากรต่อไป

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปรับปรุง และพัฒนางานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนมาบูรณาการกับการเรียนการสอนในสาระต่าง ๆ เพื่อนำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาเป็นสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า ได้ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา นำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง และสนับสนุนในด้านของงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชา ได้จัดงบประมาณสนับสนุนบุคลากรในสถานศึกษา ในด้านการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่บูรณาการกับงานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน

3.5 โรงเรียนมีสื่อเอกสารเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา ได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยโรงเรียนได้ทำสื่อหลักสูตร แผน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการบูรณาการเข้ากับรายวิชาต่าง ๆ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียน

มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษา ได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดทำวารสารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยทางโรงเรียนได้จัดทำเอกสาร วารสารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยคณะกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้รวบรวมสื่อเอกสารเกี่ยวกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ และจากบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากร และนักเรียน ได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน

4. ด้านเขียนรายงาน

4.1 โรงเรียนมีการกำหนดวางแผนการนิเทศ เพื่อปรับปรุงข้อมูลสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยให้คณะผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายงาน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการนิเทศปรับปรุง และพัฒนา

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดแผนการจัดการจัดการแผนงานดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนประจำปี

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน แต่งตั้งคำสั่งการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกปีการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มีการวางแผนการปฏิบัติงานสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน และรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนเป็นประจำทุกปี

4.2 โรงเรียนมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของบุคลากรในสถานศึกษาหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาช่วยในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของบุคลากรในสถานศึกษาประจำปีงบประมาณเสนอผู้บริหารหน่วยงาน

ต้นสังกัด และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โดยโรงเรียนได้จัดทำรายงานแผนปฏิบัติการตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนเป็นประจำทุกปี

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นประจำ เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

4.3 โรงเรียนมีการยกย่อง ชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณ และเผยแพร่ผลงานของครูในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยโรงเรียนมีการยกย่อง ชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณ และเผยแพร่ผลงานของครู ในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนจากการบูรณาการสู่การเรียนการสอน ส่งผลให้ครูบุคลากร นักเรียน ได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า ได้ยกย่อง ชื่นชม ผลงานของครู ที่ได้นำโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมาบูรณาการกับรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และได้นำไปเผยแพร่ตามโรงเรียนในกลุ่มใกล้เคียง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า ประกาศยกย่อง ชื่นชม และให้รางวัลแก่ครูผู้สอนที่ได้จัดทำสื่อการเรียนการสอน ที่บูรณาการกับงานสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยการประกาศยกย่อง ชมเชย และให้รางวัลแก่ครูที่ได้นำโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนมาบูรณาการกับการเรียนการสอน

4.4 โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยรายงานไปที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ. สธ.) และ สพม. เขต 36

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ พบว่า มี โดยการจัดทำรูปเล่มรายงาน 5 บท ส่งผลการปฏิบัติงานไปยังโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ. สธ.) ทุกปี

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า มี โรงเรียน มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ. สธ.) ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า มี โดยการให้คณะกรรมการฝ่ายดำเนินงานตามคำสั่งของโรงเรียน เป็นฝ่ายสรุปผลการปฏิบัติงานเป็นรูปเล่มส่งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด อพ. ส.ธ. และ สพม. 36

4.5 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ในการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การปฏิบัติงานในโรงเรียน เผยแพร่สู่ชุมชนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มี โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในวันประชุมผู้ปกครอง และจัดนิทรรศการในงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ธรรมชาติ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานงบประมาณ พบว่า มี โดยการจัดนิทรรศการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามงานต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น และจัดทำเอกสารแผ่นพับแจก

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ในการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การปฏิบัติงานในโรงเรียน เผยแพร่สู่ชุมชนผ่านวารสารโรงเรียน และการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และการประชุมผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พบว่า ประชาสัมพันธ์ โดยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทางเว็บไซต์ของโรงเรียน และออกจัดนิทรรศการตามชุมชนในเขตพื้นที่บริการ

ตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

1. ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน แนะนำว่า ต้นไม้มีจำนวนมาก และพื้นที่ในการทำโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนค่อนข้างกว้าง ทำให้ไม่สามารถติดป้ายชื่อต้นไม้

ครบทุกต้น ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขควรเป็นพื้นที่เขตรับผิดชอบ ออกเป็นห้อง ๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด โดยประสานกับคุณครูที่ปรึกษา

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการแนะนำว่า งบประมาณมีไม่เพียงพอในการจัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ ในการทำโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรจัดทำโครงการให้อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารควรให้ความสำคัญของโครงการนี้เป็นลำดับต้น ๆ

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป แนะนำว่า เนื่องจากมีบุคลากรย้ายออกบ่อย บุคลากรที่ย้ายเข้ามาใหม่จึงขาดความรู้ในเรื่องข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรจัดการอบรม การให้ความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากรที่ย้ายเข้ามาใหม่ได้มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

2. ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป แนะนำว่า แหล่งพันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกอยู่ไกลจากโรงเรียน ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียนค่อนข้างมาก ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรให้นักเรียนนำพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียนคนละชนิด เพื่อได้พันธุ์ไม้ที่หลากหลาย และเป็นการประหยัดเรื่องค่าใช้จ่าย

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ แนะนำว่า เมื่อนำพันธุ์ไม้มาปลูกแล้วขาดการดูแล และรักษาให้คงอยู่ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบ หมั่นตรวจสอบเมื่อพบว่าพันธุ์ไม้ที่ปลูกเสียหาย หรือตาย ควรปลูกทดแทน หรือเพิ่มพันธุ์ไม้ชนิดอื่น ๆ

3. ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน แนะนำว่า เอกสารเกี่ยวกับพันธุ์ไม้มีน้อย ไม่สามารถค้นคว้าได้ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรจัดงบประมาณสนับสนุน เพื่อจัดซื้อจัดหา เอกสารเกี่ยวกับพันธุ์ไม้

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริการงานงบประมาณ และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป แนะนำว่า ขาดแหล่งสืบค้นหาข้อมูล ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรจัดหาเอกสารไว้ในห้องสมุดประจำโรงเรียน ห้องสมุดประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ และควรจัดหาสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้สืบค้น

จากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ แนะนำว่า โรงเรียน

ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านพันธุมิ่ ข้อเสนอนแนะแนวทางการแก้ไข โรงเรียนควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจากหลาย ๆ แหล่งมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านเขียนรายงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทุกท่าน แนะนำว่า ความถี่ในการควบคุม กำกับติดตามงานจากผู้รับผิดชอบโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีน้อย และการจัดเอกสารการจ้ดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบทำให้สับสนยาก ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ควรให้ผู้รับผิดชอบโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน หมั่นตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ และจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบ และมีการรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการของแต่ละปีให้ฝ่ายบริหารทราบ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไข ต่อไป

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน วุฒิการศึกษา การมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

รายการ	จำนวน (N = 49)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	36.7
หญิง	31	63.3
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	36	73.5
30 – 39 ปี	2	4.10
40 – 49 ปี	4	8.20
อายุ 50 ปีขึ้นไป	7	14.30
ประสบการณ์การทำงาน		
ไม่เกิน 5 ปี	11	22.40
5 – 10 ปี	13	26.50

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 49)	ร้อยละ
11 – 15 ปี	18	36.70
15 ปีขึ้นไป	7	14.30
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
ข้าราชการครู	43	87.80
พนักงานราชการ	2	4.10
ครูอัตราจ้าง	4	8.20
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	35	71.40
ปริญญาโท	14	28.60
มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน		
มี (เคยได้รับการฝึกอบรม, ประชุม สัมมนา)	49	100.00

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 63.30 และเป็นเพศชายจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70

ครูผู้สอนมีอายุอยู่ในช่วง ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 73.50 ช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และจำนวนครูผู้สอนจำนวนน้อยสุดที่มีอายุ 30 – 39 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

ประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วง 11 – 15 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 ประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วง 5 – 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 และประสบการณ์การทำงาน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน เป็นข้าราชการครู จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 ครูอัตราจ้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 พนักงานราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

มีวุฒิการศึกษา จำนวนมากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 และระดับปริญญาโท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60

ครูผู้สอนมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยเคยได้รับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตาราง 9 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ด้านภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน

การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	N = 49		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. ภาพรวมด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้	4.58	0.57	มากที่สุด
2. ภาพรวมด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูก ในโรงเรียน	4.55	0.54	มากที่สุด
3. ภาพรวมด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.63	0.52	มากที่สุด
4. ภาพรวมด้านเขียนรายงาน	4.49	0.56	มาก
5. ภาพรวมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน	4.61	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ ภาพรวมด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 รองลงมา ภาพรวมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 รองลงมา ภาพรวมด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมา ภาพรวมด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และน้อยสุด ภาพรวมด้านเขียนรายงาน โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ตามลำดับ

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้	N = 49		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. มีการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้	4.43	0.64	มาก
2. มีการศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003	4.45	0.67	มาก
3. มีการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	4.41	0.64	มาก
4. มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์	4.67	0.51	มากที่สุด
5. มีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้	4.73	0.53	มากที่สุด
6. มีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์	4.80	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.58	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ มีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 รองลงมา มีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รองลงมา มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมา มีการศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และน้อยสุด มีการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน	N = 49		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. มีการรวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชพันธุ์ไม้ ท้องถิ่นและพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผัก พื้นเมือง	4.90	0.36	มากที่สุด
2. มีการรวบรวมพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกในโรงเรียน	4.51	0.64	มากที่สุด
3. มีการรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง	4.49	0.58	มาก
4. มีการจัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ในโรงเรียน	4.31	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.55	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูก
ในโรงเรียน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 โดยเรียงลำดับ
ต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ มีการรวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และพืชในกลุ่ม
ที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.90 รองลงมา มีการรวบรวมพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกในโรงเรียน ระดับความคิดเห็น
อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมา มีการรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูก
ในโรงเรียน ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.49 และน้อยสุด มีการจัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ในโรงเรียน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ
มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ ครูผู้สอน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	N = 49		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. มีการอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่อง สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.76	0.48	มากที่สุด
2. มีการศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้	4.35	0.69	มาก
3. มีการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน	4.76	0.43	มากที่สุด
4. มีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ	4.67	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.63 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ มีการอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่อง
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและมีการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 เท่ากัน รองลงมา มีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา
ไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้าย
ประกาศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และน้อยสุด มีการศึกษา
เกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35
ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน

ด้านเขียนรายงาน	N = 49		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. มีการรายงานผลการศึกษาศวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน อย่างเป็นระบบ	4.51	0.58	มากที่สุด
2. มีที่จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.47	0.58	มาก
3. มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ ให้เป็น ไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	4.63	0.48	มากที่สุด
4. มีการนำเสนอความคืบหน้าของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการประชุมประจำเดือน	4.41	0.57	มาก
5. มีการเผยแพร่ผลงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่ชุมชน	4.47	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	0.56	มาก

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน ในภาพรวม
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่
มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ ให้เป็นไปตาม
แผนปฏิบัติการประจำปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 รองลงมา
มีการรายงานผลการศึกษาศวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมา มีที่จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน และมีการเผยแพร่ผลงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่ชุมชน มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และน้อยสุด มีการนำเสนอม
ความคืบหน้าของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการประชุมประจำเดือน มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ ครูผู้สอน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน	N = 49		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ	4.43	0.58	มาก
2. มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเกี่ยวกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การเรียนการสอน	4.92	0.34	มากที่สุด
3. มีการนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การเรียน การสอน	4.35	0.66	มาก
4. มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน ประกอบการเรียนการสอน	4.51	0.64	มากที่สุด
5. มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.86	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.61	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ใน
การเรียนการสอน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61
โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเกี่ยวกับสวน-
พฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.92 รองลงมา มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 รองลงมา มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับ
โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ประกอบการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และน้อยสุด มีการนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียน
การสอน มีความคิดเห็น อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1. ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.1.1 บุคลากรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่ได้ลงมาปฏิบัติอย่างจริงจัง (ความถี่ 12)

1.1.2 การจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการกำหนดขนาดที่แน่ชัด (ความถี่ 7)

1.1.3 การจัดทำระเบียบพันธุ์ไม้ ไม่เป็นปัจจุบัน (ความถี่ 17)

1.1.4 ตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้งมีไม่หลายหลาย (ความถี่ 6)

1.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.2.1 ผู้บริหารควรมา ควบคุม กำกับติดตามงาน (ความถี่ 16)

1.2.2 ควรมีการกำหนดขนาดแผ่นป้ายให้ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน (ความถี่ 5)

1.2.3 บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ควรมีบทบาทในเรื่องการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ (ความถี่ 6)

2. ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

2.1.1 พันธุ์ไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีไม่หลากหลาย (ความถี่ 8)

2.1.2 ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการรวบรวมพันธุ์ไม้ (ความถี่ 12)

2.1.3 แผนผังพันธุ์ไม้ยังไม่เป็นปัจจุบัน (ความถี่ 12)

2.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

2.2.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ในด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาในโรงเรียน ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนทราบเพื่อจะได้รับทราบข้อมูลใหม่ ๆ (ความถี่ 8)

2.2.2 ควรมีการจัดทำผังพันธุ์ไม้ใหม่ทุก ๆ ปี (ความถี่ 10)

3. ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน

3.1.1 แหล่งค้นคว้าข้อมูลในโรงเรียนมีไม่มากพอ ยากต่อการสืบค้น (ความถี่ 5)

3.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน

3.2.1 ควรจัดแหล่งเรียนรู้ไว้ตามจุดต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องศูนย์
ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม (ความถี่ 5)

4. ด้านเขียนรายงาน

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านเขียนรายงาน

4.1.1 ขาดการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นสุดโครงการในแต่ละ
โครงการ (ความถี่ 16)

4.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านเขียนรายงาน

4.2.1 ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นสุดโครงการในแต่ละครั้ง
(ความถี่ 9)

5. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

5.1.1 ขาดสื่อและนวัตกรรมเรื่องสวนพฤกษศาสตร์ (ความถี่ 12)

5.1.2 ขาดความรู้ในด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับ
งานสวนพฤกษศาสตร์ (ความถี่ 10)

5.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

5.2.1 ควรจัดหาสื่อ นวัตกรรม เรื่องสวนพฤกษศาสตร์ให้เพียงพอ (ความถี่ 12)

5.2.2 ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
บูรณาการกับงานสวนพฤกษศาสตร์ (ความถี่ 8)

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 15 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน
จำแนกตามเพศ อายุ เรียนชั้น การมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
(n = 285)		
เพศ		
ชาย	132	46.30

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n = 285)	ร้อยละ
หญิง	153	53.70
อายุ		
ต่ำกว่า 13 ปี	23	8.10
13 - 15 ปี	100	35.10
16 - 18 ปี	158	55.40
อายุ 19 ปีขึ้นไป	4	1.40
เรียนชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	35	12.30
มัธยมศึกษาปีที่ 2	43	15.10
มัธยมศึกษาปีที่ 3	46	16.10
มัธยมศึกษาปีที่ 4	57	20.00
มัธยมศึกษาปีที่ 5	58	20.40
มัธยมศึกษาปีที่ 6	46	16.10
มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน		
มี (เคยได้รับการฝึกอบรม, เรียนในห้องเรียนตามรายวิชา)	285	100.00

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 และเป็นเพศชาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30

นักเรียนมีอายุอยู่ในช่วง 16 - 18 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 ช่วงอายุ 13 - 15 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 และจำนวนนักเรียนจำนวนน้อยสุดที่มีอายุ 19 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40

นักเรียนเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนเท่ากัน คือ 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10

นักเรียนมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยเคยได้รับการฝึกอบรม เรียนในห้องเรียนตามรายวิชา จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตาราง 16 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ด้านภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จ ของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	n = 285		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ภาพรวมด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้	4.41	0.62	มาก
2. ภาพรวมด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.40	0.62	มาก
3. ภาพรวมด้านเขียนรายงาน	4.36	0.61	มาก
4. ภาพรวมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน	4.41	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.39	0.61	มาก

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ ภาพรวมด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ และภาพรวมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมา ภาพรวมด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และน้อยสุด ภาพรวมด้านเขียนรายงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้	n = 285		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการสำรวจชื่อพื้นเมือง ของพันธุ์ไม้	4.38	0.66	มาก
2. นักเรียนได้ศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการ จำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003	4.45	0.63	มาก
3. นักเรียนได้จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	4.35	0.61	มาก
4. นักเรียนได้มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์	4.41	0.63	มาก
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำผังพรรณไม้	4.45	0.62	มาก
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำทะเบียนพรรณไม้	4.38	0.62	มาก
7. นักเรียนได้จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์	4.48	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย	4.41	0.62	มาก

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้
ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ นักเรียน
ได้จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48
รองลงมา นักเรียนได้ศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสาร
การศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003 และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำผังพรรณไม้ ระดับความคิดเห็น
อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 รองลงมา นักเรียนได้มีการ
วาดภาพทางพฤกษศาสตร์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และน้อยสุด
นักเรียนได้จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.35 ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	n = 285		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมข้อมูล พรรณไม้ในโรงเรียน	4.37	0.64	มาก
2. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.43	0.62	มาก
3. นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของ ต้นไม้	4.45	0.61	มาก
4. นักเรียนได้ศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน	4.39	0.62	มาก
5. นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ	4.37	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.40	0.62	มาก

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 โดยเรียงลำดับ
ต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ ระดับความคิดเห็น
อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 รองลงมา นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43
รองลงมา นักเรียนได้ศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และน้อยสุด นักเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมข้อมูลพรรณไม้
ในโรงเรียนและนักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ
เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.37 ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน

ด้านเขียนรายงาน	n = 285		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. นักเรียนมีการทำรายงานเกี่ยวกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในรายวิชาต่าง ๆ	4.38	0.62	มาก
2. นักเรียนมีส่วนร่วม ในการประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงาน โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เผยแพร่แก่ชุมชน	4.35	0.62	มาก
3. นักเรียนมีการนำเสนอโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียนในชั้นเรียน	4.36	0.61	มาก
4. นักเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน	4.38	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.36	0.61	มาก

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงาน
ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านเขียนรายงาน ในภาพรวม
อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ สูงสุด ได้แก่ นักเรียนมีการ
ทำรายงานเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในรายวิชาต่าง ๆ และนักเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศ
โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ มาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 รองลงมา นักเรียนมีการนำเสนอโครงการสวน-
พฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36
และน้อยสุด นักเรียนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน โครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน เผยแพร่แก่ชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน
เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-
โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน	n = 285		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. โรงเรียนมีสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับการจัด การเรียนการสอนอย่างพอเพียง	4.45	0.61	มาก
2. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียงและตรงตาม ความต้องการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน	4.35	0.62	มาก
3. โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ แก่นักเรียนเกี่ยวกับการนำสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียนสู่การเรียนรู้	4.36	0.62	มาก
4. โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียนอย่างมีคุณภาพ	4.36	0.62	มาก
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ	4.39	0.61	มาก
6. นักเรียนได้เข้าร่วม ชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรม เกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	4.37	0.63	มาก
7. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์	4.31	0.60	มาก
8. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาการงาน พื้นฐานอาชีพ	4.37	0.60	มาก
9. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย	4.35	0.62	มาก
10. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา	4.41	0.61	มาก
11. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาศิลปศึกษา	4.37	0.61	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน	n = 285		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
12. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาเกษตร	4.59	0.60	มากที่สุด
13. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาคหกรรม	4.44	0.58	มาก
14. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชา ภาษาต่างประเทศ	4.48	0.61	มาก
15. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา	4.48	0.62	มาก
16. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาพลศึกษา	4.40	0.61	มาก
17. โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์- โรงเรียน สู่การเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์	4.47	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.41	0.61	มาก

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 โดยเรียงลำดับต่อไปนี้สูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาเกษตร ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมาโรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาต่างประเทศ และโรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมา โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 รองลงมาโรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาคหกรรม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 รองลงมา โรงเรียนมีการนำเอา

โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนรู้การสวนในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และน้อยสุด โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนสู่การเรียนรู้การสวนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน

1. ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.1.1 ขาดอุปกรณ์ในการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ (ความถี่ 14)

1.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.2.1 ครูควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ให้เพียงพอ (ความถี่ 12)

2. ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์

โรงเรียน

2.1.1 แหล่งค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับงานสวนพฤกษศาสตร์มีไม่เพียงพอ (ความถี่ 17)

2.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์

2.2.1 จัดหาแหล่งค้นคว้าข้อมูลให้เพียงพอ (ความถี่ 6)

3. ด้านเขียนรายงาน

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านเขียนรายงาน

3.1.1 ทุกรายวิชาสั่งทำรายงานในหัวข้อเดียวกัน (ความถี่ 7)

3.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านเขียนรายงาน

3.2.1 ควรมีการบูรณาการในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง (ความถี่ 2)

4. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

4.1.1 ครูสอนแต่เนื้อหาในชั้นเรียน ขาดการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน (ความถี่ 4)

4.2 ข้อเสนอแนะต่อด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

4.2.1 ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่ควรสอนแต่ในห้องเรียน (ความถี่ 3)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 49 คน และนักเรียน จำนวน 1,098 คน ของโรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555 โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้วิจัยได้เลือกใช้จากประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน จำนวน 285 คน ของโรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน พบดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยมีการประชุมวางแผนร่วมกับคณะครูและสรรหาคณะกรรมการ โดยสรรหาจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านงานที่เกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้ดำเนินการเป็นคำสั่งโรงเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบตาม 5 องค์ประกอบ 3 สาระ โดยอ้างอิงจากคู่มืองานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ปี 2551 และคู่มือการประเมินสถานศึกษาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ให้นักเรียนลงไปสำรวจพันธุ์ไม้ ศึกษาวิธีการเขียนป้ายชื่อพันธุ์ไม้ที่ถูกต้องตามหลัก และจัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้ โดยครูและนักเรียนร่วมกันทำ โดยแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบแต่ละชั้นเรียน แล้วให้เด็กนักเรียนลงไปสำรวจพันธุ์ไม้ในเขตรับผิดชอบ ศึกษาพันธุ์ไม้ แล้วจัดทำทะเบียนที่ถูกต้องตามหลักการจัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้ โดยทำผังพันธุ์ไม้ จัดทำตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง และการจัดทำป้ายชื่อพันธุ์ไม้ที่สมบูรณ์ต่อไป โดยโรงเรียนมีการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยได้กำหนดให้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นโครงการนโยบายของโรงเรียน ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2 ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ผู้บริหาร แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนได้ดำเนินการ โดยมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และครู และบุคลากรในสถานศึกษา โดยบุคลากรในสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการทำ SWOT องค์การ และได้จัดทำแผนโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน เพื่อเสนอขอของบประมาณของสถานศึกษา เพื่อใช้ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นโครงการนโยบายของโรงเรียน ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานจากท้องถิ่น ในการดำเนินการรวบรวมพรรณไม้ท้องถิ่นและรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูก

ในโรงเรียน มอบหมายให้นักเรียนปลูกในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้ง 28 เขตพื้นที่ และรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสถาปนาโรงเรียน วันแม่แห่งชาติ ฯ ทุกปี และให้นักเรียนนำพันธุ์ไม้มาปลูกเพิ่มเติมแทนต้นไม้ที่ตายไป และพื้นที่ว่าง

1.3 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผู้บริหาร แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนได้ดำเนินการจัดอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากร และเชิญวิทยากรภายนอก มาบรรยายในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มภาคเหนือตอนบน ลำปาง – พะเยา การพาไปศึกษาดูงานโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน และส่งบุคลากรที่เป็นแกนนำเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ในโครงการงานสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นประจำทุกปี และเชิญวิทยากร ผู้ประสานงานโครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาให้ความรู้กับนักเรียนแกนนำและขยายผล กับนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนได้ทำสื่อ หลักสูตร แผนของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการบูรณาการเข้ากับรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากร และนักเรียนใน สถานศึกษาได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน และโรงเรียนได้จัดทำวารสารงานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน โดยคณะกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้รวบรวมสื่อเอกสารเกี่ยวกับ งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและจากบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ บุคลากร และนักเรียนได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน

1.4 ด้านเขียนรายงาน ผู้บริหาร แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผล ต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดแผนการ จัดการแผนงานดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนประจำปี โดยมีการแต่งตั้งคำสั่งการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกปีการศึกษา เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยโรงเรียนมีการยกย่อง ชมเชย หรือ ประกาศเกียรติคุณและเผยแพร่ผลงานของครู ในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการ จัดการเรียนการสอน จากการบูรณาการสู่การเรียนการสอนส่งผลให้ครู บุคลากร นักเรียน ได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารในการดำเนินงานตามโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติงานในโรงเรียน เผยแพร่สู่ชุมชนผ่านวารสารโรงเรียน และการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และการประชุมผู้ปกครอง และได้นำไปเผยแพร่ผลงาน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของโครงการสวน-

พฤษภาคม ศ. ๒๕๖๒ ทางเว็บไซต์ของโรงเรียน และออกจัดนิทรรศการตามชุมชนในเขตพื้นที่บริการ

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด 4 ด้าน และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ภาพรวมด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ภาพรวมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ภาพรวมด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ภาพรวมด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน และภาพรวมด้านเขียนรายงาน ตามลำดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบดังนี้

2.1 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ มีการอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน และมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดทำป้ายประกาศ และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ มีการศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้

2.2 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่การเรียนการสอน มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และมีสื่อเอกสารเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ประกอบการเรียนการสอน และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ และมีการนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน

2.3 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน

ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้อยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ มีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ มีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ และมีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ มีการศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 - 003 มีการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ และมีการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

2.4 ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ มีการรวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง และมีการรวบรวมพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกในโรงเรียน และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ มีการรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง และมีการจัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ในโรงเรียน

2.5 ด้านเขียนรายงาน ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ด้านเขียนรายงานอยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการรายงานผลการศึกษาศวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างเป็นระบบ และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ มีที่จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีการเผยแพร่ผลงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่ชุมชน และมีการนำเสนอความคืบหน้าของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ในการประชุมประจำเดือน

3. ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ภาพรวมด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ภาพรวมด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน ภาพรวมด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และภาพรวมด้านเขียนรายงาน ตามลำดับ โดยเรียงลำดับจากมาก

ไปหาน้อย พบดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนได้จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ นักเรียนได้ศึกษาโครงสร้าง ส่วนประกอบ และการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำผังพรรณไม้ นักเรียนได้มีภาพถ่ายทางพฤกษศาสตร์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ และนักเรียนได้จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

3.2 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาเกษตร และระดับความคิดเห็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมีสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียง โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาคหกรรม โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาพลศึกษา นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ นักเรียนได้เข้าร่วมชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาศิลปศึกษา โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับการนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนรู้ โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างพอเพียง และตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย และ

โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน ในรายวิชา คณิตศาสตร์

3.3 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน นักเรียนได้ศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมข้อมูลพรรณไม้ในโรงเรียน และนักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ

3.4 ด้านเขียนรายงาน ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนมีการทำรายงานเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในรายวิชาต่าง ๆ นักเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในชั้นเรียน นักเรียนมีการนำเสนอโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เผยแพร่แก่ชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย เรื่องการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ผู้บริหารให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการประชุมวางแผนร่วมกับคณะครู และสรรหาคณะกรรมการจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านงานที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยครูและนักเรียนร่วมกันทำ โดยแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบแต่ละชั้นเรียน แล้วให้เด็กนักเรียนลงไปสำรวจพันธุ์ไม้ในเขตรับผิดชอบศึกษาพันธุ์ไม้แล้วจัดทำทะเบียนที่ถูกต้องตามหลักการจัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้ โดยทำผังพันธุ์ไม้

จัดทำตัวอย่างพันธู์ไม้แห้ง และการจัดทำป้ายชื่อพันธู์ไม้ที่สมบูรณ์ต่อไป โดยโรงเรียนมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกาศิต ไชยสองชั้น (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพการบริหารงานสวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร และการควบคุม ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดองค์กร มีการปฏิบัติมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ขณะที่ด้านการควบคุมด้านการนำองค์กร มีการปฏิบัติปานกลาง ตามลำดับ และด้านการวางแผน มีการปฏิบัติปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ควรมีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ให้สมบูรณ์ครบถ้วน ผู้บริหารและครูควรวางแผนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งควรให้นักเรียนทุกคนได้รับฝึกหัดและมีส่วนร่วมในการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ พร้อมทั้งผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและควรดูแลแก้ไขปัญหาในการเขียนป้ายชื่อพรรณไม้ ชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ และให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลความรู้ ชื่อพรรณไม้ในท้องถิ่น

1.2 ด้านการรวบรวมพันธู์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ผู้บริหารให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนงษ์พัฒนาวชิรวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครู และบุคลากรในสถานศึกษา โดยบุคลากรในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการทำแผนการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียน เพื่อเสนอของบประมาณของสถานศึกษา เพื่อใช้ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นโครงการในนโยบายของโรงเรียน ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานจากท้องถิ่น ในการดำเนินการรวบรวมพรรณไม้ท้องถิ่น และรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน มอบหมายให้นักเรียนปลูกในเขตพื้นที่รับผิดชอบ จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล อินตะปะวง (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในมุมมองของพนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีมุมมองต่อการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ เมื่อมีการเปรียบเทียบก่อนและหลัง การนำเอาระบบการประเมินผลรัฐวิสาหกิจมาใช้ในองค์กรในการ

บริหารจัดการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองในลักษณะที่ดีขึ้น มี 2 ด้าน ได้แก่ ในด้านการบริหารจัดการสารสนเทศ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมีมุมมองในลักษณะที่เหมือนเดิม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของคณะกรรมการ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการควบคุมภายใน และการควบคุมภายนอก

1.3 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผู้บริหารให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการจัดอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากร และเชิญวิทยากรภายนอก มาบรรยายในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการพาบุคลากรไปศึกษาดูงาน โครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และส่งบุคลากรที่เป็นแกนนำเข้ารับการอบรมเพิ่มเติม ความรู้ในโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นประจำทุกปี และเชิญวิทยากรผู้ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาให้ความรู้กับนักเรียนแกนนำ และขยายผลกับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนได้ทำสื่อ หลักสูตร แผนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการบูรณาการเข้ากับรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษา ได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร ธิพล (2550) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความหลากหลายของพืชโดยใช้สวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด นวลลอบ สาครนาวิน (2546, หน้า 77 – 79) ได้ทำวิจัย เรื่องการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านการจัดพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจะใช้พื้นที่ว่างในบริเวณของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา ใช้พื้นที่ว่างรอบ ๆ อาคาร ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ตัวอย่างในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

1.4 ด้านเขียนรายงาน ผู้บริหารให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการกำหนดแผนการจัดการแผนงาน ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานสวนพฤกษศาสตร์-

โรงเรียนประจำปี โดยมีการแต่งตั้งคำสั่งการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกปีการศึกษา เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียนมีการยกย่อง ชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณและเผยแพร่ผลงานของครู ในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน จากการบูรณาการสู่การเรียนการสอนส่งผลให้ครูบุคลากร นักเรียน ได้รับรางวัลด้านต่าง ๆ จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล อินตะปะวง (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในมุมมองของพนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีมุมมองต่อการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ เมื่อมีการเปรียบเทียบก่อนและหลัง การนำเอาระบบการประเมินผลรัฐวิสาหกิจมาใช้ในองค์กรในการบริหารจัดการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองในลักษณะที่ดีขึ้น มี 2 ด้าน ได้แก่ ในด้านการบริหารจัดการสารสนเทศ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมีมุมมองในลักษณะที่เหมือนเดิม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของคณะกรรมการ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการควบคุมภายในและการควบคุมภายนอก

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด และจำแนกเป็นรายด้าน พบดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ มีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ และมีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ มีการศึกษาโครงสร้าง ส่วนประกอบ และการจำแนกชนิดพืชโดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 - 003 มีการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ และมีการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้งจึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศิต โสมสองชั้น (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพการบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุม ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดองค์การมีการปฏิบัติมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ขณะที่ด้านการควบคุมด้านการนำองค์การ มีการปฏิบัติปานกลาง ตามลำดับ และด้านการวางแผนมีการปฏิบัติปานกลาง

โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ควรมีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ให้สมบูรณ์ ครบถ้วน ผู้บริหารและครูควรวางแผน ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งควรให้นักเรียนทุกคน ได้รับฝึกหัดและมีส่วนร่วมในการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ พร้อมทั้งผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณ และควรดูแลแก้ไขปัญหาในการเขียนป้ายชื่อพรรณไม้ ชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ และให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ความรู้ ชื่อพรรณไม้ในท้องถิ่น

2.2 ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการรวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง และมีการรวบรวมพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกในโรงเรียน โดยรวบรวมพืช ในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน และมีการจัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ในโรงเรียน จึงทำให้มีผลต่อ ความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โฉมศรี มหิตธาฤทธิไกร (2538) ได้ทำวิจัยเรื่องความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไม้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอแม่เกาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้ ความสำคัญของป่าไม้ และผลเสียของการทำลายป่าไม้อยู่ในระดับดี การดูแลรักษาปานกลาง ขณะ วันหนูน และคณะ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการงานสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อสิ่งที่นักเรียน ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในระดับ มากที่สุดทุกรายการ

2.3 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ความคิดเห็น ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน และมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ และ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ มีการศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ จึงทำให้ มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลละออ สาครนาวัน (2546, หน้า 77 – 79) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านการจัดพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจะใช้พื้นที่ว่างในบริเวณของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาใช้พื้นที่ว่างรอบ ๆ อาคาร ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ตัวอย่างในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

2.4 ด้านเขียนรายงาน ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนงษ์พัฒนาวិทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการรายงานผลการศึกษสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีที่จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีการเผยแพร่ผลงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่ชุมชน และมีการนำเสนอความคืบหน้าของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการประชุมประจำเดือนทุกครั้ง จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล อินตะปะวง (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในมุมมองของพนักงานและลูกจ้างประจำ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีมุมมองต่อการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ เมื่อมีการเปรียบเทียบก่อนและหลังการนำเอาระบบการประเมินผลรัฐวิสาหกิจมาใช้ในองค์กร ในการบริหารจัดการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองในลักษณะที่ดีขึ้น มี 2 ด้าน ได้แก่ ในด้านการบริหารจัดการสารสนเทศ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้ให้ข้อมูลบางส่วน มีมุมมองในลักษณะที่เหมือนเดิม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของคณะกรรมการด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการควบคุมภายใน และการควบคุมภายนอก

2.5 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนงษ์พัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และมีสื่อเอกสารเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนประกอบการเรียนการสอน และให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ จึงทำให้

มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพลละออ สาครนาวัน (2546, หน้า 77 – 79) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้สวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนใช้สวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มสาระภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนนำสวนพฤกษศาสตร์มาเป็นนโยบาย รองลงมาโรงเรียนสนับสนุน ให้ครูผู้สอนใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงาน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามลำดับ และความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สวน-พฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความเห็น ต่อการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทำให้เห็นคุณค่าของต้นไม้ รองลงมาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทำให้เห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทำให้ได้ฝึก ปฏิบัติจริง ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัด การเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนนำสวน-พฤกษศาสตร์มาเป็นนโยบาย รองลงมาโรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ มาก และจำแนก เป็นรายด้าน พบดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงาน ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนบึงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปอง จังหวัดพะเยา ได้มีการให้นักเรียน ได้จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ ได้ศึกษาโครงสร้าง ส่วนประกอบ และการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003 และมีส่วนร่วมในการจัดทำผังพรรณไม้ ได้มีการ วาดภาพทางพฤกษศาสตร์ มีส่วนร่วมในการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ มีส่วนร่วมในการ จัดทำทะเบียนพรรณไม้ จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศิต โสมสองชั้น (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารสวน-

พฤษภาคม ๒๕๖๒ โรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพการบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร และการควบคุม ในภาพรวม มีการปฏิบัติงานปานกลาง โดยการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ควรมีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ให้สมบูรณ์ ครบถ้วน ผู้บริหารและครู ควรวางแผนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งควรให้นักเรียนทุกคน ได้รับฝึกหัดและมีส่วนร่วมในการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ พร้อมทั้งผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณ และควรดูแลแก้ไขปัญหในการเขียนป้ายชื่อพรรณไม้ ชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ และให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลความรู้ ชื่อพรรณไม้ในท้องถิ่น

3.2 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนงปงพัฒนาวชิรวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้ นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน นักเรียนได้ศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมข้อมูลพรรณไม้ในโรงเรียน และนักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลละออ สาครนาวัน (2546, หน้า 77 – 79) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านการจัดพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จะใช้พื้นที่ว่างในบริเวณของโรงเรียน มากที่สุด รองลงมาใช้พื้นที่ว่างรอบ ๆ อาคาร ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ตัวอย่างในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

3.3 ด้านเขียนรายงาน ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนงปงพัฒนาวชิรวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มีการให้นักเรียนมีการทำรายงานเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในรายวิชาต่าง ๆ นักเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศโครงการสวน-

พฤษภาคมศักราชโรงเรียนในชั้นเรียน นักเรียนมีการนำเสนอโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในชั้นเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน และเผยแพร่แก่ชุมชน จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิไล อินตะปวง (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในมุมมองของพนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีมุมมองต่อการบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ เมื่อมีการเปรียบเทียบก่อน และหลังการนำเอาระบบการประเมินผลรัฐวิสาหกิจมาใช้ในองค์กร ในการบริหารจัดการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองในลักษณะที่ดีขึ้น มี 2 ด้าน ได้แก่ ในด้านการบริหารจัดการสารสนเทศและด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมีมุมมองในลักษณะที่เหมือนเดิม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของคณะกรรมการ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการควบคุมภายในและการควบคุมภายนอก

3.4 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนบึงพัฒนาวิทยาคม อำเภอบึง จังหวัดพะเยา ได้มีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยมีสื่ออุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับการนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนรู้ จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างมีคุณภาพ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียง และตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน จึงทำให้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เบญจพร ริพล (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความหลากหลายของพืช โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด ปิยะมาศ ชาติมนตรี (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.18/81.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปทุมพัฒนาวិทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงาน ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

1.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ โรงเรียนควรจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากรที่ย้ายเข้ามาใหม่ได้มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียน การดำเนินการทำงานควรแบ่งเป็นพื้นที่เขตรับผิดชอบออกเป็นห้อง ๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด โดยประสานกับคุณครูที่ปรึกษา ควรจัดทำโครงการให้อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารควรให้ความสำคัญของโครงการนี้ และควรจัดการอบรม การให้ความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากรที่ย้ายเข้ามาใหม่ได้มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1.2 ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน แหล่งพันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกอยู่ไกลจากโรงเรียน ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียนค่อนข้างมาก ควรให้นักเรียนนำพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียนคนละชนิด เพื่อได้พันธุ์ไม้ที่หลากหลายและเป็นการประหยัดเรื่องค่าใช้จ่าย และควรให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบหมั่นตรวจสอบเมื่อพบว่าพันธุ์ไม้ที่ปลูกเสียหายหรือตาย ควรปลูกทดแทนหรือเพิ่มพันธุ์ไม้ชนิดอื่น ๆ

1.3 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ควรจัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดซื้อ จัดหาเอกสารเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ จัดหาเอกสารไว้ในห้องสมุดประจำโรงเรียน ห้องสมุดประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ และควรจัดหาสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สืบค้น และควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์-โรงเรียนจากหลาย ๆ แหล่งมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านเขียนรายงาน ควรให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหมั่นตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ และจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบ และมีการรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการของแต่ละปีให้ฝ่ายบริหารทราบ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขต่อไป

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงาน ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน-
พฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

2.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ผู้บริหารควรมาควบคุม กำกับ ติดตามงาน ควรมี
การกำหนดขนาดแผ่นป้ายให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน และบุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะ ควรมีบทบาทในเรื่องการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

2.2 ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์ในด้าน
การรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาในโรงเรียน ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนทราบเพื่อจะได้รับทราบข้อมูลใหม่ ๆ
และควรมีการจัดทำผังพันธุ์ไม้ใหม่ทุก ๆ ปี

2.3 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ควรจัดแหล่ง
เรียนรู้ไว้ตามจุดต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องศูนย์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้

2.4 ด้านเขียนรายงาน ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ
ในแต่ละครั้ง

2.5 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ควรจัดหาสื่อนวัตกรรมเรื่อง
สวนพฤกษศาสตร์ให้เพียงพอ และควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการกับงานสวนพฤกษศาสตร์

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงาน ที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน-
พฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน

3.1 ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ ครูควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำป้ายชื่อ
ต้นไม้ให้เพียงพอ

3.2 ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนควร
จัดหาแหล่งค้นคว้าข้อมูลให้เพียงพอ

3.3 ด้านเขียนรายงาน ควรมีการบูรณาการในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

3.4 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย
ไม่ควรสอนแต่ในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน
พฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบึงพลาญชัย อําเภอบึง
จังหวัดพะเยา

2. การศึกษาความรู้ที่ได้รับ ของนักเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของโรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตาม
กฎหมาย.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา วัฒนา. (2544). **การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ:
ธนพรการพิมพ์.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2538). **การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1.** กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กิติมา ปรีดีดีล. (2529). **หลักการและแนวปฏิบัติการเงินโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: วิทยาการ.
- ขวัญชนก ศรีนอก. (2549). **ทัศนคติของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน.
วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.**
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
สยามบรมราชกุมารี. (2555). **องค์ประกอบสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน.** สืบค้นเมื่อ
20 ธันวาคม 2555, จาก http://www.rspg.thaigov.net/botanical_school/school_bot_1.htm
- จิราภา มณีวรรณ. (2544). **การออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อแก้ปัญหา
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- โถมศรี มหิตาฤทธิไกร. (2538). **ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชนะ วันหนูน และคณะ. (2551). **รูปแบบการบริหารจัดการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา
การศึกษา.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชาญชิต พัทพ์. (2541). **การพัฒนาแผนการสอนบูรณาการเรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.**
- ณรงค์ ชาลี. (2547). **การพัฒนาหลักสูตรสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัด
สุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2539). **พฤติกรรมองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนนุศุปฎิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ช้างฟ้า.
- นงนุช อลัมภินวงศ์. (2542). ความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูเบญจมาภรณ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิชิตการพิมพ์.
- นวลละออง สาครนาวิน. (2546). การใช้สวณพฤษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้
ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- นาวิ ยั้งยืน. (2544). การศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหาร
จัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง
สหวิทยาเขต รัตนโกสินทร์ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา,
กรุงเทพฯ.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิได้สร้างเพื่อใคร.
วารสารวิชาการ, 4(12), 26 – 37.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจพร รีพล. (2550). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความหลากหลาย
ของพืชโดยใช้สวณพฤษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ วท.ม.,
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ปนัดดา พรพิชเนส. (2540). สภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการศึกษาเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน
ระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประกาศิต ไสมสองชั้น. (2552). การบริหารสวณพฤษศาสตร์โรงเรียน ของโรงเรียน
ประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,
เชียงราย.
- ปรีชา สวัสดิ์. (2544). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ชุมชนพัฒนาสระแก้ว. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ปิยะมาศ ชาติมนตรี. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกลุ่ม
แบบร่วมมือ โดยใช้สวณพฤษศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ วท.ม.,
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (14 สิงหาคม 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. 116(74). หน้า 1.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). **ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษา = Educational Resource Administration**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ = Leadership. กรุงเทพฯ: Diamond in business world.
- รัชณีย์ ธนะวดี. (2544). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวสำหรับนักเรียนโรงเรียนวัดสวนดอก**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- เรณู ครุฑไทย. (2542). **การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทรราชูทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2542). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สยามมิตรภาพพิมพ์.
- วิไล อินตะปวง. (2551). **การบริหารจัดการขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในมุมมองของพนักงานและลูกจ้างประจำองค์การสวนพฤกษศาสตร์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (ผู้บรรยาย). (11 กุมภาพันธ์ 2544). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมปอง พิริยะนนทกุล. (2551). **การตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมศรี มธุรสสุวรรณ. (2541). **การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน**. (2555). สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2555,
จาก http://www.rspg.thaigov.net/botanical_school/index.htm

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. (2546). **ระเบียบว่าด้วยอำนาจหน้าที่และ
การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและส่วนราชการ
ที่เรียกชื่ออย่างอื่น พ.ศ. 2546.**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2555). **หลักและกระบวนการบริหาร.**
สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.kunkroo.com/admin1.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สิงห์ชัย พันธุ์ประยูร. (2548). **การจัดการทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนางาน
วิชาการของโรงเรียนเวียงเชียงรุ้งวิทยาคม จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- สุวรรณา รุทธานุรักษ์. (2540). **การบริหารเวลาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น
สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2542). จากรามเกียรติ์...สู่การประเมิน: รามเกียรติ์: แหล่งทรัพยากร
เพื่อการบริหาร. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**, 11(1), 24 – 36.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2541). **การกระจายอำนาจจัดการศึกษา พ.ศ. 2541.**
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อบฉันท ไททอง. (2543). **“สวนพฤกษศาสตร์” ในเอกสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรัตน์ เลหาพะพันธ์. (2538). **หลักการบริหารฐานโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: พระรามสี่การพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและ
จัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.**
กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). **หลักการบริหารทั่วไป.** กรุงเทพฯ: อนาคตศิลป์การพิมพ์.
- Argyris Chris. (1957). **Personality and organisation.** New York: Harper.
- Hicks, Herbert G. (1967). **The management of organizations.** New York: McGraw-Hill.

Keith, Davis. (1981). **Human Behavior at Work: Organizational Behavior**. New York: McGraw – Hill Book Company.

Keith, Davis. (1972). **Human Behavior of world–man Relations and Organization Behavior**. New York: McGraw–Hill Book Company.

McGregor, Douglas M. (1960). **The Human Side of Enterprise**. New York: McGraw–Hill Book Company.

Yukl, Gary A. (1981). **Leadership; Decision making; Organizational sociology**. New York: Prentice–Hall (Englewood Cliffs, N.J.).

ภาควิชา

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

เรื่อง การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปทุมธานีวิทยาลัย

อำเภอปทุม จังหวัดพะเยา

(ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร)

คำชี้แจง

1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปทุมธานีวิทยาลัย และเพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปทุมธานีวิทยาลัย

2. แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

นางสาวเอื้อการย์ ปิกจุมปู

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2.	อายุ ปี
3.	ประสบการณ์การทำงาน ปี
4.	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการ ☐ รองผู้อำนวยการ
5.	วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
6.	ท่านมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหรือไม่ ☐ มี โดย ☐ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ☐ เคยได้รับการฝึกอบรมมาก่อน ☐ เคยได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษา ☐ อื่นๆ..... ☐ ไม่มี

ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับระดับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม
อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1. ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้

1.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 โรงเรียนได้ดำเนินการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้ จัดทำทะเบียนพรรณไม้ และมีการ
จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์ หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 มีการศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษา
พรรณไม้ ก 7 – 003 หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ มีการจัดทำผังพรรณไม้ หรือไม้ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 โรงเรียนมีการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์ หรือไม้ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน

2.1 โรงเรียนได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล และภูมิปัญญาท้องถิ่นพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง หรือไม้ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 โรงเรียนได้ดำเนินการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน หรือไม่ พันธุ์ไม้และพืชที่ปลูกได้แก่ชนิดใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 โรงเรียนได้ดำเนินการประสานงาน และทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครู และบุคลากรในสถานศึกษา ในการดำเนินการรวบรวมพันธุ์ไม้มาปลูกในโรงเรียนหรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 โรงเรียนมีการดำเนินการให้บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเสนอของบประมาณของสถานศึกษา เพื่อใช้ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างพอเพียงและทันสมัย ตรงตามความต้องการศึกษาค้นคว้า
ของบุคลากรและนักเรียน ในเรื่อง พันธุ์ไม้ เพื่อใช้ศึกษาและรวบรวม ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์
ในโรงเรียน หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

3.1 โรงเรียนได้ดำเนินการจัดอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากร และเชิญวิทยากรภายนอก
มาบรรยาย ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ และมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา
ไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ เรื่อง
 สนวนพฤษศาสตร์โรงเรียน โดยสนับสนุนให้ครูมีโอกาส เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา กับ
 หน่วยงานอื่น ๆ หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 โรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนา สนวน
 พฤษศาสตร์โรงเรียน หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.5 โรงเรียน มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับ สนวนพฤษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้บุคลากร และ
 นักเรียนในสถานศึกษา ได้ศึกษาประกอบการเรียนการสอน หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านเขียนรายงาน

4.1 โรงเรียนมีการกำหนดวางแผนการนิเทศ เพื่อปรับปรุงข้อมูลสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 โรงเรียนมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของบุคลากรในสถานศึกษา หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 โรงเรียนมีการยกย่อง ชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณและเผยแพร่ผลงานของครู ในการใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอน หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.4 โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปยัง
หน่วยงานต้นสังกัด หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.5 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ ข่าวดูสาร ในการดำเนินงานตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์
โรงเรียนสู่การปฏิบัติงานในโรงเรียน เผยแพร่สู่ชุมชน หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

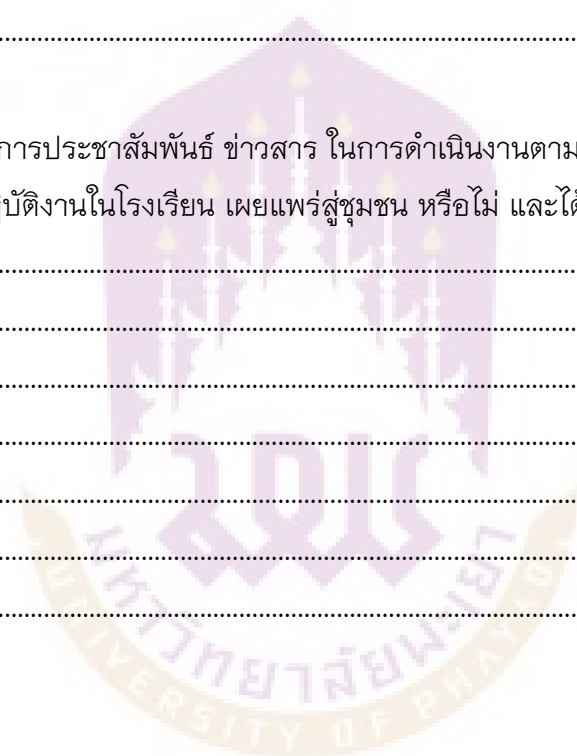
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปทุมธานีวิทยาลัย

อำเภอปทุม จังหวัดพะเยา

(ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน)

คำชี้แจง

1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปทุมธานีวิทยาลัย และเพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปทุมธานีวิทยาลัย

2. แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

นางสาวเอื้อการย์ ปิกจุมปู

นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของท่าน
ในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2.	อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 30 - 39 ปี ☐ 40 - 49 ปี ☐ อายุ 50 ปีขึ้นไป
3.	ประสบการณ์การทำงาน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 5 - 10 ปี ☐ 11 - 15 ปี ☐ 15 ปีขึ้นไป
4.	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ☐ ข้าราชการครู ☐ พนักงานราชการ ☐ ครูอัตราจ้าง
5.	วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
6.	ท่านมีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหรือไม่ ☐ มี โดย ☐ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ☐ เคยได้รับการฝึกอบรมมาก่อน ☐ เคยได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษา ☐ อื่นๆ..... ☐ ไม่มี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนปงพัฒนาวชิยาคม
อำเภอปง จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน
พฤกษศาสตร์ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์มากที่สุด
4 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์มาก
3 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์ปานกลาง
2 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์น้อย
1 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์น้อยที่สุด

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของ โครงการสวนพฤกษศาสตร์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้						
1.	มีการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้					
2.	มีการศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการจำแนก ชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003					
3.	มีการจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง					
4.	มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์					
5.	มีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้					
6.	มีการจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์					

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของ โครงการสวนพฤกษศาสตร์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรวบรวมพันธุ์ไม้เข้ามาปลูกในโรงเรียน						
1.	มีการรวบรวมข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นและพืชในกลุ่มที่สนใจ ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง					
2.	มีการรวบรวมพืชพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกในโรงเรียน					
3.	มีการรวบรวมพืชในกลุ่มที่สนใจมาปลูกในโรงเรียน ได้แก่ สมุนไพร พืชผักพื้นเมือง					
4.	มีการจัดทำแผนผังพันธุ์ไม้ในโรงเรียน					
ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน						
1.	มีการอบรม ประชุมสัมมนาบุคลากรในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน					
2.	มีการศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้					
3.	มีการศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน					
4.	มีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ					
ด้านเขียนรายงาน						
1.	มีการรายงานผลการศึกษาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
2.	มีที่จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน					
3.	มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี					
4.	มีการนำเสนอความคืบหน้าของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการประชุมประจำเดือน					
5.	มีการเผยแพร่ผลงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่ชุมชน					

ชื่อ	รายการคำถาม	ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของ โครงการสวนพฤกษศาสตร์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน						
1.	มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การปฏิบัติ					
2.	มีการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน					
3.	มีการนำเอาสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสู่การเรียนการสอน					
4.	มีสื่อเอกสารเกี่ยวกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ประกอบการเรียนการสอน					
5.	มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน					

4. ด้านเขียนรายงาน

4.1 ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาใช้เวลาตอบแบบสัมภาษณ์
นางสาวเอื้อการย์ ปิกจุมปู
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค แบบสอบถาม ชุดที่ 3 สำหรับนักเรียน

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนปทุมพัฒนาวินิจฉัย

อำเภอปทุม จังหวัดพะเยา

(ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน)

คำชี้แจง

- การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนปทุมพัฒนาวินิจฉัย และเพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนปทุมพัฒนาวินิจฉัย
- แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
ตอนที่ 2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
ตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

นางสาวเอื้อการย์ ปิกจุมปู

นิสิตปริญญาโทบริหารการศึกษ สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของท่าน
ในแต่ละข้อเพียงข้อเดียว

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2.	อายุ ☐ ต่ำกว่า 13 ปี ☐ 13 - 15 ปี ☐ 16 - 18 ปี ☐ อายุ 19 ปีขึ้นไป
3.	เรียนชั้น ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6
4.	มีความรู้ในเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนหรือไม่ ☐ มี โดย ☐ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ☐ เคยได้รับการฝึกอบรมมาก่อน ☐ เคยได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษา ☐ อื่นๆ..... ☐ ไม่มี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนปงพัฒนาวชิยาคม
อำเภอปง จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวน
พฤกษศาสตร์ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์มากที่สุด
4 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์มาก
3 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์ปานกลาง
2 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์น้อย
1 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการสวนพฤกษศาสตร์น้อยที่สุด

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของ โครงการสวนพฤกษศาสตร์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านการจัดทำป้ายชื่อต้นไม้						
1.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการสำรวจชื่อพื้นเมืองของพันธุ์ไม้					
2.	นักเรียนได้ศึกษาโครงสร้างส่วนประกอบและการ จำแนกชนิดพืช โดยใช้เอกสารการศึกษาพรรณไม้ ก 7 – 003					
3.	นักเรียนได้จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง					
4.	นักเรียนได้มีการวาดภาพทางพฤกษศาสตร์					
5.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำผังพรรณไม้					
6.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำทะเบียนพรรณไม้					
7.	นักเรียนได้จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ที่สมบูรณ์					

ชื่อ	รายการคำถาม	ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของ โครงการสวนพฤกษศาสตร์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน						
1.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมข้อมูลพรรณไม้ ในโรงเรียน					
2.	นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสวน พฤกษศาสตร์โรงเรียน					
3.	นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของต้นไม้					
4.	นักเรียนได้ศึกษาประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในโรงเรียน					
5.	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดบอร์ด การจัดป้ายประกาศ					
ด้านเขียนรายงาน						
1.	นักเรียนมีการทำรายงานเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนในรายวิชาต่าง ๆ					
2.	นักเรียนมีส่วนร่วม ในการประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงาน โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เผยแพร่แก่ชุมชน					
3.	นักเรียนมีการนำเสนอโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในชั้นเรียน					
4.	นักเรียนได้จัดทำป้ายนิเทศโครงการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในชั้นเรียน					
ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน						
1.	โรงเรียนมีสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกใน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับการจัดการเรียน การสอนอย่างพอเพียง					
2.	โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้อย่างพอเพียง และตรงตาม ความต้องการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน					
3.	โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ นักเรียนเกี่ยวกับการนำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สู่ การเรียนรู้					
4.	โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนอย่างมีคุณภาพ					
5.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ตามเขต พื้นที่รับผิดชอบ					

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับที่มีผลต่อความสำเร็จของ โครงการสวนพฤกษศาสตร์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6.	นักเรียนได้เข้าร่วม ชุมนุม/ชมรม หรือกิจกรรมเกี่ยวกับ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน					
7.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์					
8.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา การงานพื้นฐาน อาชีพ					
9.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา ภาษาไทย					
10.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา					
11.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในราย วิชา ศิลปศึกษา					
12.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา เกษตร					
13.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา คหกรรม					
14.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา ภาษาต่างประเทศ					
15.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา สุขศึกษา					
16.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา พลศึกษา					
17.	โรงเรียนมีการนำเอาโครงการสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนสู่การเรียนการสอนในรายวิชา วิทยาศาสตร์					

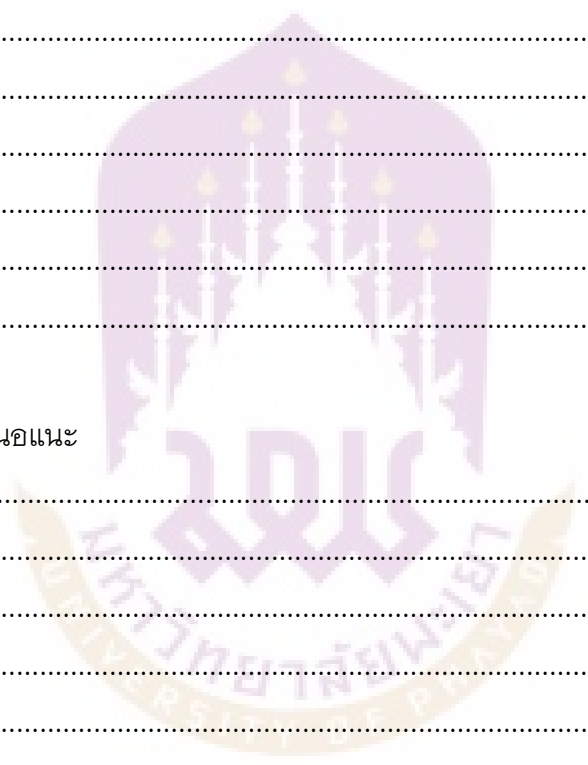
3. ด้านการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

3.1 ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ด้านเขียนรายงาน

4.1 ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาตอบแบบสัมภาษณ์
นางสาวเอื้อการย์ ปิกจุมปู
ผู้วิจัย

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	ธีรการย์ นาชัยน
วัน เดือน ปี เกิด	7 ธันวาคม 2520
ที่อยู่ปัจจุบัน	163 หมู่ 9 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนงพัฒนวิทยาคม ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู ค.ศ. 1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ค.บ (คณิตศาสตร์) สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์

